

AVILÁGHABORUBAN
HOSIHAI ALT HALT
MAGYARTISZTEK EMLÉKÉRE
EMELTE
A BAJTÁRSI KEGYELET
1928

ELTÉRMEZNEK HADDAT VESSZEL
DEZSÁNNAVAL RELEVÉZZEL
MÉLTAN MEND MÉRLEZ KÁRRAKAT
NAJONN UJRA ELLŐNEM JAV

MIKÁS LEVENTE

Vélemények a Ludovikás Leventéről

NAPKELET (1925. november.)

Az újra szervezett magyar tisztképzés és a fiatal magyar tisztakar belső életébe, eszményeibe és törekvéseibe pillanthatunk be ennek a már negyedik évfolyamát élő, kedves, fiatalos szellemű áthatott folyóiratnak hasábjain keresztül. A füzet átlapozásánál éreznünk kell azt az erőteljes fordulatot, melyet az új, egészen különleges feladatok elé állított tiszti nevelés régi elveinek részben való megváltoztatásával, de főképp kibővítésével — a nemzeti műveltség egyetemességébe való bekapcsolódás irányában tett. Örömmel tapasztaljuk, hogy a most nevelkedő tiszt nemcsak jó, alapos szakképzésű katona, hanem a magyar nemzet szellemi életébe beilleszkedő, művelt ember is akar lenni. Eppen ezért szívóssággal üdvözöljük a Ludovikás Leventét.

A folyóirat szerkesztője évről-évre több és változatosabb tartalmat nyújt az olvasónak s egyre díszesebb, sőt művészebb formába öltözteti folyóiratát. A június hónapban megjelent utolsó füzet az Akadémia búcsúzó parancsnokának lelkes és meleg szavaival kezdődik. Avatott tollú katonai írók a nagy háború dicső harcainak egyes részleteit örökítik meg, rendkívül tanulságos, egyéni élmények alapján. A szerkesztő »Jókai nemzeti jelentőségét« fejteti megkapó, határozott, eredeti szempontokból.

A folyóirat legvonzóbb része természetesen magának az ifjúságnak, a fiatal magyar tisztövédeknek az üzenete a magyar olvasókörökhöz; változatos, de gondosan megrostált irodalmi vállalkozásokban, költeményekben és novellákban árad felénk az egészséges, bátor, hívó magyar ifjú lelkeinek zenéje, melyből annyi érték, annyi nemes törekvés zeng ki! Valódi művészi élvezetet nyújtanak a füzetet díszítő színnyomatok és rajzok, melyek egy-két valóban tehetségesnek ígérkező fiatal növendék műveiből adnak mutatót.

MAGYARSÁG (1925. jún. 24.)

A Ludovikás Levente meglepő fejlettségű folyóirat, mely azt bizonyítja, hogy bármilyen előkelő rendű ludovikás ifjúságunk sportnevelése, semmiképp sem marad mögötte a szellemi teremtés sem. Ez a szám a válogatott ifjúságnak a testivel egyenlőrangú szellemi olimpiásza.

NEMZET (1925. júl. 1.)

Az 50 oldalas, számos műmelléklettel és rajzzal gazdagon díszített folyóirat élénken bizonyítja, hogy jövődó tisztjeink szakképzésük mellett a hazafias szellemű irodalomnak és művészetnek lelkes pártolói és nem sikertelen művelői.

EGYETEMES PHILOLOGIAI KOZLÖNY (1926. VII-X.)

Ez a nyomdatechnikailag nálunk szokatlanul tökéletes, impozáns terjedelmű, gazdag, változatos tartalmú folyóirat joggal magára irányíthatná szélesebb körök figyelmét. Minket, tanárokat elsősorban megkaphat egy olyan cikk, mint Kásás Andoré »A népnevelési kérdés előtérbe nyomulása és a tiszt népnevelő hivatása«. Már ez is mutatja, hogy szó sincs itt szakszerűséget kizárólagosan szem előtt tartó egyoldalúságról. A honvédelem ügye különben is érdekelhetne mindenkit, főleg jelenlegi súlyos helyzetünkben, de itt sokkal többről van szó: hadügyünk egyenesen nemzeti

kultúránk egy részeként tűnik fel előttünk ezen jól szerkesztett, derék folyóirat forgatása nyomán. Kellemsen lép meg az akadémikusok sokoldalúsága, a művészetekbe való szeretetteljes elmélyedése is. Nagyon szép, színes reprodukciók mutatják be a kiválóbbak e téren való alkotásait.

NEMZETI UJSÁG (1926. jún. 27.)

A m. kir. Ludovika Akadémia Leventekörének nagy gondval, nívósan szerkesztett folyóirata júniusban ismét szebbnél-szebb képekkel, gyönyörű tartalommal lepte meg olvasóit. Dús anyagával a legművésziessébb illusztrált francia és angol folyóiratokkal vetekszik. A vaskos füzet minden sora a színmagyar, öntudatos irodalom- és művészetpolitika diadala. Képei, művészi reprodukciói az új magyar tehetségek legjavát mutatják be a közönségnek. A Ludovikás Levente szerkesztőjét, vitéz Rózsás Józsefet kitűnő szeméért, művészeti kritikaérzékeért és nagyszerű technikai tudásáért minden elismerés megilleti.

MAGYARSÁG (1926. jún. 27.)

Ez a szám már az ötödik évfolyam első száma. Aligha jelenik ma meg magyar földön pompásabb kiállítású folyóiratszám. Valósággal pompázó folió-kötet. És a tartalma után úgy nevezhetnők: Igéreték könyve. Csupa duzzadó erő, egészség, biztató, szívvelfogó ígérlet. A szövegrészt ugyan részben a ludovikások mostani s előbbi tanárai írták, akik befejezett értékű hadtörténeti és szépirodalmi dolgokat nyújtanak, de a növendékek verses, prózai, komoly és humoros dolgai is csupa ragyogó, ép fiatal-ság. Külön dicséret megemlékezést érdemelnek a festmény-reprodukciók, melyek közül főleg Falb Endre velencei tájképei máris befejezett értékek. A harmonikusan képzett magyar ifjú testnek és léleknek szép tükre ez a pompás emlékkönyv, mely a közönség minden pártfogását megérdemli és meg is fogja szerezni.

PESTI HIRLAP (1926. júl. 3.)

Ludovikás Levente a címe annak a pompás kiállítású revűnek, mely mint a Ludovika Akadémia Levente-Körének folyóirata ötödik évfolyamának első száma-ként került előnk. Nívós, nemes tartalom jellemzi a füzetet, katonákat érdeklő szépirodalmi olvasmányok, visszaemlékezések és tudományos fejtegetések, közöttük szép számban akadémisták ügyes munkái. Néhány, kivételben pompás színnyomatú kép arról tanuskodik, hogy ludovikasainkban nemcsak művészi érzék él, de ez egészségesen fejlődik is ott, ahol igaz tehetség van.

PESTER LLOYD (1926. jún. 28.)

Aus Anlass der Jahresfeier hat der Leventeverein der Ludovica-Akademie, wie im Vorjahre, ein trefflich redigiertes, mit farbenprächtigem Illustrationen und Reproduktionen geschmücktes Kunstheft von reichem literarischem Inhalt mit fast 100 Seiten Umfang herausgebracht.

HONVÉDELEM (1927. aug. 5.)

A Ludovika Akadémia Leventekörének folyóirata a múlt évekéhez hasonlóan, az idén is igen értékes és érdekes tartalommal jelent meg. A gazdag tartalmú, vaskos kötet élénk tanubizonyosága annak, hogy az akadémikusok nemcsak az élethivatásukhoz szükséges tudományokkal foglal-

koznak, hanem időt és módot találnak az irodalomban és művészetben való önképzésre is. Tudományos és szépirodalmi prózai munkák, sikerült versek, festmények és rajzok reprodukciói teszik dúsán változatosossá a Leventekör munkásságának eme valóban értékes beszámolóját. Valamennyi illusztráció igen szép, a prózai és a költői dolgozatok nagyon érdekesek.

MAGYARSÁG (1927. jún. 25.)

A pompás kiállítású, a grafikai művészetnek dicséretére való album végig bizonyítéka annak, hogy a ludovikás ifjúság lelki rendjében és nevelkedésében a szellemi erők, a művészetek mindenik nevére arányos és termő kultúrában részesül. Erősvonalú, tartalmas bevezetést vitéz Sipos Árpád tábornok, az intézet parancsnoka írt az album elé a ludovikás szellemről. Színvonalas értekezéseket találunk a kötetben a hadászatot közvetlenül vagy közvetve érdeklő szakkérdésekről. Végül meglepő frissességgel buzog elénk a szépirodalom, a festészet és a grafika sok reménytelkeltő művészenek finom amatőr-munkája. Bocsor Elemér, Molnár Sándor, Móricz Béla, Zámory Antal, Padányi Jenő, Lakatos József dolgai bárhol derekasan megállanak helyüket. A színes képek szerzői közül megemlékezünk Morva Tibort, Derfler Nándort, Falb Endrét, Schablik Alfrédet, Krudy Ádámot és Glock Tivadar tábornok képeit. Természetesen bő vénéval csörgedez közben az egészséges, fiatalos humor is írásban és képben egyaránt. A minden lapján fiatalos erőtlő duzzadó emlékkönyvet nemcsak a Ludovika személyes ismerősei, de bárki is igaz örömmel forgathatja végig.

UJSÁG (1927. jún. 26.)

Az akadémikusok szellemi haladottságuk és fejlettségüknek is szép példáját adják abban a kötetnek tetsző Ludovikás Levente című füzetben, amely az évzáró ünnepély alkalmából rendkívül gazdag tartalommal jelent meg. A katonai vonatkozású cikkek kivül gazdag szépirodalmi rész egészíti ki a szám tartalmát, bizonyosságával annak, hogy az akadémikusok nemcsak a katonai erényekben jeleskednek, hanem a tóltat is igen ügyesen forgatják. Képeket is bőven tartalmaz a füzet, még pedig kitűnő másolatokban. Ezek közül különösen ki kell emelni Glock Tivadar nyugalmazott tábornok festményeit, továbbá Falb Endrének, a Levente Kör örökös tagjának velencei tájképét. A rendkívül színvonalas folyóirat a Ludovika Akadémia Levente Körénél rendelhető meg.

ESTI KURIR (1927. jún. 25.)

A grafikai művészet tökéletes formájában jelent meg a honvéd Ludovika Akadémia Leventekörének folyóirata, amely már a hatodik évfolyamát járja. Ennek az ünnepi számnak nemcsak az évzáró esemény ad különös fontosságot és jelentőséget, hanem a tartalma is, mert bőszámú művészi illusztrációja azt mutatja, hogy a Ludovika Akadémia növendékei a katonai tudományok mellett a művészi hajlamnak is elég időt szentelhetnek. A folyóirat szépirodalmi része pedig egyenesen üdítő hatású. Igen jó, gondolatgazdag versek, írói készsége novellák sorakoznak s ezeken kivül a napiélet csaknem minden kérdéséről találunk helytálló, sőt szakszerű értekezéseket.

TARTALOM

Oldal

<i>Vitéz Sípós Árpád</i> tábornok: A hősi halált halt magyar tisztek emlékművének leleplezéséhez ..	1
<i>Vitéz Csatáry József</i> őrnagy: A katona	4
<i>Dezséri Bachó László</i> altanácsnok: Az olasz fascista milícia	5
<i>Vitéz Rózsás József</i> főelőadó: A magyar katonalélek Gyóni Géza költészetében	9
<i>Dr. Szeremley Ákos</i> tanfelügyelő: Egy gyalogsági tiszt a háborúban	13
<i>Dr. Béres Ferenc</i> , a Ludovika Aka- démia r. kath. lelkész-tanára: Felavató beszéd	14
<i>D. Veress Jenő</i> , a Ludovika Akadé- mia prot. főlelkésze: Magyar haj- nal népe (felavató beszéd)	16

SORAKOZÓ:

<i>Kökény László</i> akadémikus: Ifjúságunk eszmevilága ..	17
<i>Técsői Móríc Béla</i> főhadnagy: Gondolatok — egy év után ..	19
<i>Bocsor Elemér</i> akadémikus: Uj magyar aratás (vers)	20
<i>Bessenyei Lajos</i> akadémikus: Ke- leti problémák (Japán és az Unió)	21
<i>Éva Ernő</i> akadémikus: Halál a kalászkok közt (D. v. Liliencron: Tod in Ähren c. költ. műford.)	30

MEMENTO:

<i>Bocsor Elemér</i> akadémikus: Utolsó szántás (novella) ..	31
<i>Técsői Móríc Béla</i> főhadnagy: Vigyázzatok! (vers)	33
<i>Reidner László</i> akadémikus: A vénülő kereszt	34

MUZEUM:

A fegyvernemek serlegei és ezek alapító oklevelei	35
<i>Éva Ernő</i> akadémikus: Világok szerelme	41
<i>Bocsor Elemér</i> akadémikus: »Mennyből az angyal« (novella)	45
<i>Gróf Haller Alfréd</i> akadémikus verseiből	43
<i>Gróf Haller Alfréd</i> akadémikus: Naplótöredék	44
<i>Lakatos József</i> akadémikus verseiből	48
Jelentés a Leventekör 1927—28. évi munkásságáról	49
Beszámoló a LASE 1928. évi sport- eredményeiről	52
Hirdetések	58—64

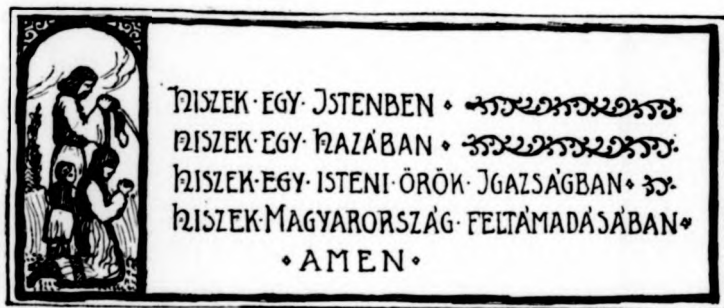
LUDOVIKÁS LEVENTE

A M. KIR. HONVÉD LUDOVIKA AKADÉMIA
LEVENTE-KÖRÉNEK FOLYÓIRATA

Budapest, 1928 június

Szerkeszti
vitéz Rózsás József

VII. évfolyam, 1. szám

A HÓSI HALÁLT HALT MAGYAR TISZTEK EMLÉKMŰVÉNEK LELEPLEZÉSÉHEZ

Irta: vitéz Sipos Árpád tábornok, a Ludovika Akadémia parancsnoka

Az élni akaró magyar nemzet dicső és büszke multjával, jövőjébe vetett hitével és bizalmával már mindent kifejező, örök monumentuma nemcsak önmagának, hanem fiai hőstetteinek is.

Mégis úgy éreztük, hogy itt a Ludovika Akadémiának, a magyar tisztképzés eme ősi, a küzdelmes magyar mult által megteremtett és megszentelt hajlékának öln, fel kellett támasztanunk azoknak a hősi halált halt magyar tiszteknek az emlékét, akik az elmúlt nagy világháború során magyar hazájuk iránt való kötelességtudásukat, magyar nemzetük iránt való eszményi önzetlenségüket és hűségüket a végsőkig menő önfeláldozásra való készségükkel pecsételték meg.

Amikor pedig ezeknek a hősi halált halt magyar tiszteknek az emlékét és szellemét idéztük ide, nemcsak a volt hivatásos tisztekre gondoltunk, hanem gondoltunk arra a sok ezer és ezer nemhivatásos magyar tisztre is, akik a becsület mezején vérük hullásával segítettek egyengetni és kijelölni a magyar katona világraszóló hírnevének és dicsőségének pályáját.

Hála az *Öreg-Ludovikások* bajtársi kegyelete által inspirált áldozatkészségének, a Honvédelmi Miniszter Ur Ó Nagyméltósága támogatásának és egy alkotó szobrászművész minden

anyagiaságtól mentes hazafias önzetlenségének, a Ludovika Akadémia mélységes kegyeletének ezt az adóját le is róhatta.

Akadémiánk ősi parkjában felállíthattuk tehát a világháború során hősi halált halt magyar tiszték emlékét megörökítő és hirdető, *Vass Viktor* szobrászművész mesteri alkotását dicsérő emlékművet, amelyet a lelkünkben élő kegyelet megtestesítéseként, valamint a makulátlan tisztasággal szemkápráztatóan tündöklő magyar tisztí becsület, a férfias erények, a magyar hűség és magyar hit örök szimbolumaként adtunk át a jövőnek.

Nem dicsekszik ez az emlékeztető mű különösen monumentális méretekkel, ámde az ilyen alkotás fenséges voltát korántsem a méretek nagysága, mint inkább az emlékezés őszintesége, a kegyelet mélysége, legfőbbképpen pedig annak az eszmének és gondolatnak a magasztossága határozza meg, amelyet egy ilyen emlékmű által hirdetni és megörökíteni akarunk.

Arra törekedtünk tehát, hogy ezt a hirdetendő eszmét és gondolatot a plasztika eszközeivel olyan megkapóan formáljuk meg, hogy az alkotott mű a maga plasztikájával a szemlélőben is ugyanazt a megilletődést és lirizmust keltse, mint amely megilletődés és lirizmus a mi lelkünket áthatotta akkor, amikor ennek az emlékeztető műnek a témáját a magunk elgondolásába beállítottuk.

Az a nemzet, amelynek olyan hős fiai vannak, akik emléküket nemzetük és hazájuk iránt való önzetlenségükkel és önfeláldozásra való készségükkel tették halhatatlanná, és amely nemzet e halhatatlan hős fiainak emlékét nem engedi át a feledésnek, már maga is halhatatlan!

Amikor tehát a magyar nemzet lelkes hódolatával tündöklő csillagkoszorúként ragyogja körül hős fiainak emlékét, amikor e hős martírjait felmagasztalja és a halhatatlanságba emeli, akkor nem csupán csak valamely kegyeletes gesztust végez és jutalmaz, hanem egyúttal hitet is tesz a maga halhatatlanságáról, megacélozza a feltámadásába vetett saját hitét is, önmaga írván homlokára az örök haláltól való megváltást jelentő ígét: *Feltámadunk!*

Erről a gondolatról, erről a halhatatlanságról és ebbe a halhatatlanságba vetett hitről akar a hősi halált halt magyar tiszték emlékművének a plasztikája is regélni. Nem a gyászt, a szomorú lemondást, a néma rezignációt, a csendes belenyugvást akarja ennek az alkotásnak a plasztikája érzékeltetni, hanem ellenkezőleg, csillogtatni akarja azt a határtalan bizakodást, azt a nemes büszkeséget és dacot, azt a reménykedést és hitet, amely a mi hőseink lelkét áthatotta és izmait megacélozta akkor, amikor nemzetük életéért és fenmaradásáért küzdöttek; csillogtatni akarja azt a hatalmas lelkierőt, a maga sajátos éltető és felemelő tulajdonságaival, amelyet a közelmúlt tragédiája sem volt képes a magyarból kiirtani!

Az emlékmű alakját képező, Árpád korából való hős, az a komor és büszke harcos a szimboluma annak a halhatatlanságnak, amelyet ezer esztendő semmiféle csapása, szenvedése és megpróbáltatása sem tudott megtörni; szimboluma annak az erős élniakarásnak, amely ezer esztendő minden katasztrófáján keresztül is átmentette ezt a nemzetet a multból a jelenbe és átmenti a jelenből a jövőbe is; szimboluma annak a határtalan reménykedésnek és bizakodásnak, amelylyel a nemzet mostani porbasújtottságából való felemelkedésében és Trianon okozta tetszhalálából való feltámadásában hisz; szimboluma annak a hatalmas turáni ősi erőnek, amelyet ezer esztendő semmiféle vihara sem volt képes letörni!

Ez a hatalmas turáni ősi erő ma még szárnyaszegetten vergődik ugyan a trianoni sziklasírban és szabad kibontakozását a trianoni sziklasír torlaszai ma még megghiúsítják ugyan, ámde amiként az emlékművön az ősmagyar harcos mellett álló kémlelő és figyelő, ugrásra készülő hatalmas hímoroszlán lesi és várja az alkalmat, hogy prédájára vethesse magát, azonmód lesi és várja

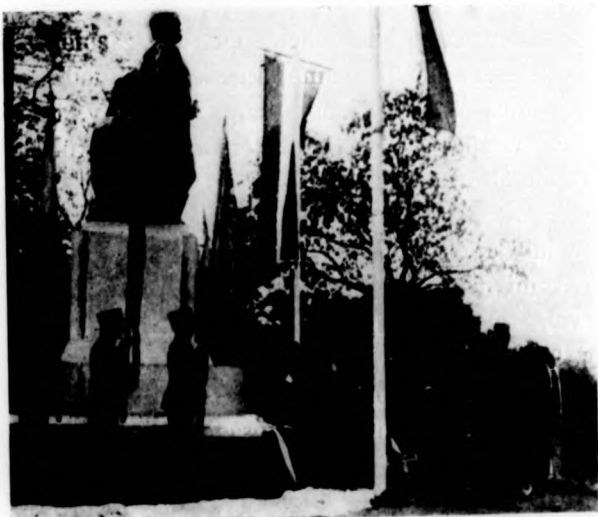
ez a felgyülemelő turáni ősi erő is, hogy kitörni készülő viharával a magyar feltámadásra hívó szózatra a trianoni sziklasír torlaszait elseperhesse!

Hirdesse tehát az akadémia parkjában álló, az elmúlt nagy időkre emlékeztető mű ne csak a hazájukért és nemzetükért hősi halált halt testvéreink emléke iránt táplált kegyeletünket, hanem hirdesse az ő szellemük halhatatlanságával együtt a magyar nemzet halhatatlanságát is és szimbolizálja a magyar szivekben és lelkekben mélyen elágazóan gyökerező ama hitünket, hogy azon az eljövendő nagy napon a mi halhatatlan hős szellemeink is

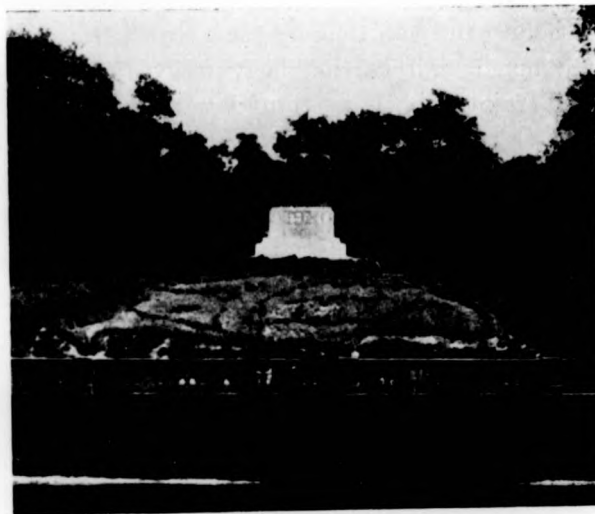
»Feltámadnak haddal-vésszel,
Buzogánnyal — kelevézzel,
Kijeni mind nehéz kardját
S a hont újra elfoglalják.«

Fényképfelvételek a világháborúban hősi halált halt magyar tisztek emlékművének leleplezéséről, 1928. május 17.

vitéz Sípós tábornok a Ludovika Akadémia nevében megkoszorúzza az emlékművet

Az emlékmű a tó felől, előtte Nagymagyarország virágtérképe

A kormányzó és tiszti tribün közönsége

A KATONA

Irta: vitéz Csatáry József őrnagy a m. kir. 1. honv. gyalogezredben

Jelentősége abban van, hogy a legősibb emberi és nemzeti célok örök bajnoka.

A katonát a nemzeti élniakarás hatalmas ereje szülte.

Katonák a honszerzők, birodalom- és ország-alapítók. Katonák adtak lehetőséget a nemzet fejlődésének, katonák vívtak ki tekintélyt az egyes népeknek.

A katona fegyverének acélján csillog a becsület, a katona lelkében él a múlt, jelen és a jövő.

A katona puszta léte avagy hősieles ellentállása teremtett hitet, rendet és határokat. A katona a nemzeti élet fenntartója, a veszedelem elhárítója és hőse.

Katonának lenni szép és magasztos hivatás. A halál nem játék senkire sem. És a katona ezzel a rémmel száll harcba, hogy megvédje nemzetét és hazáját. Ebben a szörnyű küzdelemben sohasem volt és nem is lesz megegyezés. Itt nincs délibáb, hanem félelmetes valóság.

A katonában gyökeredzik a nemzeti és faji sajátosság természeti összessége. A katona a férfiaság őstípusa és az egyéniség megformázott képviselője. A katona lelkiismerete az a végvár, ahol ápolják legféltettebb erkölcsi kincseinket.

A katona nemességet és önzetlenséget jelent.

A katona álma a nemzet nyugalma és nagy-

sága, annak biztonsága. Fegyvere a tisztaság, segítőtársa a hűséges kötelességtudás.

A katona gondolatvilágában nincsen megalkuvás, gáncoskodás és hitványság. A katona szembenéz és lát, helytáll és harcol.

A katona lelke csupa idealizmus. Ő a hazaszereget apostola, az önfeláldozásra való készség leventéje, a hősök kegyeletének őre, a katona a jövő záloga.

A nemzet életében a katona fegyelmzettisége, hűsége és hite nagy és gyümölcsöző tényező, mivel egyetemes összessége és minden porcikája ugyanegy és halhatatlan cél felé irányul.

A katona életszabálya az egyszerűség, dogmája az állhatatosság és a bajtársiasság. A katonaeletnek van sajátossága, szépsége, költészete, legendás dicsősége, vérforraló zenéje, hatalmas képzelete, mélyreható lelki emelkedettsége, zsenialitása és boldogsága. Van benne ősiesség és modernizmus, vallás és pogányság, tűz, szenvedély, türelem, dal és vígság épügy, mint tengernyi nélkülözés, ezernyi változatosság.

A katona a nemzeti Géniusz zászlótartója, a nagy ideák vasoszlopa.

A mi nemzetünk egy ősi katonacsalád katonás szívvel, tettekkészséggel és katonai erényekkel. Tartsa tehát magát mindenki katonának, becsülje meg a fegyveres katonát, mert ezzel ki-ki önmagát is értékeli és a nemzeti méltóságot emeli.

*Az életmentés közben vízbe fullt
nemes Hanzély Pál fhgy.
a Leventekör volt tagjának siremléke*

AZ OLASZ FASCISTA MILICIA

Irta: dezséri Bachó László, m. kir. honvéd Ludovika Akadémia tanára

Gyakran halljuk emlegetni a keresztény és nemzeti gondolat ellenségei által terjesztett azon elméletet, hogy a bolsevizmus és a szélsőséges szocializmus egyéb túlhajtásai logikus következményei a hosszú háborúnak és csak azokban az országokban tudnak nagyobb megrázkodtatásokat okozni, melyek a háborút elvesztették. Ezt az elméletet látszanak igazolni Szovjetország, a magyarországi vörös uralom, a rövidéletű müncheni szovjet, azután a németországi spartakusok nagynehezen levert véres lázadásai, a bécsi kommunisták meg-megújuló túlkapásai és a bulgáriai bombamerényletek. A demagógia önző receptje szerint a bolsevizmus egyetlen orvossága és ellenszere a teljes pacifizmus, a népjogok legszélesebb kiterjesztése és olyan társadalmi és gazdasági reformok végrehajtása, melyek úgyszólván teljesen egyértelműek a kommunizmussal. Ezen egyoldalú és hamis beállítás mögött kettőszándék lapul meg: egyrészt hirdetni azt, hogy a társadalom szervezete a krízis elmúltával a nagy betegséggel szemben immunissá vált s védekezésre többé nincsen szükség, másrészt pedig a fáradt és nyugalomra vágyó polgári társadalomtól kiesikarni minél több engedelményt addig is, míg a marxi teória megvalósítására az idő el nem érkezik.

Spanyolország nem vett részt a világháborúban és a társadalom összeomlásától mégis csak egy erélyes, a jövőbe látó ember vaskeze mentette meg. Hollandia élvezte a háború összes gazdasági előnyeit és most kénytelen gyarmatainak állandó háborút viselni a vörös rém ellen. Anglia, az Egyesült Államok megnyerték a háborút és Moszkva propagandája folytán mégis olyan megrázkodtatásoknak vannak kitéve, melyek kell, hogy állandó készenlétben tartsák a nemzet összes konstruktív erőit. A kínai polgárháború, a mexikói keresztényüldözés, a nicaraguai felkelés mind azt mutatják, hogy a moszkvai rém az egész földkerekségen megfúrta támadó aknáit s hol nacionalista, hol szabadgondolkodó, majd szocialista, majd pedig az elnyomott bennszülöttek pártfogójának a maszkjában jelenve meg, vas következetességgel halad a maga véres útján, melynek végállomása, ha terve sikerül, a maga uralmának felállítása az évezredek keresztény kultúra romjain.

A moszkvai vörös áfium lélekmérgező hatása elleni eredményes védekezésnek egyik legtanulságosabb és minket talán a legjobban érdeklő példája az olasz fascizmus. Mikor Oroszország jelenlegi urai a hatalmat kezeik közé kerítették, tisztában voltak azzal, hogy a játszmát csak akkor nyerhetik meg véglegesen, ha a világforradalom bekövetkezik és diadalra jut. Ugyanakkor, mikor a magyarországi defetisták a háború folytatása ellen izgattak és elérték azt, hogy a magyar csapatokkal a fegyvert le is tétették, az egész világon, különösen pedig az európai hadviselő államokban hasonló aknamunka folyt, mely a magyarországihoz hasonló eredménnyel végződött volna, legelső sorban pedig a bolsevista sejtéktől teljesen behálózott Olaszországban, ha nincsen vezér, rendszer és akarat, mely

Itáliát a szakadék széléről visszarántja s a győzelmi akaratot ébrentartja a központi hatalmak lelkierejének az összeroppanásáig.

Mussolini, a szocialista már a háború előtti időben észrevette a marxi szocializmusnak az olasz nép lelkületével össze nem egyeztethető lényegét és kinövéseit s olyan társadalmi és gazdasági berendezkedés létesítésén dolgozott, amely távoláll a marxista, szabadkőműves és nemzetközi ideológiától és amely lényegében teljesen nemzeti, olasz és keresztény lévén, hadat üzen az osztálygyűlöletet hirdető marxizmus zord és zagyva rendszerének. Felismerte, hogy egyrészt az industrializmus kinövései, másrészt a proletáriátus izgatása által megbontott társadalmi egyensúly csak egy olyan nivelláló és az összes nemzeti erőket összefogni tudó erős, központi kormányhatalom útján lehetséges, amely a társadalmi és gazdasági katasztrófákat úgy akadályozza meg, hogy az önző érdeket hajszoló demagógiát lehetetlenné teszi, összefogja a nemzet összes értékes erőit, az antiszociális és anarchikus elemek alól a talajt kihúzza és mély gyökereket eresztve a társadalom minden rétegébe, a társadalmi prevenció módszereivel egyensúlyozza ki és használja ki a nemzet egyetemének a javára a társadalomnak a lelkiismeretlen demagógia által egymás ellen uszított erőit.

A világháború kitörésekor az olasz semlegesség, később az olasz beavatkozás szószólója lett, mert belátta, hogy Olaszországnak a sorsdöntő órákban egységesnek kell lennie. Mikor a háború előestéjén először Mussolini adta ki a jelszót: *»Mától kezdve pedig Itáliában nincsenek mások, csak olaszok»*, a marxista alapon álló vezetők kizárták a szocialista pártból, nem is sejtve azt, hogy ez a kizárás az olasz szocializmus eljövendő bukását jelentette. Mert az a perc volt az olasz fascizmus születésének a pillanata, mikor a szocialista pártból kitesékelt Mussolini, ki az olasz nép egyetemének az érdekeit föléje merete helyezni a proletáriátus osztályérdekeinek, a szocialistákkal minden közösséget megszakított és minden mellétekintet nélkül sutbadobhatta az ócska, zagyva és nemzetietlen doktrínákat. Búcsút is mondott a régi tömegeknek, hogy új tömegeket szerezzen és szervezzen meg az ő elgondolása alapján. Ez az új tömeg pedig az idegen doktrínáktól még meg nem fertőzött ifjúság, az új Itália volt.

Mikor az egységes Itália két ezredév óta először vívta nagy csatáját, Mussolini sem maradt otthon, hanem ott harcolt az Isonzónál. Itt látja egymás mellett harcolni az alpesi parasztot, a nápolyi hajóst, a milánói munkást, a szicíliai pásztort, a római nemest és megannyi különböző hajtását az olasz törzsnek, mely azelőtt sohasem látta és nem is ismerte egymást. Mi lehet az, ami ezeket az egymástól annyira különböző embereket összeköti? A vallástalan, csak osztályérdeket ismerő, lelketlen demagógia? Marx önző és zűrzavaros elmélete? A szocialista vezér az ágyuk tűzének villámlásánál ismeri fel, hogy csak a nemzeti gondolat, egy olyan szocializmus lehet csak a jövő

politikája, mely minden olaszt egyformán a keblére ölel és amely minden olasz érdekeit egyesíti.

Sebesülten hazatér. Látja, hogyan dül otthon a defetizmus, hogyan aknázzák alá láthatatlan kezek a frontot, a katonák győzelmi hitét, hogyan sorvasztják el zavarosban halászni akaró demagógok a mögöttes országrész erkölcsi erőt. Látja a meddő szócsatákat pártok és egyének érdekében, hogyan akarják a pártok főemberei politikai pecsenyéjüket megsűtni a világháború tüzeinél, hogyan akarják a háborús fáradságot Itália érdekei ellenére párt- és személyes célokra felhasználni; látja Moszkva kezét, amint forradalomra, fegyverletételre lázít, míg a különböző pártok vezetői gyáván alkudoznak a defetizmussal. A zsrnaliszta Mussolini lapjában merészen szembeszáll a pacifista propagandával, de hamarosan be kell látnia, hogy azok, akik rá hallgatnak, a fronton vannak; a hátszág háborúban kifáradt népe az orosz forradalom híreinek hatása alatt a minden áron való békét követeli és megmérgezi a frontkatonákat is. Ekkor jön a caporettói vereség híre, melynek rettenetes hatása megmutatta, milyen rothadt már az ország belső élete, győzelmi akarata. Mussolini lapja a propaganda összes eszközeivel felkorbácsolja a már-már teljesen elalélt erkölcsi erőket és sikerül is neki meggyőzni a közvéleményt arról, hogy a harcosoké a jövő. Mikor a magyar forradalmi kormány a fegyverletételi parancsot kiadta, Olaszország is nagyon közel állott a teljes összeomláshoz, a kétségbeesett fegyverletétel után azonban a győzelem érett gyümölcseként hullott Itália ölébe.

Mikor a befelé gyenge olasz kormány külpolitikailag is gyengének bizonyult és a békekonferencián nem tudta megakadályozni azt, hogy Olaszországot elűssék a győzelem gyümölcseitől és lemondassák Fiuméről és Dalmáciáról, a nagy kiábrándulás ismét a pacifisták és kommunisták karjai közé kergeti a tömegeket. A forradalom szele végigsöpör az egész félszigeten: több olasz városban kikiáltják a szovjetet, Milánóban a munkáslázadást a katonák lábhoz tett fegyverrel nézik végig és eltűrik, hogyan pofozza meg az őrvölgő tömeg a tiszteteket.

Mussolini látja, hogy számára elérkezett a cselekvés órája, ha Olaszországot a bolsevizmus iszapjában való teljes elmerüléstől meg akarja menteni. Lázasan szervezi országszerte frontkatonákból, nacionalista elemekből, különösen pedig az ifjúság köréből a fasciókat, hogy azokkal megbuktassa a tehetetlen kormányt, mely ölbetett kézzel nézi a vörös forradalom tüzeinek elharapódzását. D'Annunzio merész vállalkozása hírére, mikor az legionáriusaival egycsapásra kikergette Fiuméből a népszövetségi diktátum végrehajtására odaküldött nemzetközi katonaságot, Mussolini repülőgépen odautazik, felveszi az érintkezést D'Annunzióval, ki szintén a gyáva és kapkodó kormány eltávolítását tartja a legsürgősebb feladatnak. Közben lezajlanak az olasz választások. Az eredmény nagy szocialista és kommunista többség volt, ami reflektorként világított be abba a sötét mélységbe, hová a demagógia az olasz közszellemet lezüllesztette.

A választások eredményének a következménye az volt, hogy a vörös izgatás többé nem ismert határt. Sztrájkok, tüntetések, lázadások, rablások és erőszakoskodások, üzemek elkommunizálása, kommunista

felvonulások egymást követték az Alpoktól le Sziciliáig. A kormány ellenintézkedések megtételére gyengének érzi magát, a polgárság szervezetlen és fegyelmetlen, a katonaság több helyen fellázad; mindenki elveszti a fejét, csak a jövő embere dolgozik: lázasan szervezi, felfegyverzi az embereit, hogy a fegyveres erőszak eszközeivel mérhessen halálos csapást a lelkiismeretlen demagógiára.

Ekkor a fascista légiók szórványosan már össze is mérik erejüket a kommunista tömegekkel; bombára bombával, kézigránátra kézigránáttal felelnek. Mikor azonban 1920 novemberében Bolognában a városházán a vörösek elhatározzák, hogy Bologna székhellyel megalakítják a tanácsköztársaságot és a városi tanács fascista és nacionalista érzelmű tagjait a legbestiálisabb módon meggyilkolják, Mussolini fegyverbe szólítja az egész félsziget fascistáit és mindenütt támadólag lép fel a vörösek ellen. Nyílt utcákon folynak a véres eszták hónapokon keresztül, a polgárháború minden rémségét végigszenvedi a szerencsétlen Itália, a halottakat és sebesülteket már nem is számlálja senki. De az eredmény megvolt: a fascisták lobogó lelkesedése keresztülgázolt a vörös tömegeken, a kommunizmus főfészkeit a feketeingesek fegyverrel a kezükben füstölték ki. A fascio megmentette Olaszországot és a nyugateurópai kultúrát Oroszország szomorú sorsától.

A kormány, télenül nézve az eseményeket, titokban azt remélte, hogy a vörös veszedelem elmúltával majd könnyen le fogja törni a fascistákat, de Mussolini, mielőtt a bolsevizmus réme véres fejjel bűjt vissza odújába, máris új harcra készül. Látva, hogy a veszedelem elmúltával a politikában a régi játék kezdődik s hogy ennek következtében a szocialisták erejük utolsó megfeszítésével általános sztrájkjal tüntetnek a mindig népszerűbbé váló fascizmus megerősödése ellen, Milánóban ismét fegyveresen lép fel ellenük, egyben pedig döntő lépésre határozza el magát s alaposan kidolgozott programját a hatalmas erővé duzzadt fascista légiókkal végre is hajtja. Nápolyban 40.000 feketeinges felett tart szemlét, kik valamennyien a Rómába való bevonulást követelik. Ez meg is történik. Mussolini a fascista alakulatok általános mozgósítását kiáltványban proklamálja és a légiók hirtelen rajtaütéssel elfoglalják a királyság nagyobb városaiban a középületeket és közüzemeket, a vidéken pedig nagyobb tartalékokat összpontosítanak arra az esetre, ha a fővárosban komolyabb harcokra kerülne a sor, ami azonban nem következett be, mert a »*Marcia su Roma*«, a Rómába való bevonulás ellenállás hiányában vér nélkül, programszerűen sikerül, a fascisták a nehéz feladatot a többi helyen bevált rajtaütéssel hajtják végre. Mussolini 24 óra leforgása alatt a helyzet ura lett Olaszországban és másnap mint dezinált miniszterelnök állva az uralkodó előtt, annak rendelkezésére bocsátotta önmagát és a fasció diadalmas légióit, az egészséges lelkű, nacionalista szellemű áthatott feketeinges ifjú olaszok hatalmas seregeit; az olasz nép pedig, felszabadulva a vörös lidércnyomás alól, lelkesedéssel fogadta a bizonytalanság és a polgárháború vérontásai után a káoszról kivezető, nyugalmat-hozó erős kezét.

A fascizmus teljes győzelmét követő huszonnégy órában a Rómába bevonult tízezrekre menő fascista

sereget hazaszállíttatja és a parlamentben programot ad. A régi hangzatos, de belső tartalom nélküli jelszavak helyére három súlyos és kemény szót állít, melyekre fel akarja építeni a mult kaotikus zürzavara után az új korszakot, az új államot. Ez a három kemény, döbbenetes szó: *felelősség, kötelesség, jegyelem*, nem csillogtatta meg egyes osztályok előtt beválthatatlan ígéretek teljességének hiú reményét, hanem ellenkezőleg, a nép minden rétegére súlyos kötelességeket rótt és mégis magához vonzotta a tömegeket. A »*Duce*« pedig szokott erélyével fogott neki, most már mint a kormány feje, a maga elé tűzött átszervező munkának, mely a gazdasági, politikai, társadalmi és honvédelmi reformoknak ezen rövid ismertetés keretében fel sem említhető sorozatát foglalja magában.

Mindenekelőtt a fascista hadsereg kérdését oldotta meg és pedig úgy, hogy ezt az akkor már 150.000 főre rúgó lelkes gárdát nem bocsátotta szélnek, hanem a Nemzeti Védőrséget, a *Milizia Nazionale*-t szervezte meg belőle, azaz a fascistákat beleolvastotta az állam többi karhatalmi alakulatai közé.

Ennek a védőrségnek a lényege, működése és feladatai a fascista kormányforma uralomrajutása óta fokozatosan lényeges változáson mentek keresztül, mielőtt a mai, már teljesen kiforrott nyugalmi állapothoz érkeztek volna meg. Az első időben a fascista légiók mint a fascista rezsim legerősebb támaszai, úgyszólván politikai hadsereg voltak, állam az államban, ami érthető is, mert a fascizmus megvalósulásának első stádiumában a cél az olasz állam és nép megállítása volt azon a lejtőn, melyre a nemzeti kötelek szétbomlasztását célzó szélsőséges szocialista agitáció taszította az országot. Az olasz nép érthetőnek is találta, hogy ez a fascista milícia, amely a legnagyobb erkölcsi és anyagi krízis idején Itáliát a zavarosban halászni akaró demagógia bomlasztó munkájának szörnyű következményeitől megmentette, bizonyos főfelügyeleti jogokat gyakorolt az állami intézmények fascista szellemű átszervezéséig az állami szervek és az egész társadalom felett. De mint az nálunk is történt az ellenforradalom első lázának lelohadása után, Olaszországban is eljött az idő, hogy a fascista államhatalom fokozatos megszilárdulásával bekövetkezett konszolidáció következményeképpen a feketeinges milícia, a nemzeti forradalom egykori eszköze, átadta a vezetőszerepet az államhatalom alkotmányos tényezőinek és a régi ernyedetlen buzgalommal, de új célkitűzésekkel támogatja az államhatalmat az alkotmányos rend fenntartásában és a destrukció megmozdulásának lehetlenné tételében.

Az 1923 február 1-én kelt kormányrendelet alapján hivatalosan is megalakult fascista önkéntes védőrség az olasz fegyveres erő kiegészítő része. A milícia országos megszervezése céljából a királyság területét 16 zónára osztották fel; ezek élén egy »helytartó-tábornok« (luogotenente-generale) áll, körülbelül a hadosztályparancsnokának megfelelő hatáskörrel. A védőrség kiegészítése a 17—50 éves polgárok önkéntes jelentkezése alapján, tehát minden kényszer nélkül történik. Minden zóna területén, annak kiterjedéséhez képest, bizonyos számú légió van megszervezve. A légió, mint szervezési, kiegészítési és gazdaság-közigazgatási egység a rendes hadsereg ezredeinek felel

meg és 3—6 zászlóaljra (coorte) oszlik. A zászlóaljak századokra (centuria), ezek szakaszokra (manipolo) és rajokra (squadra) vannak beosztva. A nevekből látható, hogy a védőrség megtartotta régi római jellegű szervezetét. A milícia tisztikara és legénysége, a törzseknel beosztott, szervezéssel, nyilvántartással és gazdasági teendővel megbízott és rendes havidíjat élvező korszakú tisztet kivéve, különben rendes polgári foglalkozását végzi, csak az ünnepeken tartott gyakorlatokon, szemléken stb. jelenik meg, de sem a gyakorlati napokon, sem pedig behívás esetén semmiféle fizetést, pótdíjat vagy élelmezési váltságot nem élvez, kivéve azt az esetet, ha szolgálati érdekek a milícia tagjainak lakóhelyükről való eltávozását követelik meg, amely esetben azoknak élelmezés és csekély napidíj jár. Állandó szolgálatot a miliciának csak egy kis töredéke teljesít, körülbelül 20.000 ember.

Az önkéntes milícia első felszerelése államköltségen történik. Minden önkéntes kap egy nadrágot, fekete inget és fezt, míg a felszerelés többi részét a sajátjából szerzi be, valamint a kincstári felszerelés karbantartásáról is maga gondoskodik.

Mivel ez a feketeinges milícia hivatalosan is az olasz haderő egyik integráns része, kiképzése is a hadsereg gyakorlati szabályzata alapján történik. Természetesen gondoskodás történt arra nézve is, hogy a milícia alakulatai ne csak rajokban, századokban és zászlóaljakban képeztessenek ki, hanem hogy időnként résztvehessenek a magasabb kötelékek nagyobb szabású gyakorlatain is. Így pl. o. bevonattak a fascista alakulatok a bolognai próbamozgósításba, a génuai partraszállási gyakorlatokba, az Umbriában tartott nagy hadgyakorlatokba és alkalmuk volt arra is, hogy az új rohamalakulatok gyakorlatain is résztvehessenek.

Olaszország afrikai gyarmatain is megszervezte az önkéntes miliciát és ez többször került abba a helyzetbe, hogy nemcsak gyakorlatokon, hanem a tripoliszi és fezzáni arab fölkelőkkel vívott komoly harcokban is résztvehetett, melyek során halottakban és sebesültekben komoly veszteségeket is szenvedett.

Mindenek logikus következménye, hogy a milícia szolgálati szabályzata lényegileg azonos a rendes hadseregével, de tekintettel van a miliciái önkéntes jellegére, amennyiben a fegyelmi szabályokra, behívásokra, szemlékre és gyakorlatokra vonatkozólag ennek megfelelően intézkedik. Különleges rendelkezések szabályozzák a milícia tagjainak jogi helyzetét a hatóságokkal és magánosokkal szemben, valamint a vasúti szállításokat is, melyeknél a milícia a hadseregére érvényes tarifális kedvezményeket élvez, továbbá az egészségügyi szolgálatot és a miliciának az ifjúsági u. n. »előőrsapatok«-hoz való viszonyát.

Ezek az ifjúsági fascista alakulatok a milícia tisztjeinek vezetése alatt állanak. Különben párhuzamba vonhatók a mi cserkészcsoportainkkal.

Különleges rendelkezések alapján az ifjúság testnevelése teljesen a fascista miliciára van bízva és a hadsereg, valamint a milícia tisztjeinek a szakszerű vezetése alatt történik. A testnevelés felöleli a sport legkülönbözőbb ágait, nagy sportversenyeket, ünnepeket rendez, önkéntes mentőalakulatokat szervez, azonban kimondottan az előzetes katonai kiképzésre

helyezi a fősúlyt és különösen a lövész kiképzést tartja szem előtt. Ujabb adatok nem állván rendelkezésemre, csak azt említem meg, hogy 1925-ben a fascista szervezetek 100.000 ifjút részesítettek előzetes katonai kiképzésben, kik közül 75% az előírt vizsgát le is tette.

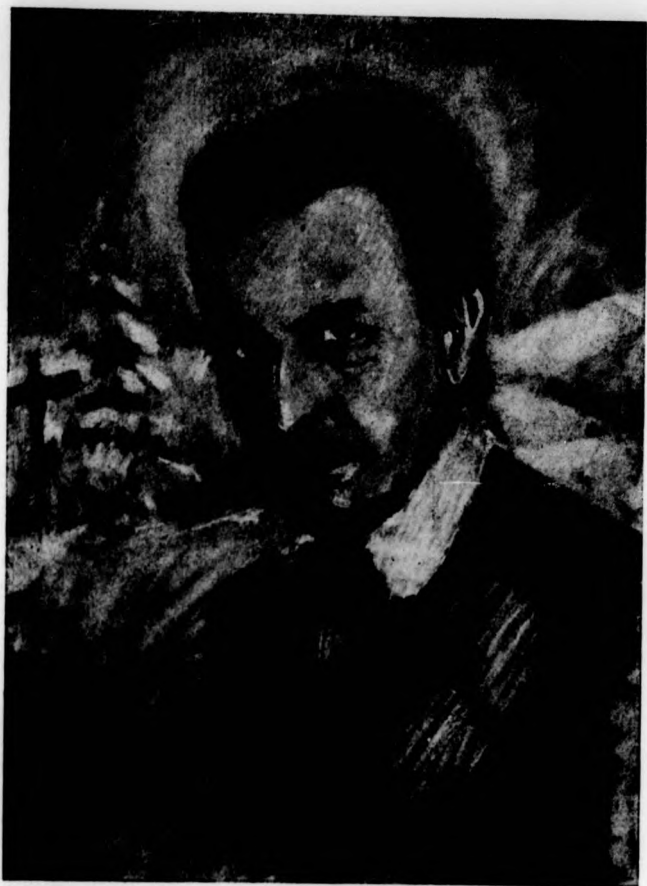
Sokban emlékeztetnek a mi nemzeti munkavédelmi szervezeteinkre a fascista milícia vasútbiztosító alakulatai, melyeknek célja — mint nálunk is — a vasúti forgalom folytonosságának minden előállható esetben való biztosítása, a vasúti berendezések, a gördülő anyag, az áruk és utasok védelme. Olaszországban erről 15 vasúti légió gondoskodik, melyek nem kevesebb, mint 25.000, önkéntes jelentkezés alapján beszervezett fascista vasutast számlálnak. A vasúti légiók mintájára létesítettek egy kikötői miliciát is, amely szükség esetén a királyság fontosabb kikötőiben az ottani szolgálat folytonosságáról gondoskodik.

Miután a fascista milíciába való önkéntes belépés elengedhetetlen feltétele a teljes erkölcsi és politikai megbízhatóság, Olaszország már béke idején nemcsak egy fegyelmezett és kiképzett, többszáz ezer főt számláló második hadsereggel rendelkezik, amelyre mint az eléggé gyakori behívások és összpontosítások fényes eredményei bizonyítják, az államhatalom minden körülmények között biztosan támaszkodhatik, hanem rendelkezik egy olyan fegyelmezett és megbízható testülettel is, mely szükség esetén a többi közbiztonsági szerveket, nevezetesen a csendőrséget, rendőrséget és pénzügyőrséget, terhes szolgálatuk ellátásában tehermentesíti. Kitűnően beváltak p. o. a fascista alakulatok a délolaszországi rablóbandák és a szicíliai maffia ellen megindított irtóhadjáratban is. E fascista milícia alakulatai, még a legkisebb helyeken is állandó érintkezést tartanak föl a közbiztonsági szervek parancsnokaival, illetve vezetőivel és igen gyakran kerülnek abba a helyzetbe, különösen a terhes vasúti és határszolgálatnál, hogy azoknak tényleg segítséget is nyújtsanak. Megbecsülhetetlen előnye a milíciának, hogy

fenntartása az államnak aránylag csekély anyagi áldozatába kerül.

A honvédelmi, rendészeti és közbiztonsági szempontok, melyek a fascista miliciát Olaszországban egy kitűnően bevált, tehát szükséges intézménnyé teszik, szinte eltörpülnek a polgári erények legszebbjeire, a fegyelemre és áldozatkészségre felépült, katonailag jól kiképzett, a különböző közbiztonsági szolgálatok minden ágában jártas önkéntes milícia nemzetvédelmi jelentősége mellett, mert óriási nevelő hatása van annak a ténynek, hogy úgyszólván minden községben minden eshetőségre állandóan készen áll egy a polgárok legjobbjaiból toborzódott önkéntes alakulat, amely ha kell, anyagi ellenszolgáltatás nélkül is kész, mint azt az előfordult minták mutatják, életét és vérért a köz javáért feláldozni. Még csak azt idézem, hogy a fascista alakulatok, egyéb teljesített hasznos szolgálataik mellett, két év alatt 48 tűzvészt fékeztek meg, számtalan emberéletet és felbecsülhetetlen vagyont mentettek meg, a tengerparton nagyon sok hajótörésnél végeztek a mentési munkálatokat, sok esetben a saját életük feláldozása árán is, a vasúti légiók pedig két év alatt szolgálatuk ellátása közben 33 emberéletet vesztek. Olyan adatok ezek, melyek igen előnyös fényt vetnek a már úgyszólván mindenütt megszervezett fascista milícia és az olasz nép erkölcsi értékére, amely a háborút még a győztes államokban is követő erkölcsi dekadencia és politikai züllés után önönmagát megtalálva, önmagában keresett és talált új ideálokat és azokat a nemzeti élet minden megnyilvánulásában következetesen meg is valósítja. A fascizmus állam rendszerében a milícia hatékony eszköznék bizonyult a társadalom nevelésére és fegyelmezésére, a szellemi, erkölcsi, és fizikai erők fejlesztésére egy olyan vezető kezében, aki a nemzetpolitikus tántoríthatatlanságával, akár erősszakkal is megvédi a nemzet erkölcsi és anyagi javait a kontárok és hamis próféták züllesztő munkája ellen.

GYÓNI GÉZA
SZIBÉRIAI ARCKÉPE

*Tscheik Ernő eredetije után
pasztellben rajzolta Preszly
Géza akadémikus*

A MAGYAR KATONALÉLEK GYÓNI GÉZA KÖLTÉSZETÉBEN

Irta: vitéz Rózsás József főelőadó

A magyar irodalomtörténet — a magyarság történelmi sorsának adottsága folytán — számos katonaköltőt tud felmutatni, helyesebben olyan írói vagy költői egyéniséget, kikben a *magyar katonalélek* sajátos szinképe tükröződik. Mert a »katonae jelzőt itt nem annyira a foglalkozásbeli hivatásra kell vonatkoztatnunk, hanem inkább a lelkialkatra. Sokszor egyezik is a kettő. Ott van pl. *Balassi Bálint*, aki hosszú ideig katonáskodott, s ha nem is vitte magasabbra, mint »50 lovas kapitánya«, az örök magyar katonaléket, mely már az igricek és regősök kora óta beleseng a magyar költészetbe, tökéletes biztossággal és teljességgel fejezte ki. Izzó hazaszereget, az örök harc tudata, vitézi becsület, bajtársiaság, egyenesség, kész szembeszállás, egészséges szilajság, kényes elbizottság azok a vonások, melyből Balassi a magyar katonalélek ősidőktől élő alakját szoborbaöntötte. De ott van *Zrinyi* is, aki már mint előkelő hadvezér viaskodott a törökkel, s akinek harsonájából ma is hatalmas erővel zúg a kiáltás: »Ne bántsd a magyart!« Azután egész sorát említhetnők az olyan költőknek (*Amade, Orczi, Bessenyei* és társai, *Kisfaludy Sándor*), akik többkevesebb ideig katonáskodtak, s akikben a magyar katonalélek vonásai is kifejeződtek.

De aztán nagy számmal vannak olyanok is, akik csak lelkükben voltak katonák. Ezek közé tartozik a világháború tragikus sorsú *Tyrteusa, Gyóni Géza* is. Számára a katonaság nem volt élethivatás, de belesodródva a világháború viharába, ráeszmélt a benne szunnyadó igazi egyéniségére: az örökharcú magyar katonára, akinek aztán lángszavú poétája lett.

Lehet vitatkozni Gyóni »irodalmi értékéről«; lehet (de nem ildomos a hősi halottal szemben) magánéletének apró botlásain csomót keresni, — de egyet nem lehet elvitatni tőle, azt, hogy *ő a világháború legnagyobb katonaköltője*, aki a harcra kényszerített, de azután fergeteges erővel és úri becsülettel küzdő magyarság harci apostola és véres babérú martirja volt! Az örök magyar katonalélek lantosa, akiben dicső elődeire, a Zrinyikre, Balassikra, Tinódikra s a honfoglaló vezérek regőseire ismerhetünk. S nekünk ez a fontos: ez adja meg számunkra Gyóni értékét és jelentőségét.

Életéről csak röviden. 1884-ben született, mint Gyón község ev. papjának fia. Először pap akart lenni, de azután jegyzőgyakornok lett; később pedig vidéki lapoknál szerkesztősködött. Élete az érvényesülésért vívott harc volt. Míg mások, »gon-

dosak sarlóval indultak bő aratásra», az ő lábai alatt csak »vetetlen koldus ugarok» voltak. Az élet apró-cseprő gondjaitól, a pesti élet »átkos iszapjától» elnyomott lelke felujjongott a háború kitörésekor. Megérezte a magyar faj hivatásából eredő élet-halálharc komolyságát, igazságát; megérezte, hogy eljött az idő, amikor újra a magyar katona írja a történelmet.

Mint egyszerű pionir közkatona Przemyslben harcolt és irt gyújtó, lelkesítő verseket. Hogy mily nemesen fogta föl a magyar katona hivatását, olvashatjuk egy leveléből: »Nincs az a szabadkai nábob, kinek vagyonáért most otthon tudnék lenni és nem lehetnék olyan urtauglich, hogy haza tudnék menni és az én szeretteim szemébe nézni addig, míg az ő békéjük az idők végéig biztosítva nincsen.»

Weber tábornok levele szerint ő szállította a várat védő magyaroknak a »lelki prófuntot», ami nélkül minden hadsereg olyan keveset ér a harc-téren. A vár feladása után őt is Szibériába hurcolták, ahol aztán a nyomorult »rabrackokon» megrázó versekbe lehelte dacos haragvászú fájdalmát és hazavágyódó, lázas lelkét. — 1917. júniusában forrón szeretett öccsét, ki tényleges főhadnagy volt, rövidesen követte a krasnojarszki fogoly-temetőbe...

Eddig öt verses kötete jelent meg, (egy még kiadatlan), melyek között a »Lengyel mezőkön, tábornok mellett» című kötete a legfontosabb, mert ebben nyilatkozik meg igazi karaktere: a magyar katona, és ennek is volt a legnagyobb hatása.

Költői fejlődésére érdekes megjegyezni valót, hogy a háború előtt hajlott a »nyugatosok» irányához. Talán a gyors érvényesülés vágya hajtotta a modernnek táborába. 1913-ban, mikor a háború villámai felcikkáztak a látóhatáron, az alacsonyos egyéni életbe kapaszkodva tagadásra üti fel dacos fejét:

*Itt hagyni mindent, szentet, drágát,
Asszonyt, búzákat, bort, zenét:
Cézár parancsa nem kegyelmez,
Kell a halál-cseléd.*

— — —
*Minden drágakövednél drágább
Az én rongy életem.*

— — —
*Vagy küldj hamar pretoriánust,
Üsse szét e dacos fejet,
De bitangul a mézárszékre
Cézár, én nem megyek!*

(Élet szeretője: 35. o.)*

De a háború első mámoros vihára feltámasztja benne igazi énjét: a harcra magyart.

Lelkialkatában az alaphang a faji öntudat és az ebből kifejlő hazaszeretet. Ez az érzés mindenütt

* Az idézetek a következő kiadásokból valók: Gyóni Géza: Élet szeretője (1909–1914.) II. kiadás. Budapest, 1918. Athenaeum. Gyóni (Achim) Géza: Lengyel mezőkön, tábornok mellett. Budapest, 1915. Az Országos Hadsegélyező Bizottság (Bővített) kiadása. Gyóni Géza: Rabságban (1915–1917.) Budapest, 1919. Athenaeum.

jelen van nála, e nélkül más hangot megütni nem tud. Ehhez a meleg, mélyzengésű húrhoz harmónikusán simulnak a mellékhangok.

Acélos erővel lendül ki lelkéből a magyarság hivatása:

*És mindenütt, hol elnyomott sír
És mindenütt, hol rabtartó röhög,
Észak sarkától a Tűzföld fokáig
Lelkét szikrázzák új üstökösök.
És mindenütt, hol szíványság ellen
A jog nevében dörren egy mozsár,
Emészto tűzben, bosszuló fegyverben
Petőfi lelke jár.*

*Hurrá, testvér, csak most szorítsd még,
Rontsunk rájuk énekelve!
Velünk az Isten s minden szentség
S velünk harcol Petőfi lelke.
S ha úgy akarja Végzet-úr
S rablók golyója minket is talál, —
Hurrá, testvér, a menyoszáiban is
Petőfi lelke vár!*

(Lengyel mezőkön: 41–42. o.)

A magyarságnak a jog-, az igazság- és szabadságért vívott küzdelme mindig nagyszerű, komoly és öntudatos. A magyar katona nem buta zsoldos, akit kancsukával kellene előrehajtani.

*Ha nem győzzük, sohse lesz itt béke,
Ha nem győzzünk, a világnak vége.
A többi már a karabélyunk dolga,
Mert a magyar nem lehet rabszolga!*

(U. o.: 53. o.)

*Az Istent se bántsad,
Hogyha muszáj, ő is beáll
Magyar katonának!*

(U. o.: 57. o.)

Van ebben egy kis gyökere annak az ősi magyar felfogásnak, hogy a magyarok harca mindig igazságos, kiknek külön Istenük van: a magyarok Istene, ki mindig megsegíti őket, sőt nagy bajban velük együtt harcol.

A magyarság küzdelme örök. A sok százéves magyar harag csodás megsejtését mutatják e sorok:

*Rá ismersz-e Bálint:
Jó néhány századja
Vezetett már itten minket
Magyarok csillaga.*

— — —
*Földünkre a fogát
Akkor is fájlalta,
Akkor is csak azt feleltük
Rajta magyar, rajta!*

(U. o.: 55. o.)

A magyar ősök sem pihenhetnek, míg fiaik a hazáért harcolnak :

*Szegény öreg pap lent a sírban
Az én apám, tudom, hogy nem aludt,
Míg messze Észak gyilkos éjszakáin
Fiai fölött égtek a faluk.
Az Ur velünk volt, apám, visszajöttünk,
Szabad földben nyugodj csöndesen.*

(U. o. : 47. o.)

De legmegkapóbb bizonyítéka Gyóni Géza örökharcos magyar lelkének, hogy még a fogságból is, nyomorult »rabvackáról« is csak vissza, ezerszer is csak visszavágyódik a »tört fegyverekhez«.

*Tört fegyverünkön valahol
Még harc szekere zakatol
S lelkünk, e tépázott madár
Tört fegyverünkhöz visszajár.*

*Tört fegyverünk is még elég
Széztúzni átkozott fejét,
Ki annyi véért törbe visz,
Ha entestvérünk lenne is)*

(Rabságban : 37. o.)

És mennyire bizva tud bízni a magyar őserőben ez a magyar katona!

*E földet s mit rajt teremt zseni,
Paraszterőnek kell megvédeni.*

*És jöhet vihar, világkeverő,
Mosolygva állja szűz magyar erő.*

(Lengyel mezőkön : 24—25. o.)

Mint tigris, ha fiát bántják, ront rá »az üzédőkre, a kételkedőkre, a pártoskodókra, a gerendatöréskor szálkakeresőkre« »Csak egy éjszakára« kezdetű, közismert versében, amiben tehát a magyar őserő fanatikus védelmét találjuk. Ezzel kapcsolatos motívum az ősi magyar tradíciókért való rajongás. Mert »mikor gránát bögött, mikor bomba csattant, mikor ezer ördög fűtött ezer katlant«, ki merészelt volna bántani a mindennap vérbe mártott magyar kokárdát, a magyar katona egyetlen jutalmát?!

Lágyabb hangok aztán e hatalmas akkordban az önfeláldozás a többiekért, a bajtársiasság, ami ősi magyar katonavonás.

*Pajtás, húzódj csak erre közelebb.
A golyó a földet ott mind kivágta,
Jobb lesz nekem a te fekvőhelyed —
A kicsi fiad ne várjon hiába.*

(U. o. : 12.)

S ez a nemes bajtársiasság szinte gyöngédséggé érzékenyül, amikor a »lengyel dombon« elesett bajtársa mellett imígyen imádkozik :

*Szétakarom a véres ponyvát,
Halott vitéz halotti leplét
S rám merevül szépséges arcod,
Testvér, ki itt rohantál nemrég
S ki megharcoltad már a harcot.*

*Lengyel dombok őszi virágát,
Didergő pár szál margarétát
Ősszeszedem árva csokorba
S szivedre tűzöm szomorún.
Testvér, már tőlem úgy fogadd,
Mintha asszonyod szedte volna...*

Egy másik napsugaras jelenség nála a magyar katona kényes elbizottsága, a veszélyek, szenvedések, a hadi nyomorúság tréfás lebecsülése és a mosolygós halálmegvetés, mikben mintha Balassi Bálint lelke szólalna meg :

*Nézd már az ebadta,
Féskét hová rakta
Sátrunk mellé egy gránát.
— Csak szivarom volna,
Sistergő tűzénél
Rágyújtának legalább.*

(U. o. 20—21. o.)

*Nap süti napszám
S ha hűs az éjjel,
Betakarózzik
Csillagos éggel.
Éhét elveri
Jó bádóg csajka ;
Tükörnek is jó,
Ha kedve tartja.*

(U. o. 7. o.)

Ebben a gyönyörűséges összhangban mindig ott bujkál valami lágy, átfogó, általános emberi hang : a szerelem. De nem a dekadensek szerelme, hanem az örök magyar asszony modern köntösben : a Rozgonyi Cicellák és az egri nők lelke. Ez a szerelmes asszony vele küzd urával, ha itthon is van, mert ott kinn a magyar katonát asszonyának könnyes aggódása, meleg visszavárása segíti a harcban :

*Asszony, áldott, szenvedő szépem,
Egy vagy velem jóban, csapásban ;
Nem kéj pohara : bús, törékeny,
Nem szeretöm,— asszonybajtársam.*

(Rabságban 108. o.)

Gyóni Géza költészetének dús és változatos hangjában, bibliásan magyaros nyelvében, izzó lelkesültségében a magyar katonalélek ideáljára ismerhetünk rá.

A nemes faji öntudat, hazaszeretet, a magyar faj hivatásából eredő öntudatos örök harc komolysága, igazságossága, a magyar őserőben való bizalom és ennek fanatikus védelme, a veszedelmek, nyomorúságok, a halál lemosolygása, bajtársiasság, önfeláldozás

benne élt a hosszú évszázadokban elmult minden magyar katonában. Gyóni Gézával ki is fejeződött.

Meg kell jegyeznünk, hogy nem szabad és nem lehet itt a világháborút, mint diplomáciai, gazdasági stb. erők küzdelme eredőjének tekintenünk. A magyarság nagy többségének minderről fogalma sem volt, *nem volt annak lelkében más, csak élni akarás és halnimerés a maga és az eljövendő magyarok hazájáért!*

Ebből a heroikus küzdelemből eredő minden büszke, dacos mosolygás és fájás lángszavú költője Gyóni Géza volt, ki nemcsak magyar, hanem nemzetközi viszonylatban is a világháború igazi poétája. Mert más nemzetnél sem találhatunk ilyen — váteszi ihlettséggel — írt háborús poémát:

*»Foganjon meg a forró átok,
Mit fiát vesztett anya mondhat,
Mit párja vesztett kedves mondhat:
Száradjon el sátáni teste
Száradjon el az átkozottnak!*

— — —
*Ki halálad és e vértengert
Valaha orvul felidézte.*

*Foganj, foganj meg forró átok,
Ámen, ámen!»*

*És aztán hajrá,
Hajrá csak egyre közelebb,
Hajrá új harcra véren által,
Hol győzelem virága nyit.*

(Lengyel mezőkön : 31-32. o.)

Nagyon hangsúlyozzuk, hogy Gyóni Géza nem a rombolás háborújárak, a vérontás extázisának költője, hanem az ezeresztendős oltárokkért harcra kényszerített magyarság küzdelmének *megváltói alakja*, aki hittal hirdeti, hogy »szent leszámolás« lesz és »virágos ékes fegyverünk nyomában nagy Békeország vasfalai nőnek«.

Lehet-e nemesebb átszellemültséggel elgondolni a magyar katona harci sorsát, hivatását, mint ezt Gyóni tette e sorokban:

*Életemet, e drága pohárt, zengőt
Csordultig vérrel kezvedbe adom.
Öntözd vele a boldogabb jövődöt,
Jövő virága nyiljék gazdagon,*

*Jövő magyarját minden ág ne húzza,
Rémlátás réme ne háljon vele,
Csodára keljen áldott magyar búza,
Aki vetette az arassa le.*

*Fogadd el tőlem Világ Magvetője
S ha kezdődik a boldog aratás,
Engedd Uram, hogy nyúlhasson belőle
Hazai rónán egy magyar kalász.*

* * *

De végezetül meg kell mondanunk, hogy mi is lett e »magyar bárde sorsa. Mikor Przemysl várában és a lengyel mezőkön harcoló sok százezer magyar katona az ő lángpallosától hajtva kitérta

mellét a tűznek, bajnak, halálnak és az ő szavait suttogva csuklott a földre a Hazáért, — amíg Németországban ismerik és Petőfi lelkét látják benne: — Magyarországon, helyesebben Budapesten szintén irnak róla, de inkább csak általános semmitmondásokkal. Ahelyett, hogy siettek volna felfedezni, a *magyar faj feje fölé* emelni, szavait belezúgatni a kételkedőkbe, az üzérkedőkbe; ahelyett, hogy költészetének ereje által minden maradék magyar erőt beleállítottak volna a döntő csatásorba, — a nép széles tömegei számára úgyszólván ismeretlen maradt. Pedig szent háborút kellett volna hirdetni s az ő kitérult, vérző lelkét zászlóként fölénk emelni!

Csak a Budapesti Hírlap »Dunántúli«-ja vette pártfogásába Gyónit a nemzetközi dekadencia támadásai ellen. De majdnem hiába. A magyar faj már előbb is fuldoklott. Nem volt már szája, melyen szólhatott volna. Mert a faj szája: az *irodalom és a sajtó* »idegenek« kezére került, akik aztán bomlasztó méreggel megsibbasztották ősi erőinket. Ezeknek nem kellett a harc a Hazáért, nem kellett integritás. Hogy kellett volna hát Gyóni Géza?

S míg Gyóni Szibériában mártíromságot szenved a magyar génuszért, idehaza agyonhallgatják vagy becsümlik, de neki még a rágalom is jól esik, ha hazai földről jó.

*Gögös Hunniában
De olesó az ének!
Még haza sem értem,
Hajlékot sem kértem
S már elküldenének.*

*Tépett, riadt hattyu
Csak egy zúgra vágytam
Csöndnek szigetében . . .
Szabad-e még kérnem
Gögös Hunniában?*

(Rabságban : 40-41 o.)

A »rehabilitálás« már késő volt. Gyóni Géza is meghalt, a háborút is elvesztettük . . .

De vizsgálatásul maradt Gyóni tragikus életéből a bizonyosság, hogy a magyarság sorsdöntő óráiban mindig megjelent a magyar katona a *haza-szeretet, kötelességtudás, önfeláldozás* nemes fegyvereivel s erejének teljével akart és tudott küzdeni, és mindig megjelent egy-egy költő-vátesz, aki a *dal* erejével új ütésre acélozta a lankadó izmokat és a lelkesültség tűztengerével pótolta a megrikult brigádokat.

Már tíz éve múlt, hogy Szibéria földjében porladozik. Lelkes hívei emléktáblát helyeztek el szülőházán, néhány emlékünnepet is rendeztek, de a »nagyközönség« hallgat Gyóniról . . . Hisz az a szerény összeg sem akar összegyűlni a Petőfi Társaság Gyóni-alapjához, ami lehetővé tenné, hogy a »harszekerek«-től megtört teste rajongásig szeretett magyar földjében pihenjen.

Ez a kis ismertetés csak néma tisztelgés akar lenni a halhatatlan magyar katonalélek melázó csillagjárása előtt . . .

A »NEMZETI ÁLDOZATKÉSZSÉG« SZOBRA

VATTER LÁSZLÓ akadémikus
pasztellje után

EGY GYALOGSÁGI TISZT A HÁBORÚBAN

Beküldötte: Dr. Szeremley Ákos ny. kir. tanfelügyelő

A háborús irodalom egy termékének ismertetése került a kezünkbe. A mű címe: *»Egy gyalogsági tiszt a háborúban«*; szerzője F. Boillox egyetemi tanár, zászlóaljparancsnok a volt 5. francia gyalogezredben. Jelentések, parancsok, szolgálati jegyek és levelek képezik a mű tartalmát, megannyi annak illusztrálásául, hogy a háború vitelének kis és nagy egységekben három fontos tényezője, hogy a tisztek: tökéletesen ismerjék hivatásbeli kötelemüket, magatartásuk legyen ildomos a nélkül, hogy akár az alárendeltekkel szemben való szigor gyakorlását szem elől tévesztenék, akár a felsőbbekkel szemben szolgálai megalkodássá fajulna és végül: nagy, nagy szeretet embe-
reik iránt.

Az ismertetés a következő szemelvényeket közli. Szerzőnek levele 1915 április 16-án egy nőhöz: *»Asszonyom! Az ön nagyrabecsült férje néhány nap előtt engedélyemet kérte, hogy délután a városban dolgozhassék és így kevés pénzt szerezzen. Nem volt módomban a kérelmet teljesíteni, azonban megtudakoltam, hogy mi szándéka van a szerzendő pénzzel, amire azt felelte, hogy ajándékot akar vásárolni gyermekeinek. Szerencsére a szolgálati szabályzatok nem tiltják meg, hogy ilyen esetekben embereimet helyettesíthessem, miért is igen lekötelezne, ha lenne szíves elfogadni az idezárt kis csomagot, amit atyai szeretettel küldök és ajánlok fel. Fogadja megkülönböztetett tisztelem nyilvánítását«* ... stb. ...

1916 márc. 2.: *»Végigmenve a lövészárkok vonalán, egy bal kart találtam (tartalékos katonáé, jeggyűrű nélkül). Jelentést kérek azonnal, hogy saját egységeimhez tartozó katona karja-e és igenlő esetben, hogy mely órában küldetett előre a megfigyelő állásba? Kerülni kell azt, hogy emberi testrészek maradványai künnhagyasanak. Ily látványnak lehangoló hatása van a frontra érkező erősítésekre és új egységekre.«*

Jelentés az ezredparancsnokhoz: *»Van szerencsém igazolni ... számú parancs vételét, amellyel felhívtam,*

hogy N. N. tartalékos katonát a katonai érem odaítélésére jelterjesszem, akinek bal lábát egy gránáthüvely elvitte. Hogy mérsékeljem azon hevességet, amellyel az ellenség állásainkat tüzéségi tűz alatt tartja, szigorú parancsot adtam, hogy az állásokat senki el ne hagyja, kivéve a végső szükség esetét. N. N. ezen parancs dacára, amelyről határozott tudomása volt, hátrament, hogy bort vigyen előre. Igy az egyetlen dolog, ami vele szemben alkalmazható lenne, a büntetés. Tekintettel sebesülésére, a büntetést nem lehet alkalmazni, határozottan tiltakozom azonban az ellen, hogy kitüntetésre javaslatba hozassék. Engedetlensége által N. N. az országot megfosztotta egy katonától. Ha kitüntetésben részesülne, az igazságtalanul kapná és sérelem követnének el mindazon derék harcosokkal szemben, akik a kitüntetést önfeláldozó hősiességükkel érdemelték ki.«

Levél egy őrmesterhez, akinek egyik lábát a gránát elvitte: *»Kedves Crépin! D. hadnagy úr éppen közli velem az ön sebesülését. Az egész tisztikar osztozik a sajnálkozásban, amelyben mindnyájan egyesülünk és önnek őszinte részvétünket fejezzük ki. Mindnyájunkat lesújt egy jeles altiszt elvesztése, akiben a jövőbeli tisztet becsültük. Sebesülése Önnek díszére válik és neve a mai zászlóaljparancsban említve lesz, hogy kifejezzem azon őszinte csodálatot, amellyel magatartását a tűzharcban szemléltem.«*

Végül következik a szerző egy levele ezredparancsnokához: *»Ezredes Ur! Nem kaptam meg első levelét, hanem csak a másodikat, amely mélyen meghatott, kérem azonban, hogy a becsületrend keresztjét, amelyet részemre kért, szíveskedjék Maroux hadnagy úr számára fenntartani. Ezáltal Ön egyszerre két embert fog felette boldoggá tenni. Fogadja hálámat és köszönetemet, egyúttal pedig alázatos tisztelem és személyes nagyrabecsülésem nyilvánítását ... «* stb.

A háború, ha borzalmaival el is itéljük, az emberi erények legszebb iskolája.

* * *

Ludovikások udvarlaki őrségen

FELAVATÓ BESZÉD

Irta és 1927 augusztus hó 20-án elmondta: *Dr. Béres Ferenc,*
a *Lud. Akad. róm. kath. lelkész-tanára*

Testvérek! Bajtársak!

Zsenge lelkekkel már a fészek szélén álltok. Begyakorolt szárnyaitok készek a repülésre. Utrakeltek. Itt hagyjátok ez ősi lakást, hogy e Haza megszentelt földjébe belevehesseitek, beleplántálhassátok a lelkekbe szivót erős magvait a magyar becsületnek, a magyar lelkiismeretnek.

Mint a magyar gazda házának kéményén a fészken álló golya vadász körletét, figyelemmel fogjátok ti is kísérni e megcsonkított Hazátok területet, jól tudván, hogy e honé mindeneitek, e honhoz fűződik szivetek és életetek, egész tevékenységeitek. A golyának két hozát adott a Teremtő, nekünk csak egy van, amely megcsonkítva vérző sebekkel fekszik előttünk, de amelyben most élnünk kell és amelyet élhetővé és régi nagyságában ragyogóvá kell tennünk mindmagunk, mind az unokák számára.

Mint a magasságban szálló sas törtet a nap felé, úgy vágyódik és repül a Ti lelketek is fel-fel a magasságba, a magyarok hatalmas Isterének szent színe elé, hol leborulva panaszkodik, zokog, kér, könyörög: »Hollgass meg Istenünk ma minket, hallgasd meg szivünk kezeiben is bizakodó sóhaját. Nagy és súlyos terhet veszünk ifjú vállainkra ma, nagy terhet, mely alát még a megpróbált térfierő is meginog, de Veled készségesen sietünk e teher elé, készséges lélekkel lépünk ez iga elé és fogadjuk, hogy amire ezküszünk, bármekkora áldozatokba kerüljön is, örömmel és odaadólag fogjuk azokat teljesíteni. Nem... nem fog egyet sem közülünk megjelteni az aljas ármány, nem... nem fog egyse közülünk elesni az élet nehéz megpróbáltatásainak iszonyatos harcaiban; sőt hatalmas Istenünk pártfogása mellett a magyar erkölcsi nagyság és a magyar lelkiismeret őreivé és hőseivé akarjuk alakítani férjfiúi munkára meg erősödött lelkünket.

A) Mint az ékesen pompázó lótusz a melegvizű tavakban, úgy üti fel és fejt ki gyönyörű virágkelyhét a magyar erkölcs, a magyar katonai erkölcsi nagyság a magyar lélek kedves meleg berkeiben. Valami sajátos jóleső érzés lepi meg a magyar ember lelkét, ha rá gondol arra a magas erkölcsi színvonalára, lelki tulajdonságaira őseinknek, hogy a hon szerzés és honfoglalás elvének fenntartása és véghezvitele mellett mily nemes humanizmust tartottak szemük előtt a legyőzöttekkel való bánásmódjukban.

Árpád törzsén valami fönséges, magasabb hivatottságnak tüntek fel jelei. Méltóság teljes megjelenés, nemes magatartás, szigorú igazságosság, feddhetetlen családi élet, mélységes istenes és erkölcsös lelki fensőbbiség; hatalmas katonai harci tehetség, biztos és bátor katonai fellépés, okosság, gyors elhatározás, eszélyesség gazdagították, ékesítették úgy a honalapító Árpádot, mint minden egyes egyéniségét e választott törzsnek.

*Mint a napkelettől napnyugatig hatalmas ívet leíró viltámlás gyönyörű vonala, úgy világot keresztül Hazánk történelmi életének egén ez a diadalmas Árpádi polgári és katonai erkölcsi nagyság megfürödvé első szent királyunk keresztényi díszben ragyogó lelkében, óriási alkotó erejében, mélységesen szerető szívében, bölcs és okos törvényeiben, az általa meg-
aranyozott magyar nemzeti keresztény géniuszban.*

Fenséges díszszemlére lép elő e nemzeti erkölcsi nagyság a magyar imádott királyának, szent Lászlónak nemzetével összeolvadt lelke előtt. Ragyog és pompázik Kálmán okosságában, IV. Béla atyai szívében. Nagy Lajos hatalmában és Mátyás igaz életrealóságában boldogítva e népet, naggyá téve e hont és dicsőséget szerezve mindenütt a magyar névnek és léleknek.

Zivatáros korszakainkban: a széthúzás, egymásrauszítatás rémes napjai sem szűkölködtek a magyar erkölcsi nagyság fényes példáiban: Zrinyi, Koháry, Rákóczi és megannyi erkölcsi nagyságaink előtt a művelt nyugat is mindenkor tisztelettel hajtotta meg hódolatteljes zászlóját.

A modern idők ördögi szelleme azonban rettenetes rombolást végzett a magyar erkölcs virágos kertjében. Kéjnek dobott oda, ránk zúdította a pokol fojtogató kénkőves laváját. Alig bírjuk e rémes kor alvilági eszelvényeit. Elszédültünk a Nietzsche-féle tudományos erkölcsantól. Azt hittük, hogy boldogít és keserves tapasztalatunkkal észlelhettük, hogy ennek az erkölcsnek zárókövetkeztetése az erkölcs hiánya. Az ő kétfajta erkölcsével éket vert az éltek erkölcsé és a nép erkölcsé közé. Így megrontotta az egyiket a másikkal; elárultatta a magyar erkölcsi érzéket, feldúlatta a közös erkölcsi csekket, jégre vitte a magyar erkölcsöt.

Közibünk vetették a polgári erkölcsant, mely szerint az emberi törvény a fő; a lelkiismeret nulla, semmimé. Megmetyeltyezték az erkölcsünket, ki akarták lelkünkől ölni isteni alapjainkat, nem engedtek becsületeseknek megmaradni. Elég, ha meg nem fognak; ne hallgas a lelkiismeretre. A képmutatás és eszelvény foglalja el a társadalomban a szív egyeneségének helyét. Óriási ez az átvaltozás a politikai világban ép úgy, mint a különböző hivatáskörök kötelmeinek teljesítésében.

A tudományos erkölcsant semminemű hatályos fékezőt nem teremtett, ellenkezőleg lerombolta a korlátokat. Fájdalom, az ifjú hajlamos megszabadulni minden béklyótól. Egészen természetes, hogy ez a tetszetős, tudományos erkölcsant, mely kész törvényesíteni a gaztetteket, fényes szentesítést nyert első sorban az ifjúság részéről.

A középkor kezdetén külellenségek romboltak, ma helyüket — a külsőn kívül — a belső ellenségek foglalták el. Belülről pusztulunk és veszünk. Abban a korban ragyogott a hit csilloga, a keresztény erkölcs. Ma azokat forrásaiban akarják megfojtani.

Pusztít a Nietzsche-féle szélsőséges individualizmus, ölnek a túlhatott erkölcsi autonómiák, a lábraállított óriási szabadságok és a pokoli ravasszággal beállított önrendelkezési jogok.

Spencer Herberttel szemben tehát vissza kell térnünk a vallásos erkölcsantához; vissza kell térnünk ősi keresztény erkölcsünkhöz, a magyar erkölcsi nagyságához. Vissza kell térnünk őszintén és igazán nemzeti társadalmunk minden rétegében és minden osztályában. A fensőbb erkölcs nem hagyja el az Isten eszméjét. Az élet akadályait. Megpróbáltatásait ki fogja jobban elbírní, a szenvedély érdekeinek, a kísértéseknek ki fog jobban ellenállani és ki leli fel lelkiismerete mélyeiben a legbiztosabb kalauzt, a legerősebb támaszt, hogy meg-

ója egyensúlyát a becsület útján, mint az, aki a keresztény vallás erkölcsstanába fogódzkodva rendezi be egész életét. Kitaró küzdelem kell ám ehhez és megfeszített izmokkal és lélekkel teljesített munka!

Erőlködés nélkül nemzetünk nem evez a jó felé. Az erkölcsi kötelezettség, amelyet felsőbb elv vezet, elengedhetetlen!

Ezt diktálja nekünk

B) elsősorban ifjú lelkeknek a ti magyar lelkiismeretek, amely vádol a múltért, utasítást ad a jelenben és lelkesít a jövőt illetőleg. Vádol a haszontalanul eltöltött múltért, az elpazarolt jelenért és a jövővel való nemtörődömségünkért; épen azért kiált bele a jelen közömbösségébe és bátran lelkesít a jövődönket illetőleg.

A magyar katona lelkiismerete szivhez szóló, süő hegedű, mely legszebb melódiákon hív a magyar géniusz magasztára. A magyar katona lelkiismerete szólító, amelyeken a nagytettekkel lelkesítő hősök bora terem. A magyar katona-lelkiismeret kivágja az elposványosodás lehetőségeit, jelemelkedik minden gyengeségen, meg tudja becsülni a szépet és nemeset; lovagias, de nem áldozza fel kardbojtját, kardját egy szépség kellemeiért sem. A magyar katona lelkiismerete felfelé tör, eget kér magának és miként az angol hatalmas törtetésével megvívta a tengeri hegemonia presztizsvárát és ma nála fordul meg a népek és nemzetek fortuna kereke, úgy néz ő is saszékéből hona kibontakozásának még homályos horizontjába, vár nagyjainak lelkével, nevel törhetetlen kitarással, küzd bizva igazának szentségeiben az egek és népek szentségi igaza iránti tevékeny jeladásában. A magyar katonalelkiismeret folyton szemé előtt tartja hős: halált halt testvérei vértanúság-ítéletét; vérrel pecsételt esküjét amellet a szentsége mellett,

hogya a magyar, ha volt is és van is és létezik is, mindaz kevés ahhoz, aminek neki a jövőben lennie kell. Ez a lelkiismeret erő, amely képes felölelni az egész világ technikáját. Energia, melynek kifogyni nem szobaa soha. Fáklya, mely után futnia kell mindenkinek, akiben csak egy kis cseppje is pezsega magyar vérnek. Rózsafa, amely magához láncolja a világesztétikáját; cserjfa, melyet nem képes ledönteni sem orkán, sem ciklon. Dél virága, a trópus égvő dűsan virágzó és termő gyümölcs-fája, amely után jókedvvel rohannak fiai, amelynek illatát szivesen szívják magukba az ifjú leventék és amelyről pajzán örömmel szedik a magyar tüktető katona-élet új kikeletet nyújtó edeni eledelét.

Ez a magyar katonai lelkiismeret nem lesz szürke, szintelen; meg lesz benne mindég a nemes, egyenes szándék, lovagias lelkület, az igazi részvét, a kötelességérzet, a feszültség és az energia, a munka szelleme: a buzgalom. Nem a fonnyadt arc lesz a szimboluma, hanem az üde és acélos tettevágó ifjú ábrázat.

Igy fogja is látni mindig maga előtt azt a hatalmas folyton reá figyelő felsőbb értékelést, amely minden mozdulatunkat csodálatos aggodalommal és ellenőrzéssel kíséri. Így egyetlen percünk sem marad magára, semmit sem tudunk elrejteni. Semmit sem tudunk jelentéktelenné venni, ami csak önfegyelmzésünket és hazánkat érdekli. Ez behat a motívumok bonyolult szövedékébe, bejárja tetteink útvesztőjének egymásba torkoló folyosóit, tükünk elötte nem marad. Ám ez nem adódik készen. Ezért dolgozni kell. Ezért szenvedni és veritékezni is kell, mint minden magas technikáért. A lélek-fegyelem technikája nem pusztá érzékenység, hanem az érzékenységgel párosult acélosság. Erre a keresztény erkölcsön felépült lelki-

Meidlinger András akadémikus tollrajza után

ismeretre kell támaszkodnunk. Benne kell magunkat, lelki és nemzeti életünket látnunk.

C) A magyar erkölcsi nagyság a magyar becsületesség és lelkiismeretesség naggyá, hatalmassá, félelmissé és nemessé teszi e maroknyi magyart és e valódi nagyságunk még akkor sem veszt nemességéből, ha a körülöttünk áskálódó, lelkiileg kicsinyek és gyengék sárral dobálnak is bennünket és sárga irigységükben befeketíteni törekszenek is minket a nagyvilág előtt. A gyémánt besározva is gyémánt marad és egy kis tisztással ismét magára vonja környezete figyelmét és valódi értékeltetését.

Őrizzék e két nagy kincsünket. Magyar lelkiismeretek legfőbb kötelessége sikra szállani e két drága nemzeti vagyunkért. Tetteitekkel mutassátok meg, hogy hőseivé lesztek e két hatalmas nemzeti bázisunknak.

E két igazságunk férfias nevelő ereje acélos izmaidokhoz halhatatlan és felülmulthatatlan lelki erőt fog kölcsönözni és oly legyőzhetetlen hőssé alakít benneteket, amilyenekre ma szükség van e keservesen szenvedő nemzetnek és leláncolt országnak. Így fog közletek megjelenni Toldi Miklós, ki kiszorítja majd a cseh martalócából a vért és fekete lelkét gonosz testéből. Így fog bennetek feltámadni nagy Hunyadink, ki meg fogja szelidíteni az öngöggében megerősödött balkán-

örtetést és így fog megjelenni közletek szt. László, kivel megtanítjátok becsületre az alattomos havasföldi betörőt és leszt IV. Bélánk és ismét szt. Lászlónk, kik egyszersmindenkorra le fogják törölni nyugati határainkról az álnok pajtásnak összes kéjszínű játékeit.

III. Fel a szívekkel ifjú barátaim! Ti ma esküt fogtok tenni. Férjühoz illő terheket vesztek vállaitokra, a magyar katonai erkölcsi nagyság és a mindig figyelmeztető magyar katonai lelkiismeret megőrzésének és kifejtésének hatalmas terhet.

Nemcsak őreivé kell lennetek emez óriási nemzeti bázisainknak, de igazi hőseivé is. Nemzetünk fájdalommal lezüllesztett társadalmi élete ne nyujtsen nektek szívörömeget. Lelkeitek előtt lebegjenek mindig hatalmas Istenünk szentséges törvényei, mint a magyar erkölcsi nagyság szilárdul álló alapjai. Lelkeitek forrjon össze a magyar lelkiismeret velőkhözható figyelmeztető komoly szavával, mely azt kiáltja, hogy a ti életetek e törhetetlen munka élete. Életek nem gyermek-kacagás, nem az édes szerelmek tavaszi bimbója. A Ti életetek nem a megértő szeretetnek balzsamos világa, hiszen ellenségekkel vagytok körülövezve. A Ti életetek a fájdalmak hatalmas élő szobra. Európa és az egész világ összegyötört, igazságot kereső félelmes istennője.

MAGYAR HAJNAL NÉPE

Ünnepi beszéd, írta s az 1927 augusztus 20-i főhadnagy-avatáson elmondotta

D. Veress Jenő ref. honvéd-főlelkész, theol. m. tanár,

a Ludovika Akadémia protestáns lelkésze

Ifjú Bajtársaim és Testvéreim!

Ezen a nagy napon, ebben a lélekrendítő ünnepélyes órában reátok nehezedik az ezerszázados magyar sorsnak Kárpát-súlya, ugyanakkor azonban ellenállhatatlan erővel ragad magusba benneteket történelmi és örök hivatástok delejes sarkesillaga. E világerők és világtörténelmi hatalmak fölséges és tragikus sodrában kell viaskodnotok az emberi és isteni Hajnal eljöveteleért. Ti vagytok a Magyar Hajnal népe!

Tudjátok meg, Testvéreim, ez az Isten-teremtette és emberalkotta szent Magyar Hajnal feltartóztathatatlanul jön. Sem felhőig érő ellenséges politikai deszkapatánkokkal, sem embertapodó, istenkisértő idegen szuronyerdővel nem lehet megakadályozni annak napsugaras pirkadását. Ellenben saját sötétlelkűségekkel és lélektelen életetekkel hátráltathatjátok, sőt lehetlenné tehetitek annak diadalmas feltámadását közöttünk. Ne késleltessétek és ne hiúsítsátok meg a dicsőséges Hajnalt, magyar Hajnal népe! Sőt hozzátok közelebb és tegyétek teljes fényűvé azt hajnalpirral ékes személyes életetekkel és hősi hivatásteljesítésekkel!

A magyar családi élet tisztaságát rontó ázsiai és amerikai járványok, romlott

európai és néger fertőzések ostromában keresztyén lovagok módjára védjétek és az áldott magyar jövő szent szerelmesei gyanánt tiszta szívvel építsétek!

A végzetesen megfogyatkozott közéleti tisztességeknek, tisztakezűségnek és tisztalelkűségnek legyetek elszánt mohikánjai s még inkább új előőrsei, bátor úttörői, ernyedetlen munkásai és diadalmas uralomra juttatói!

Az elhanyagolt igazi szociális érzéknek és érzésnek, a minden munkás magyar ember megmentésének, életre segítésének és nemes életben való meg gazdagításának legyetek hűséges katonái és hódító előjárói!

Ezeknek a nemzetmentő életerőknek és jövőhódító erényeknek társadalmunk vérkeringésébe való új bevezetését és győzelmes érvényesítését a Ti kezetekbe teszi és a Ti lelkekre köli a magyar Hajnal Felső Istene.

Magyar Hajnal népe! Ebben a hősi és vértanúi hivatásban legyen győzedelmes Vezetetek a minden síró és bizó, szerető és dolgozó magyaroknak, a feltámadó Magyarországnak Halhatatlan Remény-sége, dicsőséges Hajnalcsillaga, az örökké Diadalmas Krisztus!

FEJTANULMÁNY
ÁGOTHA ALADÁR akadémikus pasztellje után

RÉGI UTCA
LENHARTOVICS PÁL akadémikus
akvarellezett tollrajza után

Meleg szeretettel jüggj
a hon nyelvén! Mert a
haza, nemzet és nyelv
három egymástól válha-
tatlan dolog; s aki az
utolsóért nem buzog, a
két elsőért áldozatra kész
lenni nehezen fog.

(KÖLCSEY)

Minél magasabb fo-
kán vagyunk az értelmi-
ségnek, annál inkább
tapasztaljuk, hogy mily
sok eredetiség, önállóság
van egyes embereken.
A közönséges emberek
nem találják különbsé-
get embertársaik közt.

(PASCAL)

IFJÚSÁGUNK ESZMEVILÁGA

Irta: Kökény László akadémikus, a Leventekör ifj. elnöke

Ma, a szerencsétlen trianoni béke aláírása után a nyolcadik esztendőben mintha a sötét magyar éjszakában pirkadni kezdene. Reménykedés, bizalom váltja fel az eddigi kétségbeesett lemondást s valahogy mindenki hinni kezd sorsunk jobbrafordulásában. S ha ennek a hangulatváltozásnak s ennek a bizakodó reménykedésnek az okait keressük, észre kell vennünk, hogy az utolsó pár év különböző elért eredményei mellett ezt a bizalmat, ezt a reménykedést a magyar ifjúságnak köszönhetjük.

A magyar ifjúság az egyik fő mozgató eleme ennek a hangulatváltozásnak, ez az ifjúság, mely ezekben a háború utáni szomorú esztendőben növekedett, izmosodott szerencsétlen Hazánk reményévé, jövőjévé! Milyen is volt ennek az ifjúságnak az élete? Azt hiszem, senki sem irigyelheti.

Gyermekkora a nagy világegés idejébe esik, s gyermekkorra gondtalan örömeit sokszor bánat, gyász teszi szomorúvá. A könnyes anyai szemekkel találkozó gyermekarcokról hiányzik az a mosolygó boldogság, melyről oly sokat beszélnek. Talán még nem tudja felfogni az idők súlyát, de mégis érzi, hogy valami nincs rendén.

Az idő halad, a nagy világegés szomorú következményei egymásután jelentkeznek. Jönnek a forradalmak, s a gyermek nem tudja megérteni, hogy miért esúfolnak meg eddig szent eszméket, szent dolgokat. A nemzeti eszme, a vallás, a tekintély teljes sárbatírását látja, s ehhez hozzájárulnak még a megszállás szomorú következményei: a menekülés, hontalanság nehéz kálváriája. A gyermek rövid pár év alatt többet átélt, többet szenvedett, mint talán más időkben egész emberéletek.

Sokat, nagyon sokat szenvedtünk és rengeteget veszítettünk. Az egykori hatalmas Magyarországnak csak roncsai maradtak meg az életlehetőség legesekélyebb feltételei nélkül. Olyan békét kényszerítették ránk, melyet ugyan aláírhattunk, de melyet sohasem fogadhatunk el. Azonban szerencsétlenségünkben, magunkraahagyatottságunkban is kitűztük az egyetlen lehető célt, minden magyar szent óhaját, a nagy történelmi Magyarország visszaállítását.

Ez a mindent átható, mindenkit magába foglaló nagy eszme állította a küzdőterre ezt a sokat szenvedett, de mégis sokat ígérő magyar ifjúságot.

S ez a sokat szenvedett, a gyermekkor örömeit

alig élvező ifjúság nem lesz érdemtelen arra a nagy bizalomra, arra a nagy szeretetre, mellyel e hazában körülveszik.

A szenvedés, a küzdelem, a sors mostohasága valahogy érettebbé, meggondoltabbá tette ezt az ifjúságot. Megacélozta erejét, kitartóbbá, férfiasabbá tette, a sors mintegy előkészítette arra, hogy majdan nagy terheket vegyen vállára, s ezeket a terheket el is viselje és a rábízott súlyos feladatokat meg is oldja.

Látunk hibákat is, de nem szabad csüggednünk. A magyar ifjúság akar tenni, s fog tudni tenni is. Nem szabad elhamarkodnunk, elsietnünk a munkánkat, hanem vaskövetkezetességgel kell előkészítenünk magunkat és ifjú társainkat eljövendő nagy küzdelmünkre.

Olyan korban élünk, amikor nagy eszméket, örök ideálokat csúfolnak meg s borzadva látjuk ezeknek a következményeit, kezdve az egyén bukásán, családok boldogságának pusztulásán és végezve nemzetek összeomlásán és bizonyos mértékig az egész mai korszellem kialakulásán.

Eszmék, ideálok kelleneek! Nélkülük élnünk, különösen nekünk, magyaroknak, nem lehet! A haza, a vallás szent fogalmát újra vissza kell állítanunk arra a magas piedesztálra, ahonnan szentségtelen kezek távolították el, hogy lobogó fénnel világítsanak bele a sötét magyar éjszakába és hirdessék a világosság, a hajnal közeledtét.

Vallásos érzéssel, a nagy Istenbe vetett örök bizalommal kell hirdetnünk a magyar igazságot és minden egyes porcikánkat átható hazafias érzéssel, mindent magával ragadó sovinizmussal kell készülnünk a nagy harcra, a magyar igazság valóraváltására. Fanatikusoknak, rajongóknak kell lennünk, sohasem szabad elfelednünk a rajtunk elkövetett igazságtalanságot, sohasem szabad szemünk elől tévesztenünk a magyar igazságot és határozott akarattal, minden lépésünkkel arra kell törekednünk, hogy ennek a magyar igazságnak az egész világ előtt érvényt is szerezzünk.

A haza, a vallás szent eszméi mellett azonban törekednünk kell arra is, hogy a körülöttünk folyó életen valamit változtassunk is. A tülekedés, az egymáson keresztül taposás, az erkölcsi lazulás mind-mind olyan csúfságai a mai kornak, de közelebbről a magyar életnek is, hogy e mellett a magyar ifjúság nem mehet el tétlenül. Itt is, mint mindenben, nem kell beszélni, de tenni, a saját jó példánkkal kell hatni.

Példaadásunkban a legkisebbeknek látszó dolgokra,

a mindennapi életben előforduló jelenségekre kell leginkább ügyelnünk, mert minden nagy dolognak az alapja ott van egy jelentéktelennek látszó kicsinységben. Ezt kell szem előtt tartanunk, s akkor a kicsinységekben végzett munkánk eredménye meg fog jelenni az egész magyar élet alakulásában. Nekünk, magyar ifjúságnak, kell lennünk a társadalom sójának, nekünk kell ennek a társadalomnak az egészséges ízét megadnunk.

Ha a magyar ifjú úgy tekint arra a leányra, mint a női eszményre, s ha mondhatnám a középkor lovagjának csodálatos nőtiszteletét viszi át a köztudatba, bizonyára nem lesz annyi holdogtalanság, nem lazulhatnak az erkölcsök annyira, s a tiszta erkölcsi alapokon álló nemzet máris biztosítva van jövődjé felől.

A család keretein belül a feltétlen tisztelet és szeretet, mint minden tekintélytisztelet alapja, legyen főjellemvonásunk s akkor nem ismétlődhetnek meg azok a szomorú napok, melyeket a forradalmakban átéltünk.

Egymással szemben megértés, egymás segítése, támogatása, mindenki munkájának megbecsülése s ne egymás gáncsolása vezessen bennünket s akkor bizonyosan elérjük, bizonyosan megteremtjük az igazi erkölcsi alapokon nyugvó társadalmi békét és rendet.

Természetesen mindezek azonban bizonyos önmegtartóztatást, határozott akaraterejét, vaskövetkezeteséget és a munkánk sikerébe vetett törhetetlen bizalmat kívánják. S ehhez *jellemekre*, határozott egyéniségekre van szükségünk. Ezt kell minden egyes magyar ifjúban kinevelnünk és akkor, ha a magyar ifjúság ilyen határozott egyéniségekből fog állani, akkor, ha összefogott, akaratereje tettekben fog megnyilvánulni, nem kételkedhetünk a ránbízott feladatok sikerében.

Ebből a munkából mindannyiunknak ki kell vennünk a részünket s elsősorban nekünk, ludovikásoknak. Mi nemcsak arra készülünk, hogy nemzetünknek kiváló katonái legyünk, hanem arra is, hogy mintaképei, határozott egyéniségei legyünk a magyar társadalomnak, elsősorban pedig a magyar ifjúságnak.

S akkor, ha mindenki megtette kötelességét és ha a magyar faluk leventéjétől a ludovikás leventéig ez a szellem fog áthatni bennünket, a magyar ifjúság csakugyan valóra válthatja azokat a reményeket, melyeket ez az ország joggal támaszt velünk szemben és hiszem, hogy ez a szellem csakugyan elvezet bennünket minden magyar óhajához, mindennapi imájához, az ezeréves nagy Magyarországhoz.

Régi magyar táncokat bemutató akadémikusok a vitési és Ludovika bálon 1928.

GONDOLATOK — EGY ÉV UTÁN

Irta: Técsői Móricz Béla főhadnagy, a Leventekör örökös tagja

1927 aug. 20-án megnyílt az Alma Mater nagy kapuja és útnak indultak az újdonsült főhadnagyk; ki erre, ki arra. Nemsokára újra ki fognak tárulni a nagy kapuk s a »sasfiú« új százada repül ki majd, hogy szélel-viharral dacolva eljus- sanak a célhoz, melyet az ősi fészekben tűztek ki szá- mukra.

1927—1928! Egy esztendő!... Egy rövid és mégis oly hosszú esztendő. Az élet ifjú vándorai, akik alig egy éve léptük át a kedves Otthon küszöbét, megállunk egy percre, visszatekintünk a mögöttünk becsukódott kapura, vissza azokra a fiatalabb testvérekre, akik ünnepre készülődnek. Pereg az idő homokórája, hullanak a vének s a fiatal sasok helyet kérnek.

Megannyi örömtől kigyúlt arc, belső tűztől csillogó szem, lázas izgalom, tervek, tervezgetések!... Boldog per- cek. Nem állhatom meg, hogy vissza ne térjek sütkérezni az emlékek melegébe. Odaállok titokban mögétek, hogy meg ne zavarjalak, hogy lássam a boldog mosolyt ajkaitokon, lássam a lehullni készülő csillagok után a várakozás bíborát arcotokon este, ha lepihentek. Hallgatom, amit beszéltek és álmaitok közé észrevétlen szövöm bele annak az eszten- dőnek gondolatait, amely töletek elváltasz. Végig simítom hajatokat, belenézek tiszta ragyogású, becsületes szemeitekbe és a sok oktatás, nevelés, tanulás és figyelmeztetés után, amellyel az öregek elindítanak, én is adok egy-egy hamu- pogácsát az útra.

Biztató, testvéri szót, bátorítást és ígéretet, hogy nem csalódtok, hogy szép a szabad élet, hogy szép a világ, szép a munka, a kötelesség, szép minden, ami rátok idekint vár, de ha biztosan akartok haladni *»készüljétek neki az Útnak!«*

*

Az ország talpköve, nyugalmanak óre, a törvények oszlopa, súlya és gerince, kifelé fegyver, befelé tekintély, amely nélkül államegység meg nem állhat: a hadsereg. Színvonalának, erejének fokmérője pedig a tisztikar. Ami- lyen a tisztikar, olyan a hadsereg, s amilyen éles a kard, olyan biztos a magyar igazság!

A tisztikart emez ideálisan szép, de súlyos, felelősség- teljes hivatására négy éven készíti elő az ország egyetlen tisztképző főiskolája, a Ludovika Akadémia; hogy milyen eredménnyel, azt az évről évre erősödő új generációk mutatják.

A mi bölcsőnk a nagy magyar föld, a mi kenyérünk a nemzet nevelése, a mi célunk a magyar igazság, kísérő nóta hozzá az ágyúk dörgése! Erre készülünk.

Hadatjárt férfiak harci tapasztalataikat csoportba kötve adják a fiatal tiszti sarj elé, kiváló katonák által minden oldalról megvilágítva. Kell, hogy emelkedjen a színvonal, kell, hogy zökkenés nélkül lépjen be az életbe az az új főhad- nagy, aki előkészült hivatására. És velem együtt kirepült bajtársak büszke vallomását tárom ki, midőn igenis hangoz- tatom, hogy a csapatéletben eltöltött egy esztendő nem volt a »kezdet nehézségének« nevezhető. Ez nem a mi dicső- ségünk, hanem azoké az öregeké, akik felvérteztek az útra. Mert fel kell készülni, fel kell vértetni magát mindenkinek, aki előre akar jutni. Nem elég hadseregfőparancsnoki ambi- ciókkal nekiindulni, hanem erős akarattal, munkával kell

nekimenni a nemes versenynek, végig dolgozva egy egész életet.

Az első lépcsők a fiatal tiszt pályáján adottak; sor- rendjében évenkénti beosztása általában először mint újonc- kiképző, azután mint géppuskás oktató — és harmadik esz- tendőben mint tisztnevelő.

Nem lehet szebb beosztást, fiatalos ambícióknál tágabb teret engedni, mint egy csomó nyers, friss, gyúrható anyagot, újoncokat rábízni a fiatal tisztre azzal a feladattal, hogy formálja át őket az ő képére, öntse beléjük az ő lelkét. S nem tudok elképzelni fiatal tisztet, aki ne teljes lelkesedéssel, hivatáseretettel fogna neki ennek a munkának, mert nincs jobb érzés, mint a napról napra mutakozó eredményt látni. No de nincs olyan eredmény, amelyért meg ne kellene dol- gozni, s nincs az a kezdet, amelynél kis zökkenők ne volnának. Csak a kedvet nem szabad elveszteni; ha figyelmeztetést kapunk, jóakarató tanítás az csak, nem megszólás. — Minden, amit a szóban »újoncok« egyesítve látok a kiképző részéről, két szóban sűrítethető össze: személyes példa és jókedély!

A tiszt és legénység közt lelki kapocsnak kell szövődni. Hogy ez létrejöhesse, a tisztnek, az előjárónak kell a legénységhez közelednie, beleoltani a katonás gondolko- dást, a tisztességtudást és a ragaszkodást azokkal szemben, akikkel egyforma ruhát hord, egyazon életet él s akikkel együtt talán meg is hal.

Akadémikus újonckorom kiképző tisztjének képe előttem van most is, ha oktatok, ha nevelek, ha újoncaimat magam előtt látom, s felvetődik bennem minduntalan a kérdés, vajjon ő így oktatta volna, vajjon így csinált volna?

Ha már a tanult emberre ilyen maradandó hatása van első katonalépései irányítójának személyes példája, akkor százszorosan áll ez annál az egyszerű embernél, aki tanul- lanságában az utánzásra lesz leginkább hajlamos. És jaj nekem, ha egyszer is helytelent lát tőlem, mert a rossz meg- marad! De ne rideg kötelességteljesítés legyen az az együtt töltött idő, hanem olyan, amelynek közös emlékeit nagyapó korában is feltörő örömmel teríthesse ki a katona unokái elé. Lélekkel, jókedvvel, mosolygós arccal végzett munka derűs, nótás napokat szül, amelyek úgy repülnek, hogy nem érezni a súlyukat. Csak attól óvakodjunk, amit han- gulatnak neveznek; sose lássa az alárendelt, mi van a tisztje homloka mögött, mert ha a kedvetlenség árnyát észreveszi rajta, olyan lesz az ő munkája is és az eredmény az a sokat hangoztatott büszke mondás: »Tudnak ezek, ha akarnak!« — Hát szabad egy katonának nem akarni!?

Ambícióval, érdeklődéssel, szívvel-lélekkel kísért mun- kát pedig nem nehéz vidám arccal kísélni.

Ha azt mondtam az előbb, hogy kellőképpen neki- készülődvé éreztük magunkat az Életre, azzal nem akartam azt állítani, hogy ennél jobban nekiindulni nem lehet. Sőt! Minduntalan hallom innen is, onnan is a bizalmasan suttgó testvéri szót: Ha komolyabban vettem volna! Ha meg- tanultam volna! Ha foglalkoztam volna vele! Akkor most nem kellene a különleges harci gépek és fegyverek alkalmazásában és gyakorlati kezelésében a technikai keresztül- vitelt innen is, onnan is kilesnem. Mert ha felnyitod útra készülő bajtárs az én hamupogácsáimat, egy évi tapasztalataimból azt fogod leszűrni, hogy mindennapi szolgálá-

KELETI PROBLÉMÁK

(Japán és az Unió)

Irta: Bessenyei Lajos akadémikus

Talán egy alma volt az, amin a két első ember összevesszett... Aztán egy ellopott csikón hajbakapott két család, a közös vadászterületen két törzs, országokért népek, nemzetek, a »struggle for life« okai egyre nagyobbak, a háborúzó tömegek egyre számosabbak lettek.

A világháborúban Elzász-Lotharingiáért harcoltak 40—50 milliós nemzetek. Azóta ismét elmúlt tíz év, csak-hogy ezalatt a technika és hadművészet századokat lépett. Ma már a súlypont kezd áttolódni Európáról máshová. Már nem a vén Ó-földrész a legfontosabb!

Az elkövetkezendő háborúban 80—100 milliós nemzetek fognak küzdeni a létért, — a Csendes-óceán környékén.¹

			Népsűrűség km ² -ként
¹ Japán	84.000.000 lakos,	683.000 km ²	155
Kína	437.000.000	8.350.000 km ²	70
Unió	115.000.000	8.000.000 km ²	13
Nagybrit.	466.000.000	40.000.000 km ²	11
Szovjet	138.000.000	21.000.000 km ²	7
Nagybritannián belül	India: 330.000.000 lakos	4.900.000 km ²	66
	Kanada: 9.300.000 lakos	9.680.000 km ²	1
	Ausztrália: 6.400.000 lakos	8.178.000 km ²	0.7

És vajjon mivé nőtt már az ok, az alma? *Japán* szaporulata már nem talál helyet a szigetországon, *évenként* pedig 800 ezer—1 millió újszülöttről kell gondoskodnia! Mivel földje kevés van, lakossága jórészt iparos: ipara számára nagy piac kell! *Amerika* hatalmas léptekben fejlődő gyáripára számára keres fogyasztókat, de egyben nyersanyag-területeket is. *Anglia* gyarmatait védi, melyek közül a három legfontosabb fekszik a távoli Keleten. Az *orosz szovjet* ismét csak kivezető utat keres a tengerhez, mert így, beszorítva az Uralhoz, minden fejlődési lehetőség nélkül elevelé pusztulásra volna kárhozható. *Kína* a gyámkodások alól akar felszabadulni, az idegeneket korlátozni, mindenekelőtt azonban rendezett belső élet volna számára az első tennivaló. Mindezek az igények, követelések, ezek az elvek a négy aktív nagyhatalom részéről elsősorban Kína felé irányulnak, amely a leghatalmasabb tömeg, a legnagyobb birodalom egy tagban s ennek ellenére a legkevésbé agresszív, sőt teljesen passzív szerepet játszik. Kína 437 milliós tömeg: még ma is 2000 esztendőskultúrája szerint él s ebben az elmaradt tömegben keres iparának jó piacot Japán is, Amerika is, Anglia is.

Tehát a piacot négyen keresik itt. Kína 8.35 millió km² területe rengeteg feltáratlan kincset rejt magában. Így: 175 milliárd tonnatartalmúra becsült petroliumterület, 4.5 milliárd tonnatartalmúra becsült kőszéntelep, gazdag arany-, ezüst-, platina-, ólom-, réz-, cink-, mangán-, antimon-, higany-, kén-, gipsz- és arzénbányák említhetők.

A Teremtő nagyon szépen és helyesen alkotta meg Kínát, úgy, hogy a rengeteg lakoshoz ilyen bőséges természeti kincset adott. Csakhogy a kínai eddig nem túrta föl érték a földet és most sok kicsiny mellett négy világhatalom igyekszik minden módon, két könyökkel és agyafurt diplomáciai cselofásokkal hozzáférni ezekhez a természeti kincsekhez.

És végül itt keres — *egyelőre* — Japán magának és szaporulatának letelepülő helyet. Észak Kína: Mandzsúria területe ugyanis nem olyan népes, sőt mondhatnánk gyér lakossága. Míg Kína maga a 120-as népsűrűséget is eléri, addig Mandzsúriában 950.000 km²-nyi területen 20 millió ember lakik (v. ö. Magyarországgal!), azaz csak a 21-et éri el a népsűrűség. Ide orientálódik tehát a Felkelő Nap országa.

Anglia csak kereskedelmét használja a harcban, tehát részben ő is passzív szerepet játszik, ugyanígy a szovjet is, mely agitátorokon kívül egyelőre mást nem indíthat Kína ellen. Tehát csak Japán és Amerika viaskodik minden eszközzel, életre-halálra az érvényesülésért.

Japán 1867-ben lép az európai kultúra útjára, amikor a császár kezébe veszi a vezetést és rohamlépésekben igyekszik pótolni sok évszázad mulasztását. Három évtized alatt japán ifjak végigjárják az összes európai országokat, mindegyik államban elvégzik a civilizáció iskoláját és hazatérve átgúrják hazájukat. 1867-ben még tűszúrásokkal és pörköléssel gyógyítottak, 1902-ben már világhírű egyetemi orvosprofesszoraik vannak. 1867-ben még megbámulják a Hollandiától mutatóba ajándékkal kapott vitorlás hadigályát és nyíllal lövöldöznek. 1904-ben pedig saját tervezésű és gyártmányú ismétlőpuskával, gyorstűzelő ágyúval és 15.000 tonnás prodreadnought-okkal szállnak szembe Oroszországgal.

Amerika, ha nem is így, de majdnem ugyanezt az utat járja meg 1865-től. Észak és Dél polgárháborújától 1898-ig. A rabszolgaháború után — lassan ugyan — de egybeforr az egész nemzet. Megindul a hatalmas prairiek intenzív befogása a termelésbe, az aranymezők vonzó hatása óriásit lendít a népesség számán, — a jólét emelkedik — s megalakulnak a hatalmas gyártelepek. Az Alleghany hegység lejő feké'ék lesznek a gyárak füstjé'ől és az Atlanti Óceán partjain felhőkarcoló kikötőpaloták látják testvéreiket, a modern gőzhajó-óriásokat. És megindul az amerikai kereskedelem, hogy vigye a rengeteg amerikai gépet, az Ujvilág praktikus csodáit, vigye a pamutültetvények ruhába szőtt tömegeit és hozza helyettük a dollárokat.

A 80-as évek végén egyszerre kezdenek érdeklődni Kína iránt.

Japánt — amint már említettük — a túltömöttség *kényszerítette* arra, hogy helyet keressen magának valahol. Szibéria nem csábította, csak Amerika és Ausztrália. Mindkét földrész — elsősorban Kanada és Ausztrália — szinte lakatlan. Az Unió is még nagyon gyér. Azonban itt semmi mód nem adatott a letelepedésre. Ugy Anglia, mint az Unió a lehető leghigorúbb rendszabályokkal tiltotta meg a sárgák beözönlését.

Nem marad más hátra, csak Kína már előbb is jelzett északi része, Mandzsúria, s még azelőtt Kórea. Itt egyúttal megtalálja azt a nyersanyagkészletet is, ami gyáriparának szükséges. A 90-es évektől kezdve Japán a legkövetkezősebb céltudatosággal haladt előre az útján. Elsőrangú, fanatikus hadsereget és modern flottát szervezett. 1894-ben

megtámadja és megveri a nálánál akkor még tízszer nagyobb Kínát és meghódítja Kóréát, Formóza szigetét és Mandzsúria kulcsát és kijáratát: a Kvantung-félszigetet Port-Arthurról. De Németország kezdeményezésére le kellett mondania Port-Arthurról, hogy azt később az oroszok bérbevegyék. Ez időtől fogva gyűlölte meg Japán Németországot.

Amerika is ez időben fordítja figyelmét Kínára. Az Unió gyáripára ekkor már oly magas fokon állt, hogy csak a legnagyobb körütekintés árán tudtak megfelelő és állandó piacot teremteni. Emiatt gondoltak Kínára, amely a föld legjobb piacául kínálkozott 430 millió lakásával. Európa szintén fejlett gyáripára folytán nem vette Amerika cikkeit. Ausztrália és Afrika gyér lakosságuk miatt nem jöhettek számításba.

És az Unió vas tervszerűséggel indul meg Kína felé. Először hatalmas kereskedelmi hajóparkot létesít. Aztán — mivel iparteleppei a földrész Kínával ellentétes oldalán feküdtek — a Pacific-vasutak sűrű és nagyteljesítményű hálózatával vonja át a földrészt az Atlantiktól a Csendes Óceánhoz. Aztán az összeköttetés szorosabbá és olcsóbbá tétele céljából megépítteti a Panama-csatornát. Sőt, még egy nagyjelentőségű pontban is megegyezik ez a párhuzamos fejlődés: mindkét államnak háborút kell viselnie Kínáért!

Japán Oroszországgal kerül szembe, amely a 80-as években kezdett érdeklődni Kína iránt s a boxerháborút fölhasználva igyekezett magát Mandzsúriába befészkelni. Japán nem tűrhette ezt és 1897-től erejének teljes megfeszítésével készül a harcra, míg 1904—05-ben tényleg visszavonulásra kényszeríti az oroszokat, megszerzi most már másodsor és végleg Port-Arthúrt, Szachalin déli felét s ezzel nyitva áll az út neki Mandzsúriába. Amennyire ismeretlen és lenézett állam volt addig Japán, az oroszokon aratott győzelmes háborúja után egyszerre túlértékelve és félrelemes magasba emelkedve tűnik föl Európa előtt. Tény az, hogy Japán tökéletesen előkészítette ezt a háborút — hiszen a léte függött ettől — s a tökéletes előkészítés, a gyors eredmények, az okozott meglepetés nagysága miatt adta föl Oroszország a harcot, mert ha még egy félévig kitart, Japán nem bírta volna. S ezt a félévet belforradalmak tagadták meg Oroszországtól. A hadseregen és flottán kívül nagy része volt a győzelemben a japán diplomáciának, melynek sikerült Angliát megszerezni szövetségesül. 1902-től az angol-japán szövetség igen nagy szerepet játszik a Kelet diplomáciai cselszövényeiben.¹

Az Egyesült-Államoknak Kína felé vezető útjában pedig Spanyolország feküdt. Az enervált, már csak gyarmataiból táplálkozó állam korántsem okozott olyan nagy problémát, mint Japánnak Oroszország. Az amerikai önkéntes csapatoknak pedig még ezenkívül segítettek a szipolyozó spanyol államhatalom ellen fellázadt bennszülöttek is. Így az 1898—99-es spanyol—amerikai háborúban elragadja a Panama-csatorna természetes kijáratát biztosító Cubaszigetét s a Kína felé vezető út közbeeső állomásaként a Philippini- és Sandwich-szigeteket. S végül legázolja a középamerikai kis államok szuverénitását is, megszerzi magának a panama-zónát.

S így, minden akadályon keresztülörve, 1905-ben

¹ Ez voltaképpen Anglia tradicionális politikai fogása volt: a tibeti, perzsi, balkáni és mandzsúriai terjeszkedéseivel az angol gyarmatpolitikára már veszélyessé váló Oroszországot — megveretni Japánnal, épügy mint többi veszélyes ellenfeleit másokkal vereti le.

találkozik először egymással szemben Kínában a két hatalom. És megkezdődik köztük a verseny.²

Amerika, amely az orosz-japán háborút kihasználva igyekezett magát befészkelni Kínában, megrémül konkurrens nagy erejétől. A bevándorlási törvényeket 1906-ban a lehetőségig megszigorítják a sárgákkal szemben, ami Japánban igen rossz vért szül.

Egyszerre kínos diplomáciai jegyzékváltás és éles konfliktus támad az Unió és Japán között, már-már háborútól tartanak, de elsimul minden. S mindezekhez hozzávehetjük még azt, hogy a háború terheitől Japán pénzügyi egyensúlya megroppant: a kölcsönök, veszteségek pótlása, az újonnan szerzett területek berendezése s hozzá mindjárt viharos égbolt Amerika felől megingatják a yen erejét. Ezek bírják rá Japánt egyelőre az engedékenyebb hangra. Még nem gondolhat leszámolásra. Egyelőre jól ki kell használnia a portsmouthi béke egyetlen előnyét: Oroszország teljes visszahúzóását Keletáziában és jól be kell rendezkednie Kínában, az újonnan szerzett területeken.

Ezek magyarázzák meg az 1907-es híres japán—amerikai egyezmény megkötését, melynek főbb pontjai:

1. Mindkét kormány kívánsága, hogy a békés és szabad kereskedelemnek utat egyengessen a Csendes Óceánon.
2. Mindkét kormány minden támadó szándéktól mentes politikájának a célja az, hogy a *status quo*-t fenntartsa s jogait Kínában megvédje.

3. Egymás területeinek és birtokainak kölcsönös tiszteltbentartása.

4. El vannak határozva valamennyi állam közös érdekében, hogy minden szükséges békés eszközzel támogatják Kína függetlenségét és integritását s érvényt szereznek annak az elvnek, hogy Kínában minden nemzet egyenlő kereskedelmi és szerzésjogokkal bírjon.

Ez a *Root-Takahira egyezmény* tehát japán és amerikai részről a *nyitott kapu* elvét szögezi le, azaz, hogy Kína gazdasági kiaknázásában, feltárásában minden ország teljesen egyforma jogokkal bírjon: nyitott kaput találjon.

A *nyitott kapu* elve nagyszerű tért nyitott Japánnak az érvényesülésre. Minden tekintetben szabad lévén, teljes erővel fekszik neki Mandzsúria megdolgozásának. Híveket, lepénzelt vezetőket szerez (Csang-Cso-Lin), japán propagandát csinál s mindezek leple alatt lassan kezd, befészkelődni a japán ipar és kereskedelem.

Így a *nyitott kapu* elve csak elv maradt 1907-től 1912-ig, amíg a császári dinasztia uralkodott, annál is inkább, mert az igen nagy hatalmú tartományi kormányzók, a nemesség, a mandarinok, dacára mindenszerződési *jogegyenlőségnek*, jó pénzért privilegizáltak egyes államokat. Persze a privilégiumok fölött állandó volt a marakodás a többet ígérők között.

Ilyen volt a helyzet egész Kínában, kivéve Mandzsúriát, ahol Japán versenytárs nélkül dolgozhatott, s ahol nem segített a *pénz* vagy a szép szó, az erőszakról sem riadt vissza.

1911-ben az idegengyűlölet kifolyásaképpen, a teljesen csak a külföldiekre támaszkodó (mandzsu) császári dinasztia ellen kitér a forradalom. A Szun-jat-szen dr. által szervezett déli Kuo-ming-tang párt, valamint északon Juan-sik-kaj párthívei megdöntik a sárkányok trónját és kikiáltják a köztársaságot. Hosszú és zűrzavaros polgár-

² Amerika ekkor 100 millió lakosú állam, már erős tengeri, de győnge szárazföldi erővel. Japán éppen bekebelezett területeivel együtt 65 milliót számlált, de ebből 15 millió még nincs beszerelve. Flottája jó, szárazföldi ereje kiváló.

háborúk indulnak meg, ami továbbra is megakasztja a hatalmak munkáját Kínában.

S végezetül kitör a világháború, mely teljesen elvonja a figyelmet Kínáról.

Japán számára ezzel megjött az idő a továbbnyújtózkodásra.

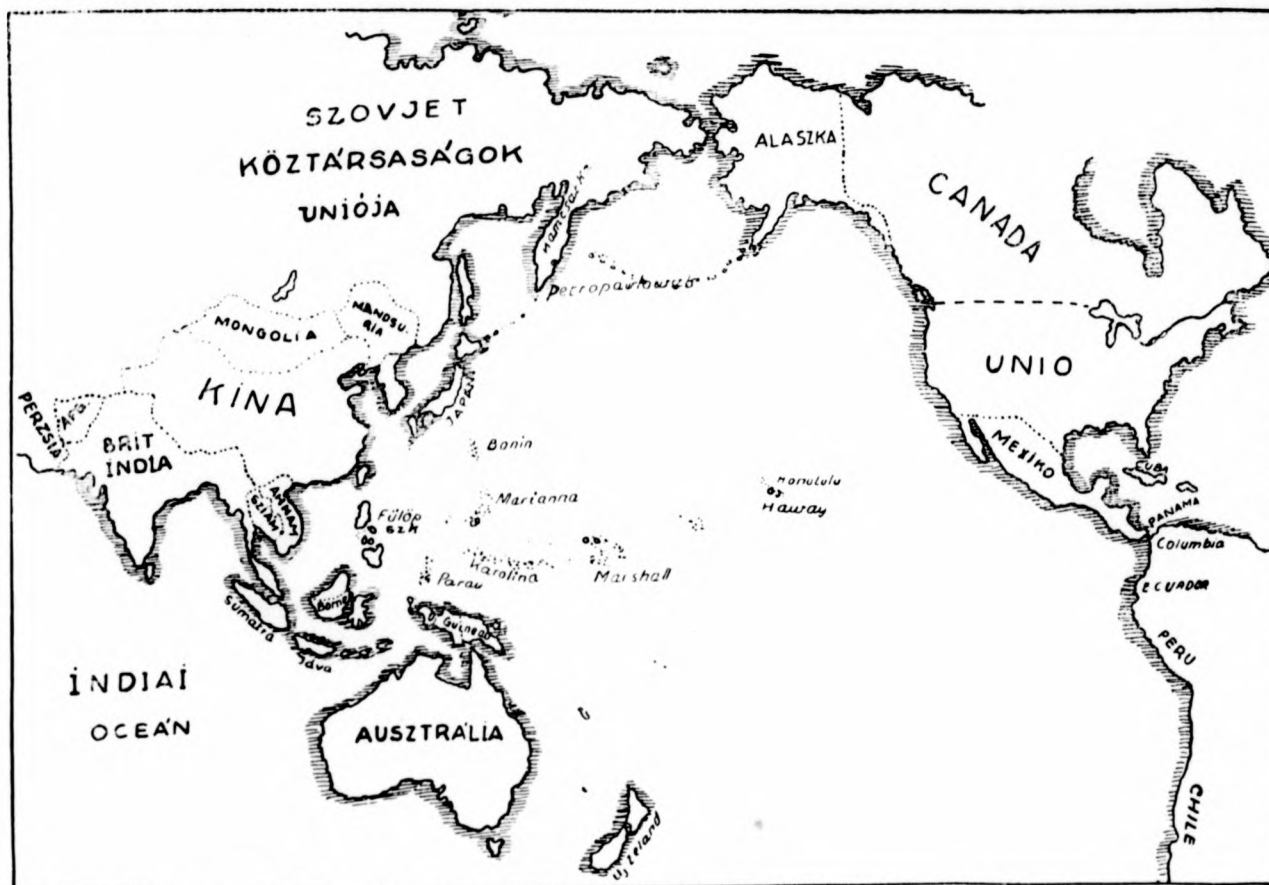
Elsősorban Kína ellen irányul a békés offenzíva, ahol most versenytárs nélkül intrikálhat. Mandzsúriában, ahol az egyre jobban erősödő Csang-Cso-Lin marsall révén biztosítja a japán barátságot, már teljesen otthonosan dolgoznak

gyűlöletessé lenni, de mindezzel Japán nem törődik: őt nem irányíthatják hangulatok.

Közben fegyverei sem pihennek. Kínában háborút visel Németország ellen.

Kiao-csau meghódításával Japán Peking másik kijáratát is birtokába veszi, de ami ennél sokkal fontosabb: hozzáférhet Santung szentelepeihez s egyben a leggazdagabb kínai tartomány terményeihez.

S ugyanebben az időben, jóformán minden ellenállás nélkül megszállja a németek Csendes Óceánon fekvő gyarmat-

a vállalkozók. Most már tovább veti a szemét a szomszédos kínai területek felé s miután a tárgyalások nem vezetnek eredményre, ugyanazt az eszközt veszi elő, ami eddig is jó volt: az erőszakot.

Igy: 1915. febr. 13-án Japán átnyújtja követeléseiről szóló jegyzékét a kínai kormánynak. A 90 pont közül fontosabbak: Japán számára Kínában teljesen szabad kereskedelmet biztosítani; kizárólagos bányakutatói jog Kelet-Mongóliában, ahol Japán beleegyezése nélkül vasutat sem szabad építeni; követeli, hogy Kína egyetlen szigetét vagy partvidékének semmiféle részét nem adhatja bérbe külföldi hatalmaknak, ellenben Porth Arthur szerződését hosszabbítsák meg. Aztán 99 évre szóló vasútépítési koncessziót kér a santung-mukden, csangetung-kirin vonalra stb.

A kínai kormány elfogadhatatlannak jelenti a követeléseket, erre Japán mozgósít, ultimátumot küld és csapatai be is törnek kínai területre, mire *Kína elfogadja Japán követeléseit.*

Ez az erőszak ugyan a kínai köznép körében nagy visszatetszést szül, sőt az eddig csodált testvérnép kezd

birtokainak jó részét: a Polinéziában fekvő Karolina, Marianna Palau és Marschall szigetcsoportokat, összesen mintegy 730 szigetet. (2500 km², 50.000 lakos).

Ezek összefüggő hidat alkotnak Kelet-Ázsia és Ausztrália, valamint Amerika közt s ezenkívül kereskedelmi jelentőségük is van.

1915 január 3-án egy interpellációra válaszolva a japán külügyminiszter a következőket jelenti ki: 1914 augusztus elején Anglia hivatkozva az angol-japán szövetségi szerződésre, Japán segítségét kérte s ezért avatkozott Japán a háborúba. Csingtau bevételével azonban szerepe továbbra megszűnt s Japán nem küld csapatokat Európába. Tehát a legkényelmesebb alagra helyezkedve, voltaképpen elhanyagolja a japán-angol szövetség kikötéseit. 1916 április 23. kölcsönös védőkötelezettséget kimondó szerződést köt Oroszországgal, már teljesen Anglia ellen irányuló élel. Ebben Japán kötelezi magát ágyúk, lőszer és más hadianyag szállítására, *viszont:* Oroszország átengedi Szachalinsziget északi felét, Szibériát teljesen megnyitja a japán bevándorlás előtt, átengedi Karbint és a kínai keleti vasutakat, s általában teljes szabad kezét ad Kínában.

Ime, így bővül a korea-mandzsúriai ék úgy dél, mint észak felé!

Végül nem kis jelentőségű az az egyezmény, melyet Japán Mexikóval köt, partjain és vizeiben halászati jogokat nyerve, s egyben megveti a lábát Mexikóban. Ez Amerika számára igen kellemetlen.

Végigkísérve Japán előhaladását és fejlődését 1907-től 1917-ig, önkéntelenül is azt kérdezzük, hogy a nagy rivális, az Unió mitsem tett mindezek ellensúlyozására?

Az 1907-es Root-Takahira »nyitott kapu« egyezmény után az Unió megkezdte a gazdasági versenyt, bár egyelőre még lassú iramban. Itt nem találkozhattak szembe, mert Japán északon, az Unió pedig Dél- és Közép-Kínában dolgozott. S különben is, hiába is biztosította az Unió kereskedői számára az *egyenlő* jogokat, Japánnal szemben nagy hátrányban volt: távolsága és idegen faja miatt.

A világháború kitörése pedig egyszerre sokkal jobb üzletnek kínálkozott: a magánvállalkozók hadikölcsönökkel spekulálnak, a gyárak hadianyagtermelésre térnek át és már 1915-ben az egész amerikai ipar az európai harcterek számára szállít. Ezért marad magára Japán, a »business« ebben az időben nem Kínában, hanem Európában várta az amerikaiakat.

Az Unió később felriad s néha-néha bele igyekszik avatkozni a japánok terjeszkedésébe, de ekkor Japán kétélű fegyvert szegez az Unió mellé: az angol-japán szövetséget!

Vagy engedi az Unió Japánt tovább is elhatalmasodni Kínában, csak azért, hogy megtarthassa a kitűnő európai háborús piacot, vagy nem tűri Japán erőszakoskodását és ő maga is beáll a hadviselő felek közé: de akkor csak mint a központi hatalmak szövetségese szerepelhet Japán és szövetségese, Anglia ellen. Ez az utóbbi lehetetlenség volt, mert akkor saját adósai ellen indult volna hadba és egyszerre kockáztatta volna a győzelmét Japánnal szemben s a kölcsöneit az ántánt-nál. Jellemző az, hogy az Unió fontosabbnak tartotta a pillanatnyi jó üzletet Európában s kevésbé sürgetőnek a *jövő* piacának biztosítását Kínában. Mentségéül szolgálhat, hogy ő akkor már készült a hasznot hajtó beavatkozásra Anglia oldalán, mindamellett sok nehéz percébe került ez az elhatározás később az Uniónak.

Japán nagyszerűen megérezte az Unió kényszerhelyzetét s ugyanúgy, mint Kínával szemben, részben zöld asztal mellett, részben pedig fegyvercsörtetéssel igyekezett ezt az időszakot kihasználni, értékes engedményeket kicikarni.

Mindezek alapján Woodrow Wilson, az akkori elnök, hogy se Angliával, se Japánnal ne kerüljön szembe, kénytelen engedményeket tenni. Japán követeléseivel párhuzamban aztán letördelik a »nyitott kapu« elvének részeit s végül egészen szakítanak vele, mint sok más axiómával. Az 1917 november 7-én kötött *Ishi-Lansing* szerződés lényege a következő: »A földrajzi szomszédság *különleges viszonyokat teremt az államok közt*. Ebből következik, hogy az Egyesült-Államok *elismerik Japán külön érdekeit Kínában*, különösen azokban a részekben, amelyek közvetlenül határosak Japán birtokaival«.

Ezzel ledől minden korlát a Felkelő Nap országa előtt. A háború végén már szinte monopolisztikus gazdasági uralomra tesz szert Kínában — egyúttal azonban gyűlöletre is.

Wilson nagyon jól tudja, hogy hasonló előzmények föltétlenül háborút vonnak maguk után, ezért, hogy békülékeny politikáját és kényszerhelyzetében tett engedmé-

nyeit ellensúlyozza, a militarizmusban keres fegyvert. Az európai üzleten nyert hihetetlen összegek jórészt a hajóhad fejlesztésére fordítják. Az 1917-es, majd az 1919-es új hajóépítési program 500 millió dollár értékben egyszerre roppant lépéssel dobta előre az amúgyis abnormán fejlődő U. S. A. flottát. Emellett a Panama-csatornát, az Unió nyugati partvidékét és a Csendes-óceán szigetait, flottatámpontjait hallatlan módon megerősítik. 30—35 km. hordtávolságú, eltűnő lövegtalpú 40—45 cm.-es lövegeket építenek be a parti erődökbe.¹

Természetes, hogy Japán nem nézte ezt tétlenül, hanem igyekezett ő is hadihajókat építeni és szigeteket erődíteni. De már nem érhetette utól az Unió hihetetlen iramú építkezését.

S míg a két rivális vetekedve szaporította flottáját, addig Anglia, a »tengerek királynője«, harcban állva a központi hatalmakkal, egyre-másra vesztette el értékes egységeit. Minden erőt felhasználva a háború folytatásához, gondolnia sem lehetett arra, hogy megtépzott flottáját kiegészítse, hisz minden hajógyárat igénybe vettek a korlátlan tenger-alattjáró harc folytán rettenetes veszteséget szenvedett kereskedelmi hajópark pótlására, amely föltétlenül szükséges volt Anglia élelmézéséhez. Így történhetett meg az, hogy Anglia négy esztendő küzdelem után legyőzve az 1914-ben veszélyes tengeri hatalmat, Németországot, mert túlmént a »two power standard« határain, 1918-ban két sokkal hatalmasabb kollégát talál, *sőt a háború végével leszorul az első helyről is*: 1919-ben az Uniónak van a legnagyobb flottája a világon, Anglia csak második, a harmadik hatalom, Japán pedig, csaknem olyan erős, mint Nagybritannia!

A háború vége egyszerre nagy, kényszerű megállást jelentett az amerikai monstre iparra. A hadipiac megszűnt, Európa ismét nem vásárolt semmit, vissza kellett térni újra a békeprodukciónak s megkezdeni újra az orientálódást Kína felé. De előttük állt most Japán, egyre hatalmasabb arányú fegyverkezésével. A feszültség ekkor volt a legnagyobb. Az Unió az 1919—20-as években minden bizonynyal fegyveres erővel is visszaszerezte volna Japántól az 1917-ben Kínának adott engedményt, de visszatartotta őt az *angol—japán* szövetség, melynek éle ekkor tagadhatatlanul ő ellene irányult. S az angol—amerikai viszony sem volt valami jó. A tenger uralmáért évszázadok óta harcoló Nagybritannia felülmúlva látta magát és éppen azáltal az állam által, akinek milliárdos hadiadósággal tartozott. Az Unió roppant tengeri hatalma irigylésre és versenyre készítette a britteket, hogy az eddig oly féltékenyen megőrzött hegemoniájukat ezután se veszítsék el. Megkezdte hát ő is az építést.

Amidőn 1920-ban Woodrow Wilson helyett *Harding* lépett az elnöki székbe, az Unió politikája kráter föltött táncolt.

¹ A Hawai-szigetcsoporthoz évek hosszú sora alatt főflottatámponttá kiépített Oahu-sziget ma a világ legerősebb vára. A sziget délnyugati részén egy kialudt vulkán, a Leaki krátere a mag. Belsejében hatalmas antenna, melynek közelében az amerikai tiszték is csak hivatalos küldetés esetén jöhetnek! Rengeteg cement és páncéllemezből ágyazva nehézágyuk és tarackok, melyeket a tenger felől *mindenfélé* támadás ellen megvédenek a 400 méteres sziklafalak. A parti ütegek a kráteren át naponta gyakorlatoznak. Innentől Honolulu kikötő bejáratáig négy további vártűzér-zászlóalj 45 cm.-es lövegekkel. A parton végig egyik erőd a másik mellett. A háttérben Honolulu városa, mely fölött uralkodóan emelkednek ki hatalmas hegytömbök.

Honolulutól keletre pedig, a Pearl River folyócska torkolatában épül a hadikikötő. Bejáratai ismét csak erődök. Belsejében dokkok, raktárak és javítóműhelyek, az egész amerikai flotta számára elégséges férőhellyel! Hasonló stílusban akarták kiépíteni Guam-szigetét és a Philippini-szigetek egyikét is.

Az állam tengeri és szárazföldi haderejére fordított roppant kiadások terhe alatt recsegett a budget. Az eddigi nivón szerkesztett továbbfejlődési és hajóépítési tervek, a fegyverkezési örület oly rettenetes pénzázdozatba került volna, mely az összeomlásba vezet. Ha az állam a pénzügyi helyzet megóvása érdekében lemond a flottafejlesztésről, egyszersmind örökre lemondhat a Csendes Óceán uralmáról és kínai piacáról, hol úrnak ismerik el Japánt. Ha pedig tovább forszírozza a fegyverkezést, egyszersmind kénytelen háborút kezdeni, mielőtt a gazdasági összeomlás bekövetkezne. A háború pedig Japánt és Angliát együtt jelentette ellenfélként. Az amerikai népet állandóan izgalomban tartotta az a lehetőség, hogy japán—amerikai háború esetén a két testvérnemzet: Anglia és Unió is szembekerül egymással.

Ilyen körülmények között rendkívül ügyes sakkhúzás volt Harding elnöktől a washingtoni leszerelési konferencia eszméje, melyre 1921 nyarán hívta meg a nagyhatalmakat. Néhány előkészítő szó után Hughes előadta az amerikai prozopozíciót: egy leszereléssel kapcsolatos flottaprogrammot, amely mögé ügyesen rejtette el diplomáciai sakkhúzását. Eszerint: a három főhatalom (Anglia, Unió, Japán) tíz esztendőre szüntesse be a hadihajóépítést, a meglévő hadihajókat pedig oly módon szabályozzák, hogy Angliának 22, Amerikának 18, Japánnak 10 elsőosztályú egysége maradjon 5 : 5 : 3 arányban. (E célból Anglia megsemmisítene 4 épülő és kb. 40 régi, Amerika 12 épülő és 15 régiebb, Japán 10 épülő és 10 régiebb páncélos hajót). Ezekonkívül korlátoznák az összes többi kis hadihajókat is és végül a szárazföldi fegyverkezést is.

Mindez azonban csak úgy lenne érvényes, ha megfelelő arányban Francia és Olaszország is hozzájárulna s ez esetben az eddigi antant és angol—japán szövetség helyébe egy angol—amerikai—japán—francia—olasz szövetség lépne, amely egyben a viláfg forgalom, gazdaság és kereskedelem egyöntetű és egyenlő jogú szabályozását is előmozdítaná.

El kell ismerni, hogy ez pompás sakkhúzás volt az Unió részéről. Ha sikerül, egyetlen lépéssel megold egész sereg problémát, amely pillanatnyilag rendkívül kellemetlen volt. Így: 1. az építkezések beszüntetése a költségvetésben igen nagy megkönnyebbülést okoz: megszünteti a pénzügyi összeomlás veszélyét. 2. az építkezések tízéves megtiltása biztosítja az amerikai flotta fölényét: igaz ugyan, hogy számítás szerint egyenlő az angoléval, de a brit hajók mind háború előtt épültek és 4 esztendeig harcoltak, míg az amerikai hajók mind modern, 1917—20-as építésűek. Japánnal szemben pedig a számbeli túlsúly is megvan. 3. az angol—japán szövetség felbontása kiemeli Japánt eddigi pajzsa, Anglia mögül, most már kis diplomáciai munka megakadályozhatja, hogy Anglia és Japán egyszerre megtámadja Amerikát. 4. A »Root-Takahira« féle nyitott kapu egyezmény felújítása, de sokkal tökéletesebb formában, mert nem csak két fél, Amerika és Japán köti, hanem öten biztosítják egymás egyenlő jogait Kínában. Pénzügyileg elég fájdalmas árat fizet ugyan érte: a rengeteg költséggel pár év alatt leghatalmasabbá növesztett flotta 27 óriási hajójának szétrombolása s ezzel együtt Anglia elsőségének elismerése!

Három hónapig tartanak a tárgyalások, izgalomban tartva a diplomáciai és katonai világot. Nagy ellentétek merülnek fel minden hatalom részéről, többször meghiúsítással fenyegetve a konferenciát. Jóformán Anglia az egyet-

len, mely nem tesz komolyabb ellenvetést, hiszen az ő megnyerése végett tesz az Unio ilyen engedményeket. Anglia a tengerek uralma fejében egyszerre cserbenhagyja szövetségét, fölbontja a szerződését Japánnal és késznek nyilatkozott aláírni az egyezményt.

Természetesen Japán tette a legerélyesebb ellenvetéseket.

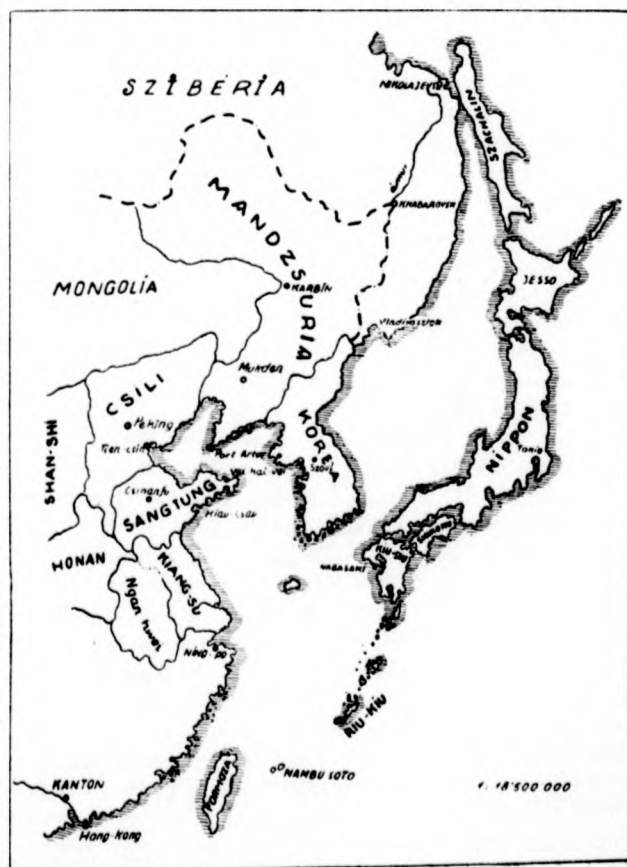
Anglia elpártolásán kívül Kína ellenséges érzülete is kényszerítőleg hatott Japánra. Minél inkább elhatalmasodott ugyanis Kína fölött 1915 óta, annál gyűlöletesebb lett erőszakos fellépése és állandó térfoglalása miatt. Az elkésredés oly nagy volt akkor, hogy angol politikusok véleményei szerint »japán—amerikai háború esetén Kínában maguktól sülnének el a fegyverek Japán ellen«. Belátásos japán politikusok igyekeztek ezt azzal ellensúlyozni, hogy 1920—21-ben idegen államokat, főleg az Uniót próbálták belevinni vállalataikba a feszültség enyhítésére, de az úr mindkét rész felé áthidalhatatlan volt.

Igy aztán a japán nagy államtanács ratifikálta a washingtoni egyezményt, hozzájárult a japán flotta apasztásához, hajlandó volt lemondani a kínai koncessziókról, csupán Szachalin-sziget birtokához és a Csendes óceáni status-quohoz ragaszkodott. Ezzel egyidőre megbukott a »militarista párt«, amely diktatori kiméletlenséggel akarta megvalósítani hódító terveit s helyét békés, mérsékeltbb irányzat foglalta el.

Az ötös szövetség pedig megkezdte a »nyitott kapu« elvének érvényesítését Kínában.

* * *

Kétségtelen tény, hogy — bár csak a politika csel-szövéseinek teljes felhasználásával sikerülhetett — Washington jelentős lépés volt a tengeri fegyverkezések kor-

látozásában vagy, ha úgy tetszik, a »lefejezésben«. Ettől kezdve azonban mindmáig nem talált követőre.

A Népszövetség, bár az egyességeknek egyik parafusa ezt egyik alapkövetelményévé is tette, csak vigjátéki ceremóniák közt megrendezett számtalan bizottságot és számtalan fontoskodó tanácskozást produkált a lefejezés kérdésében, melynek csattanóját eleddig Litvinov szovjet delegátus előterjesztései alkották.

1923-ban Dánia a szárazföldi leszerelést proponálja s hogy jó példát mutasson, nagy mozgalmat indít a leszerelésért. Flottáját teljesen, hadseregét pedig részben el akarja törölni, illetve rendőrséggé átalakítani.

Coolidge elnök 1924 óta fáradozik egy második washingtoni konferencia összehívásán, azonban tervei sorra fiaskót vallottak, sőt a japán mikádó a flottaprogram gyorsított végrehajtását kérte a parlamentben.

Anglia, amelynek pénzügyeit épp eléggé igénybe veszik az egyre makrancosabbá váló gyarmatok, 1925 óta szintén azon van, hogy a könnyű hadihajók (cirkálók, torpedók, tengeralattjárók) és repülőgépek körében 1922 óta megindult hihetetlen építési versenyt is korlátozzák. Végre, 1927 nyarán — Franciaország és Olaszország merev elzárkózása miatt — a három vezető nagy hatalom: Japán, Anglia és az Unió összeült Genfben. A konferencia azonban felborult azon, hogy a cirkálókba 15 vagy 20 cm.-es ágyút építsenek-e be?

Hogyha hárman nem tudnak egy ilyen kisebb jelentőségű kérdésben megegyezni, biztosra vehető az, hogy a washingtoni konferenciát belátható időn belül nem is fogják tudni megismételni.

Jelenleg a tengeri fegyverkezési verseny tempója elérte az 1913—14. évit és rövidesen meghaladja az 1921-est! Már 1927-ben hangok hallatszanak, amelyek újra az angol-amerikai összecsapás lehetőségéről szólnak (az amerikai atlanti-flotta parancsnokának beszéde stb.). A világuralomért újra megindulóban van a harc.

Amint a washingtoni konferencia megszüntette Japán monopolisztikus uralmát Kínában s újra jogerőre emelte a »nyitott kapu« elvét, az európai és az amerikai nagytőke rávetette magát Kínára.

Ma már *másfélmilliárdra* rug az ilyen módon beruházott külföldi pénz, s a mennyei birodalom gazdasági kiaknázása egyszerre erős léptekkel indult meg. Mivel az 1842-es nankingi és az 1860-as pekingi egyezmények folytán Kína kénytelen volt lemondani önállóságáról a vámpolitikában: azóta *mindenféle* importált cikk után legfeljebb 5%-os érték-vámot szedhet, ellenben Anglia a teáért 25%, Japán a dohányért 35%, a selyemért 30%-os vámot követel! Ez kimondhatatlan kár Kínára, hiszen az Unió bevételeiben 35, Angliában 12, Franciaországában 15%-kal szerepel a vámbevétel, Kínában ez csak 7%!

A külföldi nagyipari vállalatok kínai fiókjában kitanult, rengeteg belföldi alkalmazott rövidesen megindította a konkurrenciát és ma már kifejlődőben vannak a belföldi vállalatok is, amit elősegít a végtelenül takarékos kínai szellem. Az angol-francia-amerikai és japán tőkésnek ugyan még 1920-ban bankszövetséget alakítottak kínai érdekeik védelmére, de ez ellen rövidesen huszonhét kínai bank tömörült konzorciumba! Ma már a szénbányáknak több mint fele, a vasiparnak négyötöde, a gyapotiparnak fele, a malmok, a bőr- és gyújtógyárak majdnem teljesen kínai kézen vannak. Természetes, hogy ez az egyre jobban növekvő nemzeti felébredés a nép minden rétegére hat és

1920 óta Kína területe állandó lázongások színhelye, végső céllal mindenütt a külföldiek ellen.

S ezekben a lázongásokban nem kis rendező szerepet játszik az orosz szovjet.

Oroszország Ázsia uralmáért küzd ma is, mégpedig két úton: az egyik Kína bolsevizálásával, a másik Indián át vezet.

Mióta a szovjet kiegészített a turkesztáni mohamedán tömegekkel, nagyot szilárdult keleten. Most Afghanistani készíti elő, hogy nagy területen keresztül hathasson az Indiában élő 40 millió mohamedánra. Moszkva azt vallja, hogy Anglia Achilles-sarka: India. S tény az is, hogy a bolsevik tanok (átalakítva is) rendkívül alkalmasak a kasztrendszeren nyugvó India alsó, elnyomott néposztályainak forradalmasítására. Ha Anglia nem tud megfelelő fegyvert szegezni ellene: vége!

A szovjet nagyon jól szervezkedve indul a harcban. Zarszkoje Sélóban 1200 tagú u. n. »keleti egyeteme« van. Ebben az osztják, szamojed és kalmük törzsek fiaitól kezdve a hindu parsi-kon át a kínaiig és malájig Ázsia minden népfaja képviselve van. Ezeket teljesen ingyen képezik ki (főiskolai nivóig?) a kommunista tanok propagálására. Hasonló intézete van Kantonban: elsősorban kínaiak számára. Mindkettőből évente sűrű rajokban indulnak útra a szovjetagitátorok, ágensek.

Anglia természetesen védekezik. Ellenintézkedései ugyanott történnek, ahol a szovjet tapogatózik: fellázítani az orosz mohamedáni must és nemzetiségeket, a támadás iránya Turkesztán.¹

Ha a legutóbbi évek angol külpolitikáját a szovjet elleni harc tendenciájából vizsgáljuk, meg kell állapítanunk, hogy nem egy hibát követett el. Így pl.: a) Az erős osztrák—magyar monarchia szétrobbantása helyén sok apró, jelentéktelen ütköző állam létesítése: balkáni szláv államok megnövekedése!

b) A szovjet elismerése és vele a gazdasági kapocs felvétele hiba volt! (Anglia kezdte!)

c) Locarno: Németország felhasználásának megkísérlése egész rosszul ütött ki!

d) Végül Washington nyomán Anglia elvesztette Japánt, mint eddigi ütőkártyáját Oroszországgal szemben — sőt Japán emiatt éppen az ő ellenségévé nőtte ki magát!

Japánt létezői kötik Mandzsúriához. Már két ízben viselt véres háborút érte s úgy látszik, uralma ismét veszélyeztetve van, 1912—22 között szépen berendezkedett Csang-Cso-Lin égisze alatt. Azonban most egyszerre háromfelől fenyegették: a washingtoni nyitott kapu elvvel a Kínára szabadult hatalmak, az ébredő kínai nacionalizmus és a vörös Oroszország.

A nagyhatalmak Mandzsúriában nem jelentenek nagy veszélyt. A kissé zord északi rész helyett inkább a jóval gazdagabb Közép- és Dél-Kínára vetik magukat s *egyelőre* senki sem verseng Mandzsúria birtokáért Japánnal.

A szovjet eleinte nagyon intenzíven kezdett dolgozni a távol keleten, úgyhogy Japán 1920-ban hadat üzen és háborút kezd vele. Elfoglalja Wladivosztokot, benyomul és nagy területeket foglal el Szibériából, azonban mégis kénytelen felhagyni e kalanddal és visszahúzódni részben

¹ Anglia helyzete most — talán pillanatnyilag — igen kedvező. A londoni szovjetügynökség kitélése a legeredményesebben működő hírszerző- és csapdafonó szervtől fosztotta meg Moszkvát. Az afghán király európai s elsősorban londoni látogatása azt mutatja, hogy Afghanistan még teljesen Anglia kezében van... Vajjon a lord Rothermere-féle magyarbarát angol sajtókampány maga is nem egy szovjetellenes fegyver (Magyarország) megerősítését célozza-e?

Amerika nyomása, részben pedig a japán hadsereg belse-
vizálódása és az észszerűség miatt. A szovjet is belátja,
hogy Japánnal nem lehet tréfálni és úgyahogy kiegyeznek.

Hátra volt még a harmadik: a kínai nemzeti felé-
bredés. Ez sem közvetlen veszedelem, mert inkább a szang-
vinikus déli részeken terjedt el — egyelőre hidegen hagyva
Mandzsúriát. Veszélyessé válhat azonban akkor, ha Kína
újra egységes hatalommá kovácsolódik, Dél- és Közép-Kína
nacionalizmusa kerül uralomra. Erről ugyan egyelőre még
nem lehet szó (— bár az állandóan kiújuló polgárháborúk
az egységes főhatalom elérését célozzák) — Japán azonban
mindez ellen is szerzett antisepticumot. Az orosz szovjettel
Bakuban (1926 január—február) »pánázsiai« kongresszust
hivatott össze, amelyen a kínaiak idegengyűlöletét igyekezett
teljesen a fehérekre tolni (!) és igyekezett felébreszteni az
»ázsiai« gyűlöletet az európai hódítók ellen. Mialatt ez a
kongresszus teljes fiaskóval végződött Japán számára —
(a kínai követek kijelentették: Japán épen olyan betola-
kodó a kínai területeken, mint akár Amerika. Követelték,
hogy Japán hagyjon fel a gyámkodásával és korlátozza
gazdasági uralmát) — azalatt teljes csöndben és kevesek
tudtával Nagaszakiban egy másik konferencia ülésezett,
amelyen Japán—Kína és Oroszország szépen megegyezett
egymással — sőt újsághírek szerint véd- és dacsövetséget
is kötöttek volna!

Igy megérthetőnek látszik az is, hogy míg az összes
külföldi nagyhatalmak a békés közvetítéstől kezdve a fegy-
veres föllépésig szinte minden lehetőt elkövettek a kínai
lázongások megszüntetéséért, a pacifikálás s a rendes gazda-
sági élet felvételéért — addig az ugyancsak érdekelt Japán
teljes passzivitással és hideg közönnyel zárkózott el minden
föllépés elől. Amikor az idén áprilisban az egyre erősödő
déli nacionalista erők előhaladása ismét fenyegetni kez-
dett s felő volt, hogy a gyenge északot megverve, a nemzeti
irány mindenütt felülkerekedik: Japán egyszerre latba
vetette hadosztályait, hogy Kína egységének neki nem
tetsző irányzattal való helyreállítását meggátolja. Így
érthető meg Santung (Csinanfu) megszállása az északi és
déli seregek között.

Ezt a támadólagos fellépését azonban rögtön letompí-
totta, amint bebizonyosodott a déliek fölényes ereje, s
amint a déliek garanciát nyújtottak neki Mandzsúriára;
nincsenek ugyan eddig erről kézzelfogható adataink, de
minden valószínűség e mellett szól.

Hogy a japán szaporodás feleslegeinek ideiglenes
lecsapolására milyen fontos jelenleg Mandzsúria birtoka,
kimutatja *Adachi Kinnosuki* neves japán közgazdász néhány
éve megjelent »Mandzsúria« c. könyvében:

»... Japán számára a háború és béke kérdése nem függ
a Csendes Óceán fölötti hegemoniától, amint azt egyes politikai
fantaszták csökönnyösen híresztelik! Ez a kérdés kizárólag a
mandzsúriai helyzettől függ. Az élelmiszerekért való küzde-
lem háborút jelent és tekintettel arra, hogy Japán vasszükség-
letét egyedül Mandzsúria fedezi, mindazok, akik Japán érde-
keit délkelet Mandzsúriában veszélyeztetik: háborút üzennek
a Mikádó országának!»

Ha azonban pár évtizeddel távolabbra nézünk, nem
tagadhatjuk, hogy az orosz-kínai és japán érdekek gyűjtő
pontjában álló Mandzsúria nem lehet végleges megoldás
Japán számára! Ez az előrelátás okozza Anglia szorongó
félelmét Japán ellen ma: ezért bontják fel az angol-japáni
szövetséget, ezért építi most lázasan a hatalmas új singa-
porei flottabázist.

Az eljövendő századok döntik el a mai kérdéseket,
vajjon Angliának ki a nagyobb ellensége: Oroszország-e
vagy Japán? Érdemes volt-e a tengeri uralom vitás elő-
nyéért lemondani az angol-japán szövetségről? Vajjon
Amerika szövetsége többet ér-e Japánnal szemben, vagy
Japáné az Unióval szemben?

Ugyszintén a jövő kérdése az is, hogy vajjon a győzelem
felé haladó déli nacionalista uralom Kínában tartós s egy-
ben az egész birodalomra kiterjeszkedő lesz-e? A megszilár-
duló központi kormány magatartása a mandzsúriai kérdés-
ben Japánt; a kereskedelmet, ipart, gazdasági és nyers-
terményeket illetőleg pedig az Egyesült Államokat lét-
érdekeiben érinti s így könnyen kirobbanthatja a
háborút.

Tény az, hogy japán-amerikai háború esetén ma
Anglia kénytelen volna az Unió oldalán harcba lépni
Ausztrália és Kanada megvédelmezése végett, mert ha ezt
nem tenné meg, bizony számíthatna a dominiumainak el-
szakadásával, amelyek egyetlen, veszedelmes, igazi ellen-
ségüket látják Japánban. Valószínű, hogy az angolszász
szövetséghez még Franciaország és Hollandia is csatlakozna
értékes ázsiai gyarmatai megóvása érdekében.

S hogy ennek a meginduló tűztengernek a lánghullámai
Európát milyen csoportosításban érnék, az már egészen
kisjelentőségű dolog volna a Csendes Óceánon átszáguldó
háborúhoz képest, amelyben a pénz, a technika, a legrafi-
náltabb gép- és gáztömeg küzdene a fanatizmussal és az
emberek millióival.

Tulságosan fantasztikus dolognak látszik tovább foly-
tatni az elmefuttatást, de *Andorszky A. J.* charbini orosz
tanár könyvében (*Oroszország és a Csendes Óceán problémája*)
megteszi ezt, s mi a továbbiakban jórészt csak őt idézzük:

Ugy *Andorszky*, mint *Bubnov* tengeri nagytiszt egyetérte-
nek abban, hogy tengeri csatával, szárazföldi erők fellépése
nélkül az ellentétet véglegesen megoldani nem lehet.

Japán kedvező fekvése és az utolsó két évtized folytán
történt megerősítése miatt az erősebb amerikai tengeré-
szetnek még az angol flotta egy részével való egyesülése
esetére sincs nagy kilátása végérvényes győzelemre. Ezért
Japán nyugodtan megvárhatja Amerika megjelenését.

Ez a megjelenés azonban nem történhetik 2—300.000
főnyi hadsereg képében, hanem ha Amerika tényleg dön-
teni akar, egész műszaki és katonai hatalmát latba kell
vetnie. Ilyen óriási erőnek tengeri szállítása azonban nagy
veszélyekkel jár s ezért a japán stratégiai állás szárnyait
meg kell kerülni északon vagy délen.

a) Északon. A háború legelső intézkedésének kell lennie
az orosz tengerpart megszállásának *Wladivosztoktól* Cha-
barovszkon át a távol kamesatkai *Petropavlovszkig*, hogy
a partraszálló helyeket — kb. az Amur torkolatánál —
biztosíthassák.

(Hogy az Unió gondolt e tervre, bizonyítja, hogy Kol-
csak tengernaggyal *Petropavlovszknak* 36 évre szóló bérbé-
vételéről tárgyalt! A világforgalom útjából teljesen kieső,
lakatlan vidéken fekvő, több hónapon át jéggel borított
kikötőhelynek mi más jelentősége volna Amerika számára,
mint egy kitűnő bázis az amerikai északi hadművelési
vonál biztosítására!)

Andorszky azt írja, hogy ez az északról való támadás
kedvező kilátást csak akkor nyújt, ha a japánok fenyegetve
vannak egy kelet-sibériai orosz hadsereg által. Különben a
vállalkozás igen kockázatos. Ha ezt az első pillanattól
kezdve készen álló orosz sereget az amerikai felvonulás biz-

tosítására tételezi föl, úgy megérthető, más szempontból azonban nem.

b) *Délen* óriási kerülővel, Ausztrália mentén történhetne az átkarolás; aztán az angol Singapore-ra vagy a francia Saigonra támaszkodva partraszállás Kelet-Indiában vagy Dél-Kínában. Itt tehát angol és francia közreműködés kell, ez előbbinél nem föltétlenül szükséges.

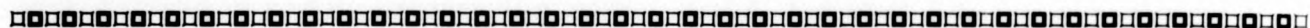
Ez esetben még biztosabban történhetne az amerikai haderők szállítása az Atlanti Óceánon, Suez-csatornán keresztül, de a majdnem egyforma erősségű japán haderő közben Kínában megalapozhatná állásait, úgyhogy a harc nagyon elhúzódhatik és kérdésessé válhat.

E fejtegetések végén meg kell jegyeznünk azt, amit Andorszky tanár úgy látszik elfelejtett számításba venni: mi történik a valamiféle úton-módon Kínában felvonult amerikai hadtömegekkel, ha a japának p. o. nem volnának hajlandók lépemenni és saját haderejüket szintén Kínába szállítani?

Ha a medve vonakodna kijönni a barlangjából? Amennyiben az Unió ez esetben Kínából még egy második

átszállással óhajtana Japánba bejutni, rögtön tanácsolhatnánk neki, hogy ugyanezt megteheti egy Kínába való előzetes kirándulás nélkül is San-Franciskóból egyenesen Japánnak nekiindulva. Mert végeredményben úgymintegy, hogy keleti vagy nyugati irányból jöve töri össze a fejét a barlang falán.

Az amerikai szárazföldi erőnek túlon túl nagy feladat volna Japán megbilincselése. És szerintünk mégis csak nem a szárazföldi erők és hadműveletek fogják eldönteni ezt a harcot. Hanem amelyik félnek sikerül majd tengeri ereje segítségével repülőgépet hordozó kolosszális anyahajóit a másik fél partjai közelébe juttatni, s ezeknek a halálhozó pillangóknak sikerül majd 1927—28, vagy még újabb modelű gázfelhőiket a másik állam népes virányai fölött elpermetezni, az körülbelül kényszeríthetni fogja majd a másikat arra, hogy holmi keletázsiai gazdasági előnyök miatt teljesen fölösleges 10—20 millió ember életét kockáztatni. Talán 10—20 millió ember élete árán meg fog oldódni egy-két keleti probléma. Ha nem? Hát Istenem — akad ott még több millió ember is.

A KÉTÜTEMŰ MOTOR

Irta: Gerő Barnabás akadémikus

A kétütemű gépek nagyfokú egyszerűségüknél fogva sok lelkes hívet szereztek maguknak. E gépek üzembiztonságát emelik ki ily gépek szerkesztői. A dugattyú forgó mechanizmusán kívül más forgó részük nincs s egyszerűségüknél és üzembiztonságuknál fogva messze felette állanak a négyütemű gépeknek, melyeknek szelepei s az ezeket mozgóató vezérművek mind kopásnak s üzemzavaroknak kitett részeket jelentenek. Ha tehát mindezeket ismerve, a gépszerkesztők nagy része mégis a komplikált négyütemű motorok mellett foglal állást, ennek bizonyára súlyos okai lehetnek.

A négyütemű motorok egy munkafolyamatához négy löket szükséges. Felvetődött a gondolat, hogy a löketek számát csökkentésük kettőre, vagyis oly motort szerkesztettek, melynél a hengerben a körfolyam két löket (egy fordulat) által végbemege. Az olyan gépeket tehát, melyeknél egy teljes körfolyamathoz, illetőleg egy gyújtáshoz két löket és egy fordulat szükséges, *kétütemű gépeknek* hívjuk.

A négyütemű motorok körfolyamának egyes részeiből nem maradhat el semmi, egyes szakaszok azonban megrövidülnek, Expanzió, gyújtás, kompresszió változatlanul megmarad itt is, de a szíváson és kipuffogáson kellett változtatni. A kipuffogás, illetve szívás az expanzió végére, illetve a kompresszió elejére jut. A dugattyú munkája a következő: Az expanzió végén, mikor a kipuffogás kezdődik, a henger palástján levő nagy rést, (melyen sok gáz távozhat), nyitja. (*»A« ábra; »b« rés*). A teljes kimosást a friss keverék végzi. A dugattyú ezután nyitja a keverék-rést (*»A« ábra; »a« rés*) s utána holtpontra jut. Visszamenet fordítja, zárja a réseket. Amíg a keverékrés nyitott, addig friss keverék ömlik be, s ha ez zárul, kezdődik a kompresszió. Ezen az alapon a kétütemű gépeknél a hengerben a következő körfolyamat lép fel: *Első löket*: Expanzió,

kipuffogás, kimosás. *Második löket*: Beszívás, kompresszió, gyújtás.

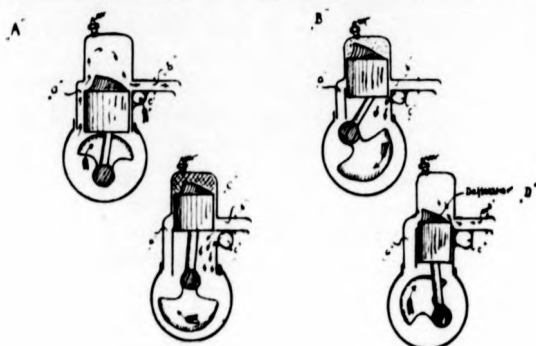
E motorokon szelep nincs, úgy a kipuffogáshoz, mint a beszíváshoz réseket alkalmaznak, amelyeknek a vezérlését maga a dugattyú végzi. Hasonlítsuk most össze a kétütemű s a négyütemű motor működését. Tudjuk, hogy míg a négyütemű motornál a főtengely két fordulatára egy munka-ütem jut, addig a kétüteműnél minden egyes fordulatra jut egy. E ténynek megfelelően — szigorúan elméletileg véve — kétszeres munkateljesítménynek kellene mutatkoznia, vagyis egyező lökettérfogat mellett a kétütemű motornak a négyüteműhöz képest éppen kétszeres effektust kellene leadnia. Azonban az elméletileg oly kiváló kétütemű motor fentebb felsorolt előnyeit a gyakorlatban a hatásfoka lényegesen lecsökkenti.

Munkám célja az, hogy rámutassak a *hatásfok csökkenésének okaira* és hogy leírjak két oly szerkezetet, melynél a *hatásfok növelhető*.

A négyütemű gépeknél két fordulat, a kétütemű gépeknél egy fordulat alatt történik a gyújtás. Tehát az utóbbi gép felmelegedése nagyobb, mint az előbbié, ennél fogva ugyanabban az időben, ugyanolyan hengertertfogatnál a nagy felmelegedés elkerülése miatt a gép munkateljesítményének rovására kisebb lesz a kompresszió. A kétütemű gépeknél egy-egy ütem ideje sokkal kisebb, mint a négyüteműnél. Azonban az egyes ütemek a gáznak a hengerbe való juttatására, illetve azoknak onnan lehetőleg igen gyors eltávolítására bizonyos időt mégis igényelnek. A kétütemű gépek szerkezeti kivitelüknél fogva erre a célra kevesebb időt fordíthatnak, mint a négyütemű szerkezetek.

Az *»A«* ábrán a karterbe (forgattyú tér, részben sűrítő tér) szívott s részben sűrített gázmennyiségnek a hengerbe való átáramlása a dugattyúval vezérelt és a henger palástját adott ívben körülfogó, adott

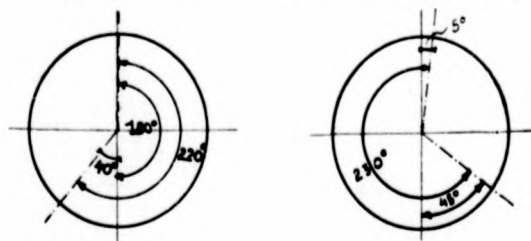
magasságú (»a«) résen át megy végbe. Hasonló nyílás szolgál az oxidált gázkeveréknek a hengerből való kiáramlására (»b«) és az új gázkeveréknek a carterbe

való beömlésére (»a«). A nyílás nagysága valamely időpontban a szelelet szerint a dugattyú mindenkori állásától függ. Ha a főténgelyen mérjük azt az időt, mely alatt az egyes nyílások a gáz ki- és beömlését lehetővé téve nyitva állanak, látjuk, hogy a beszívási idő s ennek alapján a beszívott gáznak a tömege a megrövidült ütemek miatt sokkal kisebb, mint a négyütemű motornál. Egy négyütemű motornál az egyes ütemek a főténgely 180°-os elfordulásának felelnek meg. A kinetikai gázelméletre (a gázmolekulák tehetetlenségére) való tekintettel ezt az időt még néhány fokkal megtoldják.

E téren a szerkesztő mérnökök több irányban haladnak. A példámon felvett gépnél a szelep nyitása és zárása a fenti szelepbeállítási diagrammon szemléltetve látható. A körön, mely a forgattyú pályáját jelzi, feltüntettem és a megfelelő holtponttól számítva körívvel jelöltem a forgattyúnak azon állásait, melyek a szelepek nyitásának, illetve zárásának megfelelnek. A két diagramból kitűnik, hogy a kipuffogó szelep 5°-kal később zár, tehát 5°-on át a két szelep egyidőben nyitott. Azonban, mivel a szívószelep már ezen 5°-nak megfelelő pont előtt kezdi meg a nyitást, a kipuffogó szelep pedig szintén egy korábbi időben kezdi meg a zárást, egyidőben teljes nyitás, illetve záras nem lehetséges. Így a fentemlített zavaró körülményt a gyakorlatban nem vesszük tekintetbe.

Egy négyütemű motor szelepbeállítási diagrammja
Szívószelepdiaagramm **Kipuffogó szelep diagramm**

Szívószelep:
 Nyit: Felső holtpontban.
 Zár: 40°-al az alsó holtpont után.
 Nyitott: 180 + 40° = 220°

Kipuffogó szelep:
 Nyit: 45°-al az alsó holtpont előtt.
 Zár: 5°-al a felső holtpont után.
 Nyitott: 180° + 45° + 5° = 230°

A kétütemű gépekre megszerkesztett diagrammon lényeges különbséget látunk. A kipuffogás (kiáramlás) megkezdődik abban a pillanatban, mihelyt a dugattyú lefelé való mozgásában a kipuffogó nyílást szabadabbá teszi és befejeződik akkor, midőn visszatérve a nyílást

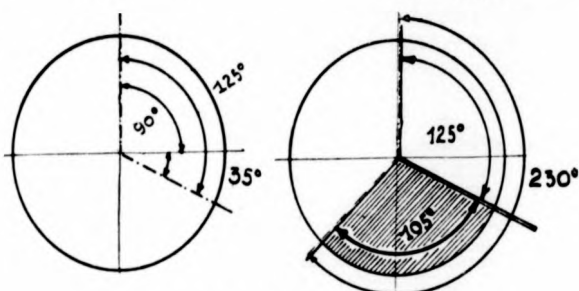
ismét lezárja. Fokmértékben kifejezve e periodus π -ig tart, ahol »a« a kiáramló nyílás magasságától és a löket nagyságától függ az I. diagrammon mérve.

Az egyes ütemeknek a főténgely 90°-os elfordulása felel meg. Az I. körön a forgattyú azon állásait láthatjuk, melyek a nyílás nyitásának, illetve zárásának időpontját adják.

A négyütemű motor kipuffogó periódusa a II. ábra értelmében 230°-on át tart. Ezzel összehasonlítva a kétütemű motor kiáramlási periódusát, azt tapasztaljuk, hogy utóbbi 105°-kal rövidült meg. Ezzel természetesen a beszívási s az átáramlási idő is megrövidül, ami a hatásfokot csökkenti.

I. Akétütemű motor kiáramló (kipuffogó) nyílás beállítási diagrammja.

II. A két és négyütemű motor kipuffogó nyílásának, illetve szelepének, összehasonlító diagrammja.

Nyit: 90°-al az alsó holtpont előtt.
 Zár: 35°-al az alsó holtpont után.
 Nyitott: 90° + 35° = 125°-on át.

A rossz hatásfok másik okát a carterben előre komprimált gázoknak a hengerbe való bevezetésében kereshetjük. Ez a periódus majdnem egyidőben megy végbe a kipuffogási folyamattal. A »B« ábrán látjuk, hogy az átáramlást szolgáló esatorna (»a«) a kipuffogó nyílás magasságának 2/3-át éri el, ami megfelelő forgattyú állásnál 100°-os nyitásnak felel meg. E szerint 100°-ra terjed az az idő, mely alatt a két nyílás egyszerre nyitott, (négyüteműnél 5°).

A friss keveréknek az égéstermékekkel való keveredését és a kipuffogó nyíláson való eltávozását a dugattyúra szerelt ú. n. deflektorral (terelő borda) (»D« ábrán) igyekeznek meggátolni.

Amikor ugyanis a dugattyú az »A« ábrán feltüntetett helyzetbe kerül, nyílik az »a« átáramló nyílás s ezen friss keverék ömlik be. A terelőbordával úgy irányítjuk ezt a keveréket, hogy a távol eső égéstermékeket is kitolja maga előtt (kimosás) és hogy kevés távozzék el belőle az utóbbiakkal együtt munkavégzés nélkül.

Ez azonban csak részben sikerül, s innen van az, hogy e gépeknél a benzinfogyasztás HP-óra-ra vonatkoztatva nagyobb, mint a négyütemű gépeknél.

E veszteségeket ismerve, a motor volumetrikus hatásfokát kiszámíthatjuk. E hatásfok a beszívott gáztérfogat s a hengerűrtartalom viszonya adott fordulatszám mellett.

$$\eta_{vol} = \frac{\text{Beszívott gáztérfogat}}{\text{Hengerűrtartalom}}$$

Ha pl. egy 3500 fordulatszámú s 750 cm³-es löket-térfogatú motor $\eta_{vol} = 0.85$, ez azt jelenti, hogy e

A történelmi logika órájának számlapján a percmutató néha éveken át lassan mozog, azután egyszerre nagyot szökken és megkondul az óraharang.

(KOSSUTH)

AZ UTOLSÓ SZÁNTÁS

Irtta: Bocsor Elemér akadémikus

Rongyos volt és poros, hosszú szakála kócos, fejét megülte a nagy muszkasüveg, mint hegyek tetejét a fekete felhő. Kezében nagy bot, emberölő szerző. Olyan volt, amilyennek az emberek elképzelik a mindenre kész csavargót.

De nem félt tőle senki.

A szeme nem volt a csavargók sunyi, farkastekintete. Krisztusszem volt. Nagy, barna, mélységes tűzű. És szelíd, megbocsátó. Hittel teli, a szeretet hitével teljes, a tékozló fiú, a megtérő ember lekiragyogásától fényes. Mint a tisztító tűben edzett acél.

Jártak akkor többen is ilyenek az országutakon. 1920-at irtak. Tavaszodott. Messze földekről kezdtek hazaszállni a nagy viharban szétszórta magyar madarak. Ki Olaszországból, ki Szibériából és mindenünnen, amerre végigvonultak a hadak és bús éjszakákon fájó szívű magyarokat hurcoltak hátra szomorú fogságba. Már kezdtek hazatérni. Előttük szálltak a villámroptű fecskék, a tártszárnyú golyák a hírrel, hogy jön már a régi gazda...

Szabó Péter is hazatért. Az istenes Szabó, ahogy fogolytársai elnevezték. Mikor elment, virágos volt a kalapja és legényesen duhaj a lelke s mire megjött, muszkasüvegén csak rongy volt, nem virág, de a lelkében ott lakott a hit. A szeretet hite, a Jób hite, akit erőssé tettek a szenvedések.

Ment lassan a poros országúton. Sarjadó füvek smaragdoztak az ébredő mezőkön és a születés, a megtáruult föld édes illata áradt. Itt-ott fecskék szálltak, pacsirta dalolt és a nap úgy simogatott, mint tiszta, szerelmes lány.

Mint máskor tavasszal. És mégis minden más, mint régen. Székelyföldön most fekete tavasz van.

Istenes Szabó Péter is megérezte, tapasztalta, hogy minden-minden megváltozott. Mikor a határ felé robogtak Lengyelországon keresztül, már hallott valamit, hogy megváltozott Magyarország képe, odahaza most oláh parancsol. De csak azt gondolta, hogy ez sem lehet

nagyon rossz, hisz azok is emberek, van szívük, majd csak meglesznek egymás mellett.

Nyugodtan fog odahaza élni, kis házukat kijavíthatja és dolgozik a földjén, legalább az öreg édesanyja nyugodtan éldegélhet.

De a határnál már gondolkodóba esett.

Durva móc katonák fogadták a hadifogoly-vonatot. Többet beszélt a puskatus, mint a szájuk. Amit megtudtak menteni a hadifogságból, elszedték tőlük. Egy szomszéd faluból való társától elvették a pénzét, még fogságban készített apró emlékeit, ruháit is. A szegény magyar egy darabig nézett, azután szörnyű káromkodásra fakadt. — Megölöm ezt a!... A válasz két hatalmas puskaütés volt.

— Testvér, bocsásd meg neki — kérte Szabó Péter — gondolj a Krisztus Úrunkra, aki szintén szenvedett, meg is ölték, mégis megbocsátott. Emlékszel-e, a krasznójarszki fogolytáborban mit fogadtunk, mikor a pokol minden szenvedése kínozta minket. Hogy sohasem teszünk Isten ellen, nem ölünk soha többé.

A másik lelkére rázuhogtak a szavak, mint hűsítő forrás.

— Igazad van, testvér!

És megindultak a megfigyelő-tábor felé. Egy öregasszony állt az út mellett, reszkető kezében kicsi batyú, ráncos arcán, hunyó szemében csillogó gyöngyszemek: könnyek.

A fiát várta.

Amint a sor odaért, az öregasszonyból kitört a sírás. Ott ment a fia, éppen egy ór mellett. — Fiam, én drágám, hát mégis visszahozott az Isten!

És még jobban záporozott a könnye és nyujtotta neki a kis batyut: kenyér, szalonna, hadd egyék a szegény fia. A fogoly kilépett a sorból, hogy megölelje. Újabb hatalmas puskaütés, egy másik oláh pedig durván félrelökte az öregasszonyt. A fia mellől rekedt hörgés szakadt fel, hárman is fogták, hogy rá ne rohanjon arra a farkasszívű oláhra, az asszony göresös sírása

megmarkolta a hazatérők szívét. Szabó Péter szemét ellepte a könny. Bóduló sajjás szaladt rajta végig, mint nem is olyan régen, mikor még ő volt a falu első legénye, később pedig az ezred legjobb katonája. Nem túri... nem!

De azután mégis elcsitult a lelke, mint a háborgó tenger, melyen megjelent a Krisztus. Letörölte a könyvet és odament az oláh katonához s gyengéden megérintette a karját:

— Mért bántod? Látod, olyan öreg szegény, csak a fiát akarta látni! Gondolj az édesanyádra!

Az oláh vagy nem értette vagy nem akarta, de a választ mégis megadta. A következő pillanatban két hatalmas pofon csattant el Szabó Péter arcán. Mint a vulkánok egetfestő vörös lángja, szökött fel arcába a vér. Aztán sápadt lett.

S nem rohant rá. De nem gyávaságból. Azt az önuralmat csak a hite tudta megadni, mely megfogadta egy véres hajnalon, mikor eldobott törként fúródott lelkébe megölt ellenfele két hűnyó szeme, hogy többé nem öl... és most sem ölt.

Tovább mentek. Kétheti megfigyelés. Tetvek, poloskák, verés, rossz koszt. És a lelkében a fájó tövis. A kapott két pofon. A gondolat, hogy hátha az anyját is bántotta valaki. Mert már minden lehetséges. Golgota-úton jár a székely, mindenki fején töviskorona.

Még élt a hite, de már hamvadozott. Nem is vette észre. Arról sem tudott, hogy lelkében már új vulkánok robbanó tüze gyülekezik. Csak imádkozott nazarénusi vak áhitattal, esténként fogolytársait oktatta és intette a keresztyén türelemre, kitartásra és főleg a hetedik parancsolatra: »Ne ölj!»

Eleresztették. Így ballagott az országúton, szelidszemű vándora a tavaszi napnak.

A kis falu tornya felvörösölt a zöld lombok közül, alkonyuló nap aranyozta, csókolgatta. Köröskörül tavaszruhas hegyek, lábaiknál zöldülő őszi vetések. A vándor mind ismerte. Az ott a Kékhegy, ott az Ördög-szikla, a Bükkös hegy, arra felé meg a Székelykút, ott van az ő földjének egy része, a legjobb föld.

Holnap kimegy szántani oda — és testén jóleső érzés terjedt szét, mint a pap kezéből a szentelő tömjén. Milyen jó is lesz, most nedves a föld, széles karéjban hasítja az eke, feketén, zsírosan. Köröskörül zöldelő erdő, a szomszéd réten mindig sok a virág, úgy dalol a pacsirta, hogy a szántó ember ajkára is kicsalja a dalt... de szép lesz, de jó lesz!

Hazaért. A háza kicsit rongyos, a kerítés düledezett. Majd megjavítja. Aranysárga zsuppot a háztetőre, fehérhúsú gyertyánfából csinál kerítést és a kaput kifesti szép tulipánokkal.

Az öregasszony vizet hozott a kútról. — »Hogy megöregedett, szegény anyám!»

— Édes magzatom — szakadt fel a száján a szó.

Nem tudott többet szólni. A cserépkorsó a földre hullt s a szétfolyó vizet mohón itta a föld, a fia arcán nem volt egy kis hely sem, ahol meg ne csókolta volna; a fiú karjai úgy tartották a kicsi öregasszonyt, mintha sohasem akarnák elengedni.

— Bántotta-e valaki, édesanyám?

— Hogy bántott-e? Mindenkit bántottak, kit így, kit úgy! Ne bándd, gyerelem, meg lehet szokni mindent.

De látszott rajta, hogy valami nagyobb baj történt. Kis rángások vonaglottak az arcán, keze reszketve gyúrta a kötényét. A fia csak nézte, nézte a munkától eres, cserepes kezét, azután lehajolt, megcsókolta most életében először az anyja kezét.

Azután bementek. Semmi változás. Megvannak még a régi bútorok, a régi ruhái rendben lógnak tisztára

kefelve. Átöltözködött. Az öregasszony kint sürgött-forgott a konyhában, ő pedig körülnézte a háztájat.

Az istállóban ott volt a régi lova, bizony öreg már, de hát az ősz előtt nem tud venni másikat. A kocsiszímben ott az eke. Az ám, milyen rozsdás a vasa, na majd fényes lesz holnap. Az ösztöke nyele meg el van törve. Mindjárt faragott egyet szívós gyertyánfából.

Be is esteledett már. Megvacsoráztak. Az asszony nem igen evett, de a hazatérőnek jól esett a hazai falat.

— Igaz, édes anyám, van most egy kis pénzünk? Szeretnék a sárga mellé egy másik lovat venni.

— A sárga mellé? Másik lovat? csuklott sírásba a hangja... Édes fiam, holnapután elviszik a sárgát, lefoglalták adóba...

— Azt nem lehet, hisz akkor nem tudom még a földem se megszántani, azt nem engedheti a törvény.

Az öregasszony most már úgy sírt, mint a záporos ég. Milyen földet akarsz te megszántani, szegény, szegény fiam, te! Hisz azt is elvették!...

Édesanyám! Ugy hördült fel az erős férfi, mint a halálra rémült gyermek.

— A földet... az én szép fekete földemet elvették? Nem... azt nem lehet, nem adom... nem adom — csattant fel a hangja, mint a mennydörgés...

— Uristen! Nem akarhatod ezt Te! Add vissza a földem... aztán a hangja megcsuklott és rekedt sírással vágta le fejét az asztalra.

Soká, nagyon soká így maradt. Az öregasszony csendesen sirdogált a sarokban, nézte a fia meg-megvonagló testét, úgy szeretete volna csitítgatni, simogatni, mint régen, kicsi korában. Azután öreg feje lejjebb-lejjebb hajlott s elaludt.

Ép szürkülni kezdett, mikor a fiú felébredt lázgyötört, kínosan bódult álmából. Nehéz lidércnyomások borongtak rajta. Szeméből kihunyt a szelíd fény és különös fátyol takarta, mint nyári zivatarok előtt az eget takarja valami barnás köd. A járása tétova volt, mintha az esztét is elvesztette volna, ide-oda botlott.

A hús reggeli szél magához térítette... Hátha rossz álmom volt az egész, vagy a szegény anyját akarták megijeszteni. Ugy ült a lelkére ez a gondolat, hogy szinte minden rossz érzése elmúlt.

Persze, nem is lehet az igaz. Nincs olyan rossz ember, aki a szegénytől mindenét elvegye. Biztosan ijesztesnek mondták az urak, hogy kifizesse az anyja az adót. Majd ő elmegy, megkéri őket szépen, hogy várjanak az őszig, majd kifizeti az új termésből.

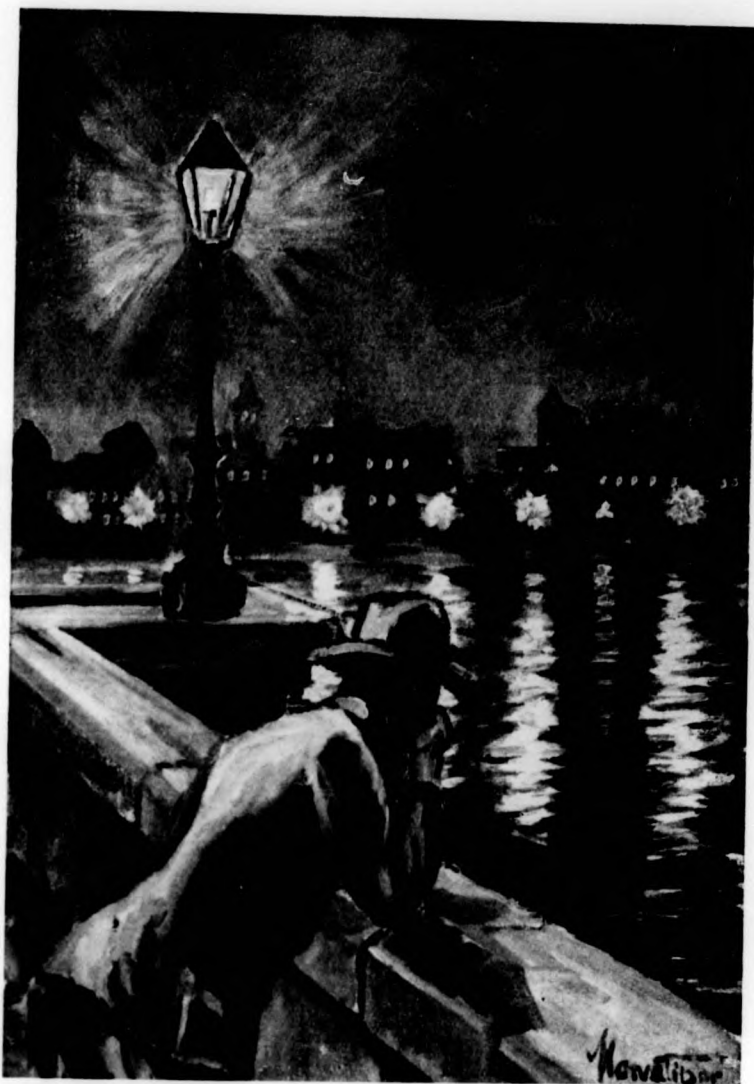
Bement. Az anyja még aludt a karosszékekben, fáradt vonásain most a nyugalom kisimító lágyága pihent. — Nem keltem fel szegényt, hadd pihenjen.

Már szépen hajnalodott. A hegyek ormain rózsaszínű kocsikon járt a napsugár és a fehér sziklák aranyos lapokká váltak.

Befogta az öreg sárgát a kocsiba, feltette az ekét utánakötötte a taligát és megindult a Székelykút felé. Az út köszöntötte, mint régi ismerősét. A vadrózsafák teljes díszben álltak, itt-ott már kezdett nyílni az akác és ibolyák illatát hozta az erdőkön átsuhanó szellő. Olyan felséges volt a reggel, mint a templom felemelő érzése, az áldott anyaföld illata csókolgatta, egyszer csak azt vette észre, hogy imádkozik... A lelkében fakadt imakalászatok aratta az ajka... Istenem, hogy is gondoltam arra, hogy Teveled perbe szálljak... ha megpróbáltál is...

A földje bizony ugar volt. De ni-ni! A szélén két barázdát szántott valaki. Ez lehetetlenség! Méri a föld szélességét lépéssel. Pedig ez az ő földjéhez tartozik. No nem olyan nagy baj, majd a telekkönyvből eligazítják.

Belevágta ekéjét az omlós földbe és gyönyörködve nézte a hulló rögöket. A sárga is jól húz még, dehogyan is

A »HALÁLHID«-ON
MORVA TIBOR akadémikus olajfestménye után

kell odaadni a törvénynek. Csak szántott vigan, ősmagyar kedvvel.

Észre sem vette, hogy túlhan a másik úton egy szekér közelget s két izzó gyűlöletű szempár nézi. Egy oláh férfi és nő. Azután a férfi valamit sűgött az asszonynak s az futva megy a falu felé, a szekér pedig újból elindult.

Erre már felemelte a fejét. A Pop Dimitru. Ismerte, rusnya oláh volt, meg is verte párszor fiatalkorában. Azután felötlött neki valami. Az ám! Hisz erre nem volt neki földje... De azért csak jön. Egyenesen erre.

Csak megáll a föld végén. Nem szót egy szót sem. Leveszi az ekéjét, befog és elkezd szántani.

Szabó Péter szemét vörös fény borította el. — Hallod-e,— mondta neki csöndesen,— ez az én földem! Az oláh nem szól semmit, tovább szánt.

Erre odamegy, megrázza a vállát: — Nem hallod? Vagy nem akarsz magyarul érteni? Ez az én földem!

A másik kissé elsápadt, lenézett a falu felé. Valamit láthatott, mert arca földerült.

— Értek magyarul, de te nem beszélsz jól! Ez az én földem!

Szabó Péter megremegett s kezében gyanusan rezgett az ösztökevas.

— Azt mondom neked, hogy elmenj innen! Ez a föld sohasem volt a tied, nem is lesz. Már az öregapám is itt szántott, míg te még nyolc éve is kecskét őriztél. Takarodj innen! — Hangja mindinkább erősödött, míg körül rengve-bongva adták vissza a hegyek.

Az oláh ijedve lépett vissza, de megint láthatott valamit, mert visszalépett. Odaállt Szabó elé:

— Mit kiabálsz! Azt hiszed, megijedek egy rongyos magyartól! Most mi vagyunk az urak! A föld az enyém, te meg az anyád menjetek koldulni.

Újból lehajolt az eke szarváért, hogy tovább szántson, de ez volt az utolsó mozdulata. A székely agya, szíve, nem bírta tovább, a lelke mélyén szunnyadó

vulkán teljes erővel kirobbant. Egyszerre szétfoszott benne minden: hit, megnyugvás, szeretet, fogadalom, csak a magyar föld védőfarkasa üvöltött fel a lelkében.

Kezében megsuhant a gyertyánnyelű ösztöke, mint sújtó villám, vagy a végzet ostora és az oláh holtan bukkott a földre.

Szabó Péterben meghalt az öntudat. Rekedten felcacagott, szemében különös fények lobogtak, megragadta az ekét és vadul verve a sárgát, mindent legyőző erővel nyomta bele a földbe, hogy széles ívben hasadt a háta. Homlokán az izzadság csorgott, a napfény mintha glóriává szőné. Az eke nyögött, amint szántott a bús magyar, mintha a göröngytúró ekében egy nemzet fájdalma sírt volna...

— Ott az uram, jaj megölte, gyilkos, gyilkos! — kiáltotta oláh nyelven egy asszony a mögötte jövő két csendőrnök.

— Add meg magad! — s lövésre lendültek le a fegyverek.

A székely megállt. Mint egy óriás tilalomfa. Hová lett a szelíd fény, a mosoly az arcáról? Most olyan mint az oroszláné! Szeme sárga, haját, szakállát szétfújta a szél!

— Ez az én földem! — ordított fel és kezébe kapta újból a rudat, feléjük rohant. A vész, az átok, a magyar kirobbanás elsőpró haragja.

Az egyik csendőr megrántotta a ravaszt. Elbukott, melléből magasra szökkent a vér. Szeméből eltűnt a harag, a sárga fény s újra Krisztus-szemekké váltak, nagy, barna, mélytűzű szemekké.

Keze megmarkolt egy hantot... Nedves, puha... széles karéjban hasítja az eke... feketén, zsírosan... az erdő zöldel... virágok nyílnak... áldott a nap-sugár melege... Az eke előtt két szép ló halad... hogy dalol a pacsirta... kedvet kapott ő is a dalolásra...

... De a dal már mint piros szökőkút buggyant ki a torkán...

VIGYÁZZATOK!

Irta: Técsői Móricz Béla fhgy, a Leventekör örökös tagja

*Napéggett arca hamuszín jakó,
Szemében izzó szenvedély,
Feje dacosan hátra vetve,
— Nem riasztja meg a veszély:
A pallost tartó óriás bakó!*

*Két keze vasba, bilincsbe verve.
Derekát ólmos lánc köti,
Ruhája rongyolt, szennyes, tépett;
Testét tajtékzó hab földi,
Színes szivárgó vérrel keverve.*

*Körülötte szerte mind ott hevernek
A glóriát hozó fegyverek,
A puska, pisztoly, kard, vassokos...
— Száz halál, mely most szendereg,
De, vigyázatok — életre kelnek!*

*... És újra kardot markol a karja,
Meg nem retenti száz veszély...
Gyűlad a bosszú, a gyűlölet!
Véged bakó, — ha hadra kél
Egy tépett ország minden magyarja!*

A VÉNÜLŐ KERESZT

Irta: Reidner László akadémikus

Pozsony határában sokszor vezetett el utam egy útszéli fakereszt mellett. Rozoga fáján az enyészet látszott már diadalmaskodni. Sorsüldözöttek, keserűséggel telt szívek panaszos imáiról sokat beszélhetne, hisz hányszor hallotta már az élet zivataraiból kidőltek zokszavát. Rendületlenül hirdette sok idő óta már a békét és a feltámadást s enyhítő írt nyújtott azok sebére, kik már máshol nem tudtak menedékre lelni. Hányszor láttam itt siránkozó anyókák töpörödött alakjait, amint átszellemülten mormolták imáikat. Az út porában bandukoló parasztnak, ha elment előtte, imára nyíltak ajkai s az éjszakai utonálló is ijedten emelte meg előtte kopott süvegét, ha bűnös útján arra bujdozott... Pedig csak az ács róttá össze darabjait. Dísztelen volt, csupán egy mezei virágokból kötött régi bokrétnak maradványait zörgette rajta a szél...

Sokszor megcsodáltam ezt az útszéli keresztet, s egyszer egy őszi nap alkonyatán úgy véltem, regélni kezd:

— Nézd... ott... azt a várost! Látod-e a gomolygó fellegeket az ősi vár porladó kövei felett? — (Összerezentem. Kisgyermek koromban mindig félve ragadtam meg anyám karjait, valahányszor az ódon utcák házai felett élém tárult a régi vár. Ez a megmagyarázhatatlan ösztönös félelem vett rajtam most is erőt, midőn a leáldozó nap vésztlóan pirosra színezte a szürke falakat.)

— Pedig sokan isznak ott most győzdelmi áldomást. Idegen dalnak lármás hangjai szállnak onnét, mikor a »győzők« rekedten kiáltják: Éljen a felszabadulás! Éljen a béke!

— Óh, én láttam, mikor jöttek ők. — Nem voltak sokan. Félve vonultak erre s ujjuk reszketett a puska ravaszán. Azután többen és többen jöttek az... »igazság harcosai«... akik a béke eljövételének napját s Szvatoptluk birodalmának újjáébredését ünnepelték.

— Sójajom akkor felszállt az Urhoz. Én, a korhadtt fakereszt, vénségemnek napjaiban örülni tudtam, mert hittem nekik. Itt lábaim előtt sok anya sírt, kívánva a békét, mely megenyhíti a szenvedést és visszahozza a harcok zajában elveszett fiát... És ezek a béke jelszavával jöttek... Óh, hogy örültem akkor. Azután mult az idő. Egyszer szomorú hang ütötte meg ismét fülemet. Egy fáradt férfiú állt meg itt előttem és tiszteletteljesen megemelte fővegét.

— Isten veled, te vén kereszt. Szeretném, ha a viszontlátás nem késne sokáig. Te légy a tanu, hogy a büszke fő, mely soha nem hajolt meg a zsarnok többség előtt, most sem tagadta meg magát! — Ez volt az első, aki megnyitotta a száműzöttek szomorú menétét. S csakhamar az emberek végeleáthatatlan sokasága tolongott itt az országút porában. Láttam itt sok büszke arcot bánatra törve, férfiút, nőt és gyermeket...

— Most néha egy tót koldusasszony is meglátogat. Valaha földjét mívelte kerges kezével. Mióta más világ van itt, elnyűtt rongyaiban alamizsnát kéreget s ha valakit meglát ez úton haladni, zokogva kíván szerencsét reá, mert ő is amonnan várja a feltámadást, amerre ez út vezet...

— Lásd — szólt a vénülő kereszt — mióta megláttam a jövevényeket, keservebben zúg a szél is felettem. Vadul csapkodja hozzám e száraz kórót, az emberek könnyei kiapadhatatlanok, sóhajaik kétségbeesetten keresik az Istent...

— Hol van a béke? Im, testemben a szű tanyáz, az enyészet hatalma diadalmaskodni fog felettem: Tudom, hogy közeledik a végóráim. De amíg állok, hirdetni fogom a szebb jövőt, Isten igazságát és a béke eljövételének dicsőséges napját.

Azután megszűnt beszélni a vén kereszt. Nemsokára én is elindultam a Csonka-Ország felé...

*

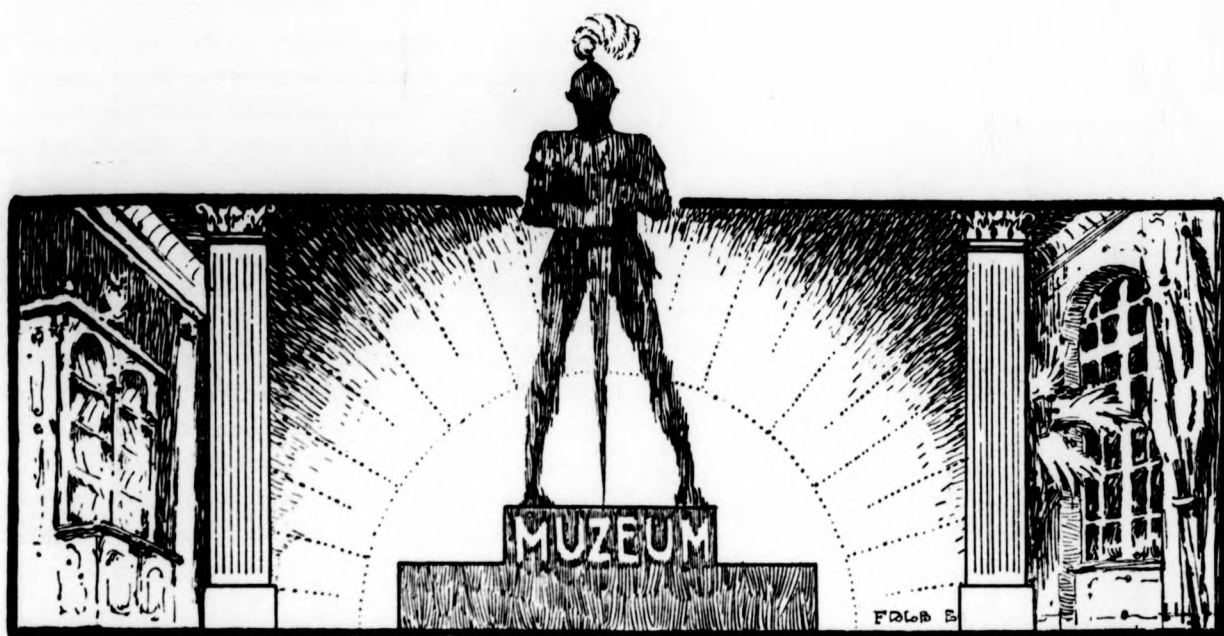
Néhány év múlva meglátogattam szülővárosomat. A keresztet már majdnem el is felejtettem. Egyszer mégis elindultam felkeresésére.

Emlékszem még arra az őszi alkonyatra. Minden úgy volt, mint régen, csak a fellegek valahogy haragosabban gomolyogtak felettem s a fák levelei egy árnyalattal sárgábbak voltak, mint azon az őszi estén. A vénülő kereszt pedig nem volt sehol... Az enyészet vasfogát megelőzte a »felszabadító« berendezkedő munkája...

Hazafelé indultam. Fejem felett ijesztően kavargott a lég, az őszi szél szennyes felhőket kergetett s az avart sikoltva dúlta szét. A régi vár komor kövei felett pusztulásról beszélt az ég. És... arra... messze, ahol az út porát elnyelte a messzeség ködfellege, messze Magyarország felé, úgy véltem, derülni kezd...

Krúdy Ádám akadémikus linoleummetszete

A FEGYVERNEMEK SERLEGEI ÉS EZEK ALAPÍTÓ OKLEVELEI

A múlt és folyó évben nevezetes törekvések valósultak meg a Ludovika Akadémián. A *fegyvernemi szellem* ápolásának és fejlesztésének fontossága mindenkor elsőrangú kérdés volt a honvédség vezetősége számára és annak előbbrevitele érdekében — úgy a hivatalos tényezők, mint egyesek részéről — folytatott tevékenység nem is maradt eredmény nélkül. Hiszen a »honvédhuszár« neve már régen fogalomává vált és mindenkor büszkévé tette és szorosan egybeforrasztotta annak viselőit; a »honvédtüzérek« szintén már régen egymásra találtak Szt. Borbála csodás hagyományának varázsában; a honvédgyalogosok összetartozandóságát pedig épp a világháború fergeteges tüzeiben végzett hőroszi teljesítményük pecsételte meg. Csupán a műszaki és híradó — mint honvédségünk szervezetében új — csapatokra várt a feladat, hogy testvérfegyvernemeik példája után megtalálják azt az utat, mely a közös munka és hivatás országútján az erőket egyesítő és így megkétszerező közös forráshoz vezet.

A Ludovika Akadémia, mint az új magyar honvédség egyetlen »alma mater«-e *nevelői* hivatásához tartozónak vélte, hogy az egészséges fegyvernemi szellem magvát már a fiatal tisztsarjadék lelkében elhintse, hogy abból majd a különböző fegyvernemek munkaterületén minél gazdagabb, erőteljesebb lombzatú fatörzsek nőjenek . . . E végből a különböző fegyvernemeknél kiképzésben részesülő akadémikusok részére *serlegeket* alapított, melyek — mint látható szimbolumok — maguk köré gyűjtik és egybeforrasztják híveiket, hogy az összetartozandóság varázsos érzésétől megerősödve minél eredményesebben küzdhesse- nek a közös nagy cél érdekében. A serlegek rendeltetéséről és sorsáról egy-egy *alapító oklevél* intézkedik, melyeket művészi miniatűr-festéssel gazdagon díszítve *Pozder Gyula* százados készítette.

Hogy az oklevelek szövegéhez mindenki könnyen hozzájuthasson, alábbiakban közöljük ezek másolatát. Sajnos, az oklevelek színezett címlapjait — anyagi eszközök híján — csak egy színben közölhetjük. (v. R. J.)

I.

A Szent László gyalogsági serleg alapító oklevelé-
nek szövege:

*Magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia,
dicső emlékezetű
SZENT LÁSZLÓ
királynak,*

*a magyar gyalogság vezérlő eszményének emlékére,
a gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusoknak
1927-ben.*

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

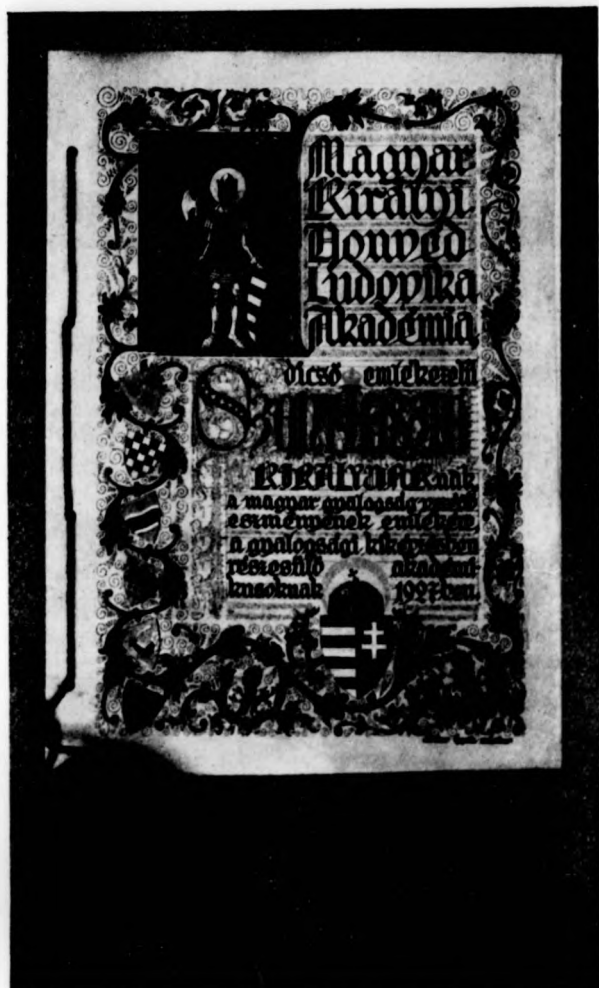
*Átérezve egy olyan lélekemelő energiaforrás szüksé-
gét, amely energiaforrás a magyar gyalogság öntudatos
fegyvernemi szellemét élesíti és amelyből a magyar gya-
logság önmagával szemben való bizalma is táplálkozik,
a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia gyalogsági kikép-
zésben részesülő akadémikusai 1926 november 15-én vitéz
Szinay Béla ezredesnek, az akadémikus zászlóalj parancs-*

nokának kezdeményezésére: dicsőemlékezetű, rettenthetetlen bátorságú és legendás vitézségű

*Szent László Királyunkat
ünnepélyes formák között*

*Vezérlő Eszményünknek
nyilvánították.*

A gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusoknak ez a fenkölt gondolata megteremtette az alapját annak a kultusznak is, amelyet a Magyar Király legendás

alakja körül továbbszöni immár minden ludovikásnak szent kötelességévé válik. A választott eszménykép eme kultuszának szokásokban és külsőségekben való megnyilvánulását, ennek a kultusznak állandó irányú fejlődését kívánja a Ludovika Akadémia minden időkre biztosítani akkor, amikor a gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusok részére

Vezérlő Eszményünk Emlékére

Szent László Serleget

alapít, azzal a rendeltetéssel, hogy ez a serleg állandóan emlékeztesse ezeket az akadémikusokat azokra a rendkívüli magyar harcos erényekre és a lelkierekre arra a

fenséges nagyságára, amely a Vitéz Nagy Magyar Királyt a halhatatlanságba és örökkévalóságba emelte!

A serleget alapító Ludovika Akadémia nevében a akadémia parancsnoksága ennek a célkitűzésnek megfelelően, minden időkre való maradandó érvénnyel elrendeli tehát, hogy: minden évben a Nagy Magyar Király névnapja, június hó 27-e a gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusok ünnepnapjának tekintessék, hogy: minden esztendőben a június hó 27-én László napján tartandó ünnepi díszlakomán egy, az akadémiaparancsnokság céljait mindenben megértő és arra minden tekintetben méltó és érdemes akadémikus ünnepi beszédben emlékezzék meg a Nagy Király legendás harcos és lovagi erényeiről, amely alkalommal a serleget valamennyi gyalogsági kiképzésben részesülő bajtársának nevében, választott

Vezérlő Eszményének Emlékére

üritse, hogy: az ünnepi beszédet tartó akadémikus neve minden évben a serlegre rávéssék, hogy: az évente a június hó 27-i díszlakomán megtartott emlékbeszédek maradandó módon megörökítve gyűjtessenek és hogy: a serleg, az alapító oklevéllel, valamint a megörökített ünnepi beszédekkel együtt a Ludovika Akadémia múzeumában őriztessék.

Minthogy évtizedek multával a serleg minden hozzáférhető területén meg lesznek örökítve azoknak az érdemes akadémikusoknak a nevei, akik a nagy eszmének meggyőződéses, lelkes és rajongó apostolai voltak; amikor az ünnepi szónokok nevének bevésésére a serlegen immár elegendő hely nem áll rendelkezésre: újítsa meg a Ludovika Akadémia parancsnoksága ezt az alapítást és a régi serleget az akadémia múzeumának őrizetére bízva, ajánlja fel a gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusok részére egy újabb:

Szent László Serleget.

Adja a Magyarok Istene, hogy a Ludovika Akadémiának azt a becsületes törekvését, amellyel a

Szent László Kultuszt

és a végsőkig menő önfeláldozásra való készségben megnyilvánuló

Gyalogsági Szellemet

a jövő harcaiban oly rettentés megpróbáltatásuknak alávetett magyar gyalogsági jövő sikereinek érdekében élesíteni, ápolni és nagyra nevelni óhajtja, a nagy és szent magyar ügy javára teljes siker koronázza!

Kelt Budapesten, egyezerkilencszázhuszonhét évi június hó huszonhetedikén.

A serleget alapító Ludovika Akadémia nevében:

vitéz SIPOS ÁRPÁD

m. kir. tábornok,

a Ludovika Akadémia parancsnoka.

II.

A lovas kiképzésben részesülő akadémikusok serleg-alapító oklevelének szövege:

A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia
néhai barbácsi és vitézvári báró

SIMONYI JÓZSEF

egykori őbester,

a legvitézebb magyar huszár emlékére,
az ősi magyar huszárerények ápolására,

a lovas kiképzésben részesülő akadémikusoknak.

1928.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

A magyar lovaskatona azzal a büszke öntudattal viseli már évszázadok óta a magyar huszár nevet, amely büszke öntudat a magyar lovas vitézeket szívben és lélekben, gondolatban és akaratban egyaránt, mindenkoron félelmetes sereggé tudta egybeforrasztani.

A magyar huszár dicsőséges katonai multjából táplálkozó eme büszke öntudat olyan örökbecsű erkölcsi értéket képvisel, melyet féltő gonddal kell a jövő számára is megőriznünk. Már pedig csakis a dicsőséges multra való állandó emlékezés lesz képes ezt a büszke öntudatot a jövőre is fenntartani.

A dicsőséges mult hagyományainak ilyen módon való ápolása szüli azonban a lelkek egybeforrásának azt a jegedesedő pontját is, amely a nagy tettek és nagy cselekedetek mozgató erejét is kisugározzandja.

A Ludovika Akadémia szükségesnek tartja tehát, hogy a lovas kiképzésben részesülő akadémikusokban a magyar huszárt jellemző hagyományos öntudat büszke érzése már itteni nevelésük ideje alatt megerősödjék és hogy a magyar huszár ősi becsületének, világraszóló virtusának, vitézségének, vakmerő elszántságának, hazafiúi és harcos erényeinek követése céljából a lovas kiképzésben részesülő akadémikusok elé valamely vezérlő eszményképet állítson.

Ezt a követendő eszményképet a minden idők legvitézebb magyar huszárijának, néhai barbácsi és vitézvári báró Simonyi József, egykori őbesternek, a wagrami, asperni és lipcei csaták rettegett hősenek személyében véljük megtalálni, aki a magyar huszár világraszóló fogalomává vált nevét, ennek a névnek súlyát és tradícióit kardjával írta be a világtörténelembe, akinek legendás alakjából kiáradó elemezhetetlen varázserőnek a hatása a jelenkor fiatal lovasnemzedékében is bizvást életre fogja kelteni azt a szellemet, amely a multak magyar huszáriját a világ legelső és legfélelmetesebb katonájává emelte.

A Ludovika Akadémia tehát ennek a világdicsőséget jelentő ősi magyar huszárszellemnek élesztésére, fejlesztésére és ápolására, a lovas kiképzésben részesülő akadémikusok részére egy Simonyi-serleget alapít.

Ennek a célkitűzésnek megfelelően minden évben, az akadémikusok lovasmérkőzésének napján tartandó díszlakomán egy erre érdemes és méltó idősebb akadémikus kegyeletes szavakkal emlékezzék meg Simonyi őbesteréről, a magyar huszár hírnevének és becsületének leghatásosabb maghíntőjéről,

tegyen a lovas kiképzésben részesülő bajtársainak nevében fogadalmat, hogy az ifjú magyar lovasnemzedék

a magyar huszárnak az ősök vére hullásával kivívott dicsőségét és becsületét örökké ragyogó csillagként híven meg fogja őrizni és

űritse a Simonyi-serleget a magyar huszár hagyományos hazafiúi és harcos erényeire, valamint az ősi magyar lovasszellem továbbfejlődésére.

A serleget, amelyre az ünnepi beszédek tartó akadémikusok nevei rávésendők, az alapító oklevéllel és az ünnepi beszédek gyűjteményével együtt az akadémia múzeuma vegye őrizetébe.

Vajha a Ludovika Akadémia ama törekvését, amelylyel a gondolat magvának elhíntése által a magyar huszárnak a dicsőséges magyar multból táplálkozó öntudatát és önbizalmát szítani s a lelkeket egybeötlve, a magyar huszárságot ismét egy félelmetesen hatalmas tömeggé összeforrasztani óhajtja, a nagy magyar ügy javára teljes siker is koronázzná.

Kelt Budapesten, ezerkilencszázhuszonnyolc év április havában.

A serleget alapító Ludovika Akadémia
nevében:

vitéz **SIPOS ÁRPÁD**

m. kir. tábornok,

a Ludovika Akadémia parancsnoka.

III.

Szűz Szent Borbála tüzérségi serleg alapító oklevelé-
nek szövege :

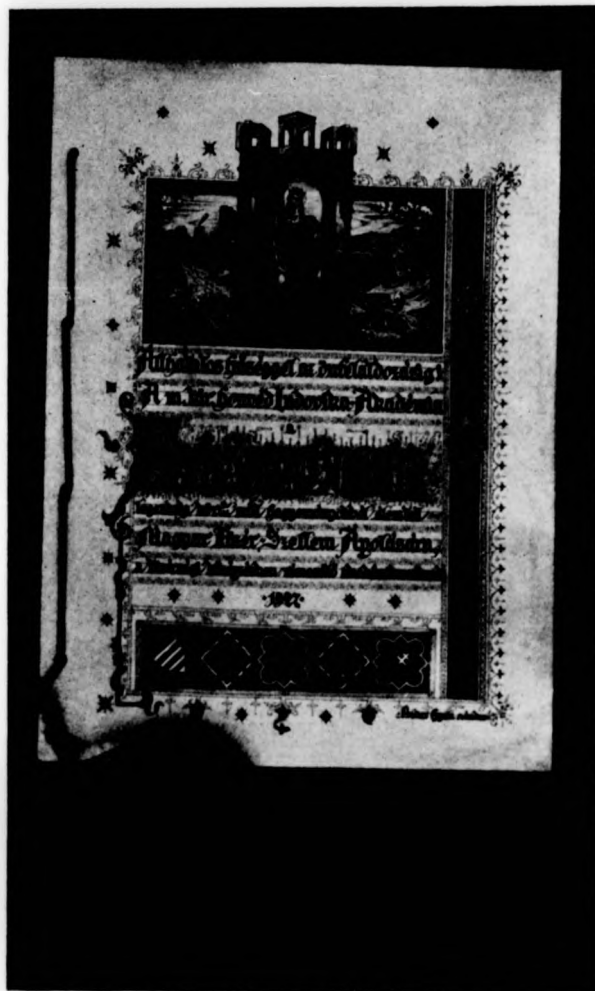
*Álthatatos hűséggel az önfeláldozásig!
A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia*

a

SZ Ű Z S Z E N T B O R B Á L A

*legendája körül szőtt hagyományokból élesztett
Magyar Tüzér Szellem Ápolására,
a tüzérségi kiképzésben részesülő akademikusoknak*

1927.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

A régi hagyományok tiszteletében és ápolásában rejlő, minden szerves intézmény fejlődésének és felvirágzásának legerősebb biztosítékát képező erkölcsi erők jelentőségét és értékét felismerve, a Ludovika Akadémia rég-múlt időkben származó hagyományok ápolására mindenkoron különös gondot fordított.

Minthogy az ilyen hagyományok ápolása hozzá létre azt a vértömlesztési folyamatot is, amely a múltak dicső és fenkölt, nagy tettek mozgató erejét képező szellemét a jövő nemzedékek lelkébe ülteti át, a Ludovika Akadémia a

SZ Ű Z S Z E N T B O R B Á L A

*legendája körül szőtt hagyományokból élesztett
Különleges Magyar Tüzér Szellem
Ápolására,*

a magyar tüzértiszti sarjadék összetartozandósági érzetének, fegyvernemi öntudatának, nemkülönlően a magyar eszmények megvalósítására irányuló törhetetlen akaratának élesztése és fejlesztése céljából, a tüzérségi kiképzésben részesülő akademikusok számára egy

Borbála Serleget

alapít.

Ennek a célkitűzésnek megfelelően, minden év Borbála napján a tüzérségi kiképzésre kiszemelt fiatal akademikusoknak a hagyományos tüzérszékások szerint Borbála magyar lovagjaivá való felavatásának napján, egy erre méltó és érdemes idősebb akademikus ünnepi beszédben emlékezzék meg a múltak hagyományaiban mélyen gyökerező ama

Magyar Tüzér Szellemről,

amely a honvéd tüzér névnek már az utolsó szabadságharcunk idején oly nagy becsületet és elismerést vívott ki, a nagy háború során pedig a maga teljes pompájában bontakozott ki,

tegyen bajtársai nevében fogadalmat, hogy az ifjú honvéd tüzér nemzedék a magyar tüzérnek az ösök vére hullásával kivívott dicsőségét és becsületét

*Az Önfeláldozásig Menő Álthatatos Hűséggel
széptőltenül meg fogja őrizni és*

írítse a Borbála Serleget a magyar honvéd tüzér

*Hagyományos Harcos Katonai és
Hazafiúi Erényeire,*

s a múltak hagyományaiból táplált

*Magyar Honvéd Tüzér Szellem
további fejlődésére.*

A serleget, amelyre az ünnepi beszédeket tartó akademikusok nevei rávésendők, az alapító oklevéllel és az elmondott ünnepi beszédek gyűjteményével együtt az akadémia múzeuma veszi őrizetébe.

A honvédség szabadabb fejlődésének fejlődésével számolva, egy új magyar tüzérségi akadémia felállítása esetén, a Ludovika Akadémia a Borbála Serleget, az alapító oklevéllel és az ünnepi beszédek gyűjteményével együtt, az új testvérakadémiának ajánlja fel, hogy az a szellem, amely a Ludovika Akadémiának múltban annyi dicsőséget és becsületet szerzett, az új testvérakadémiában is gyökeret verhessen és annak is éltető erejévé válhassék.

Adja a Magyarok Istene, hogy a Ludovika Akadémia ama becsületes szereplését, amellyel a honvéd tüzérség hazafias szellemét régi büszke országhatáraink visszaszerzésében való sikeres közreműködés érdekében ápolni és fejlesztetni kívánja, teljes siker koronázza!

Kelt Budapesten, egyezerkilencszázhuszonhét évi december hó Borbála napján.

*A serleget alapító Ludovika Akadémia
nevében :*

vitéz SIPOS ÁRPÁD

m. kir. tábornok,

a Ludovika Akadémia parancsnoka.

IV.

A műszaki kiképzésben részesülő akadémikusok serlegalapító oklevelének szövege:

A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia
Fenköltlekkületű alapítójának, néhai

MÁRIA LUDOVICA
KIRÁLYNÉNAK

emlékére,

a műszaki kiképzésben részesülő akadémikusoknak

1927.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

Tudatában annak, hogy a magyar nemzetnek azt a régi jogos kívánságát, hogy a magyar csapatok magyar tisztjei magyar katonai akadémián nyerjék szakszerű kiképzésüket, csakis az élni akaró erős magyar nemzeti szellem, és ez is csak szívós és kitartó küzdelem árán tudta megvalósítani,

FENKÖLTLELKÜLETŰ NÉHAI FELSÉGES ALAPÍTÓNKNAK.

MÁRIA LUDOVICA KIRÁLYNÉKNAK

nevét viselő akadémiánkat is mindenkoron a tösgyökeres, a megalkuvást nem ismerő magyar nemzeti érzés jellemezte és a magyar törekvések megvalósítására irányuló törhetetlen magyar akarat hatotta át.

Ez a magyar nemzeti érzés, a nemzet hangos és néma tragédiája iránt mindenkoron tanusított megértés már kezdettől fogva olyan szellemet termelt ki a Ludovika Akadémián, amely a nemzet ezeréves történetében mélyen elágazóan gyökerezve, mindenkoron a magyar mult tevényéből nyerte táplálékát.

Ez a szellem, mely a régi honvédség tisztikarának legerősebb fluiduma volt, a magyar katonai közéletben akadémiánkat alapító fenköltlekkületű néhai Királynéknak után a

Ludovikás Szellemben

elnevezést nyerte.

Ezt, a multban oly hatalmas erejű, építő, alkotó és konzerváló szellemet a maga ősi erejében kívánja minden ludovikás a jelenben is a nemzeti megújulás szolgálatába állítani.

Ebben a szellemben rejlő ősi erő által segítve és támogatva dolgozzunk tehát azon, hogy az oly tragikus viszonyok közepette visszanyert magyar állami szuverénitásunk és önállóságunk leghatásosabb támaszát és biztosítékát képező honvédségünket a tökéletesség legmagasabb fokára emelhessek.

Amilyen csodát művelt ez a

Ludovikás Szellemben

a multban akkor, amikor a régi honvédséget a féltékenységgel, az elfogultsággal, a bizalmatlansággal és a rosszakaratú fojtogató atmoszférájából a magasabb régiók tisztultabb légkörébe ragadta ki, ugyanezt a csodát kell ennek a

Ludovikás Szellemben

művelnie a jelenben és a jövőben is az új honvédség teljes kiépítése és teljes mértékű megerősítése érdekében.

Az új honvédség tisztikarának a zömét egy-két lusztrum multán a fiatal tisztikar ama gárdája fogja alkotni, amely a nemzet multjában gyökerező

Ludovikás Szellemben,

a magyarság ősi törekvéseinek teljes megértésében nevelkedett fel.

Ez az egységes, mindent átjógó egyetemes

Ludovikás Szellemben,

amelyet a multból a jövő számára még a nagy nemzeti összeomlás dacára is sikerült átmentenünk, néhány év multán az új magyar honvédség közkincsévé is fog válni.

Ebből az egységes és egyetemes

Ludovikás Szellemből

kell tehát az egyes jegyvernemek hagyományaihoz alkalmazkodó, azok sajátosságaival számoló

Különleges Jegyvernemi Szellemben kialakulnia, amely különleges jegyvernemi szellem azonban sohasem jöhet a sokszorosan kipróbált és mindannyiszor bevált

Ludovikás Szellemmel ellentétbe avagy összeütközésbe.

Üttörő munka várakozik e téren a műszaki kiképzésben részesülő akadémikusokra, akiknek feladata leendő **MAGYAR MŰSZAKI CSAPATOK SAJÁTOS ÉS KÜLÖNLEGES SZELLEME**T

ennek a Ludovikás Szellemnek a nyomán nagyra nevelni.

A honvéd műszaki csapatoknak ez a már éledő, sajátos, ízig-vérig magyar szelleme, miként a honvédség más fegyvernemeinek szelleme, akadémiánkat alapító

**NÉHAI FELSÉGES KIRÁLYNÉNKNÉ
MÁRIA LUDOVIKÁ**

emléke körül szőtt kegyeletünkkel elválaszthatatlanul van egybeforrva.

E szellem kultuszának szokásokban és külsőségekben való megnyilvánulását, valamint ennek a kultuszhoz bizonyos állandó irányú fejlődését kívánja a Ludovika Akadémia biztosítani akkor, amikor akadémiánkat alapító

FELSÉGES MÁRIA LUDOVIKÁ

néhai Királynénkné emlékére, a műszaki kiképzésben részesülő akadémikusok részére egy

LUDOVIKÁ SERLEGET

alapít és eme célkitűzésnek megfelelően minden időkre maradandó érvényre elrendeli, hogy :

az utász és árkász kiképzésben részesülő akadémikusok minden esztendői kormányosi versenye és vizsgája alkalmával tartandó ünnepi díszlakomán egy az akadémia-parancsnokság nemes céljait mindenben megértő, erre minden tekintetben méltó és érdemes akadémikus kegyeletes szavakkal emlékezzék meg akadémiánkat alapító néhai Királynénkné emlékéiről ; emlékezzék meg arról a tősgyökeres magyar nemzeti szellemről, amely ezt az akadémiát alapítása óta mindenkoron áthatotta, és amelyik szellemből a nagy magyar ügy érdekében a honvéd műszaki csapatok sajátos szellemének is táplálkoznia kell ; elrendeli, hogy :

eme emlékbeszéd elhangzása után az ünnepi szónok a serleget, bajtársainak nevében is, akadémiánkat alapító Királynénkné emlékére és a honvéd műszaki csapatok sajátos szellemének a magyar múlt és a magyar jövő megkövetelte irányban való fejlődésére ürtse ; hogy :

az ünnepi beszédet tartó akadémikus neve minden esztendőben az emlékszerlegre rávésessék ; hogy :

a díszlakomán tartott ünnepi beszéd maradandó módon megőrkítessék, és hogy :

az emlékszerleg jelen alapító oklevéllel, valamint a megőrkített ünnepi beszédekkel együtt a Ludovika Akadémia múzeumában őriztessék.

A serleget más alkalmakkor csakis az akadémia-parancsnokság engedélyével szabad használatba venni.

Minthogy évtizedek múltával a serleg minden hozzáférhető felületén megőrkítve lesznek azoknak az érdemes akadémikusoknak a nevei, akik a nagy eszmének meggyőződéses, lelkes és rajongó apostolai voltak, amikor az ünnepi szónokok neveinek bevésésére a serlegen immár elegendő hely nem áll rendelkezésre : újítsa meg a Ludovika Akadémia parancsnoksága ezt az alapítást és a régi serleget az akadémia múzeumának őrizetére bízva, ajánlja fel a műszaki kiképzésben részesülő akadémikusok részére egy újabb

LUDOVIKÁ SERLEGET.

Amennyiben a honvédség szabadabb fejlődése szük-

ségessé tenné, hogy egy új honvéd műszaki akadémiát állítsanak fel, a Ludovika Serleg az alapító oklevéllel és a megtartott ünnepi beszédek gyűjteményével együtt az új akadémia tulajdonába megy át azzal a rendelkezéssel, hogy jelképes maghíntője legyen az új akadémia ugyanazon szellemének, amely szellem a Ludovika Akadémia is mindenkoron oly naggyá tette.

Adja a Magyarok Istene, hogy a Ludovika Akadémiának azt a becsületes törekvését, amellyel a

LUDOVIKÁS SZELLEME

a honvéd műszaki csapatok érdekeinek szolgálatába igyekezik állítani, a nagy és szent magyar ügy javára teljes siker koronázza !

Kelt Budapesten, ezerkilencszázhuszonhét évi augusztus hó hatodikán.

A serleget alapító Ludovika Akadémia nevében :

vitéz **SIPOS ÁRPÁD**

m. kir. tábornok,

a Ludovika Akadémia parancsnoka.

V.

A híradó kiképzésben részesülő akadémikusok serleg-alapító oklevelének szövege :

A m. kir. honvédelmi minisztérium

VI. csoport főnöke

a híradó kiképzésben részesülő

akadémikusoknak

1927.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

Átérvéve annak szükségességét, hogy a híradó csapat szellemét nagyra kell nevelni, rumhwerthi Rapaics Dezső őrnagynak, a Ludovika Akadémia híradó csoport vezetőjének kezdeményezésére, a honvédelmi minisztérium VI. csoport főnöke egy híradó serleget alapít azzal a rendeltetéssel, hogy

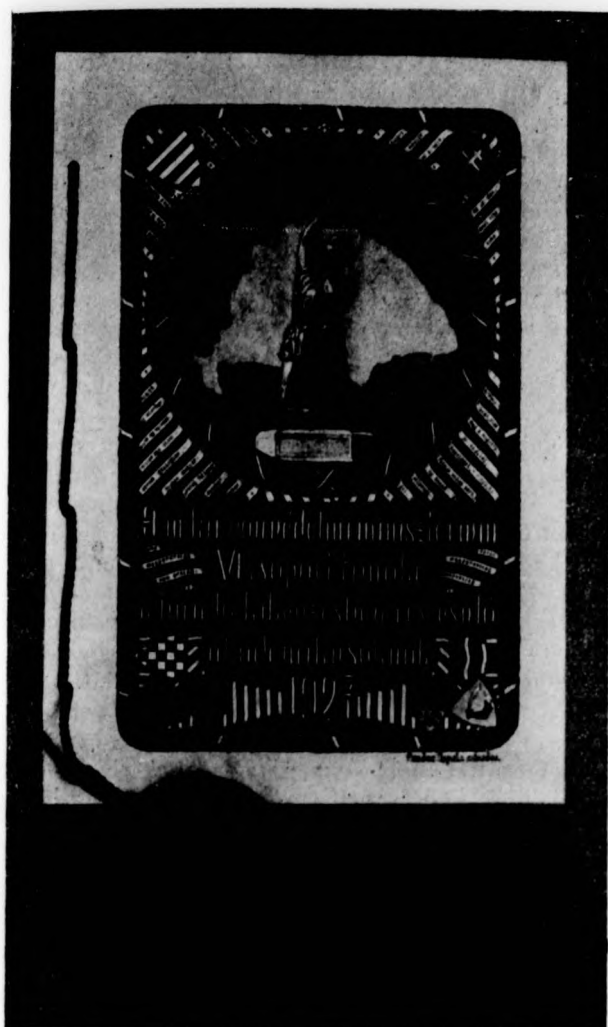
minden évben a híradó verseny napján, amely nap a híradó kiképzésben részesülő akadémikusok ünnepnapjának tekintessék, a verseny után tartandó díszlakomán egy minden tekintetben méltó és érdemes híradó kiképzésben részesülő akadémikus ünnepi beszédben emlékezzék meg a híradó csapatnak, mint a hadsereg idegrendszerének és a vezetés támaszának hivatásáról és kötelességeiről s ürtse a serleget valamennyi, híradó kiképzésben részesülő akadémikus bajtársainak nevében, a kötelességét minden tekintetben önfeláldozóan teljesítő magyar híradó csapat szellemének továbbfejlődésére, hogy

az ünnepi beszédet tartó akadémikusok nevei minden évben a serlegre rávésessenek s az elhangzott beszédek maradandó módon megőrkítve gyűjtessenek, hogy a serleg az alapító oklevéllel, valamint a megőrkített ünnepi beszédekkel együtt a Ludovika Akadémia múzeumában őriztessék.

Kelt Budapesten, egyezerkilencszázhuszonhét évi június hó tizenötödik napján.

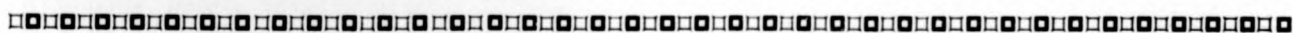
RÖDER VILMOS altb.

a serleget alapító honvédelmi minisztérium VI. csoport főnöke.

Szreg- és okmánytartó asztal a Ludovika Akadémia
muzeumban

Schäffer A. felvétele

VILÁGOK SZERELME

Irta: Éva Ernő akadémikus

Száguldva kóboroltam a világűrben, az élet célját keresve...

Bejártam a naprendszer bolygóit. Voltam titokzatos planéták fölött, ahol nem lehetett kikötni, mert forrongó lávaköpenyük tüzes ingoványa nem tűrte még meg hátán az élet lábnyomát. Voltam másutt, ahol sűrű ködök gőzéből már lecsapódott a szilárduló kéreg fiatal szikláival harcoló végtelen tenger. És jártam bolygón, ahol most születik a nagyszerű küzdelem s a szikrázó összírtek kopár hátán — egysejtű növények mohó ezrei küzködnek titáni belső harcban az arasznyi létért és ostromolják, törik, rágják a vastag kemény követ, hogy utódaiknak egy porszemnyi puhább, porhanyóbb fészekágyat marjanak ki a fukar természetűtől. — Aztán mentem tovább és láttam égigérő, buja páfrányerdők orgiájában tobzódó világok rejtelmét, amelyek földberengő tusákkban esztázó, szerelmeskedő sárkány-saurusaikkal most élők ragyogó, káprázatos ifjúságuk évezredeit. Ismét másikon meg embert találtam — a kivénhedett természet aggkorát élő embert, aki hűlni kezdő világa halódó

luktetésébe pazar technikája minden kétségbeesett erőlködésével akart friss vér-szikrát csiholni. Borzadva láttam a jéggé fagyott szív hideg kővén az elme halál-vívódását a megmásíthatatlan véggel, — siettem, szálltam tovább s megnéztem az öreg holdakat, melyeken kihalt az élet és furesa, sápadt ragyogással trónol a kialudt hegyek hallgatag fensíkján a tétlen halál...

Különböző korú világok mai életét felkeresve, bejártam a térben az időt: közelről láttam a Földnek kis földi távlatok szemszöge elől köddel eltakart múltját és jövőjét, — az Élet életét a vajúdástól a halálig. S most újra zúgtam, hangtalan, szédítő suhanással a Semmiben és újra éreztem az Úr szörnyű magányának borzongó határozatlanságát, hol nincs mihez mérni a »mikor« és »hol« fogalmát s az örök éjszakából csak távoli csillagképek sápadt fénye reszket be nagy titkok láthatatlan birodalmában társtalan futásra merészkedett külön kis világom üvegszemének ablakán. Tudtam, hogy vakon rohanok és mégis éreztem, hogy állok a nagy távlatok összemérhetetlenségében s akkor belopódzott hozzám az időtlen pillanat, amelyben

világítani kezd a sötétség és hangja lesz a csendnek. Mohón ittam vak szememmel a Nagy Jelenetet és hallgattam a túlvilági muzsikát: az Úr Dalát...

Egy alkotó fej dirigált. Jogarának ütemére életre kelt a néma csend reszkető sötétje és libbenő ballet ringott elő a végtelenből. Jött-jött a csodajelenés... Ködtestű szférák mesebeli táncán diadalmasan lüktetett végig az alakot öltött világrend, amelyet csak életre kell hívni, hogy kivárhatatlan idők végtelenjéig járja örökre megszabott futását. A nagy mindenség összhangja volt ez, amelybe győzelmes ujjongással olvadt bele az emberenfelüli világ tisztult zengésű orgonájának minden titkokat dübörögve hordozó zenéje. Most magasra csapott fel a dal viharja és reszkető vágy szikrája lobbant keresztül a táncon... Az ütem a régi volt, nehéz, fojtó és fensőbbes — de a zene mámorosan lendült magasabb regiszterekbe és sikongó sodrása ragadta magával a táncot, amely megadó, puha sóvárgással lágyult bele valami forró odaadába. A karmester keze megállt. Letette pálcáját és összefont karokkal, diadalmasan nézte művét: az életvágy felviharzó áráját, — nézte a kart, amely az ő örökre megadott ütemében diadalmasan, szabadon járta tovább a maga orchesterére a maga táncát. A táncot, amelyből vérzón lüktetett a vágy: születni, élni és meghalni...! — És megértettem az Életet... az Úr nagyszerű dalát — a *világok szerelmét*.

Világegyetem — a hideg messzeség csillagos palástjába burkolózó örök titok — te sem vagy hát vak gépezet, lelketlen tömegek örök robotban örlődő malma, — hanem *élsz!*... Élsz — vágyakkal, céllal terhes életet — s hogy hamarabb elégi izzó sóvárgásod végtelen pályák ki sem fejezhető idejének lassú senyvedésére kárhóztatott tűzében, — létrehozod planétáidon is az életet, amely mar, öröl, harcol és tusakszik s feljődése végső fokán megszüli az Embert, aki aztán perbe száll képzelt rendeltetésével, belenyúl a természet nagy titkaiba, telhetetlen becsvágygal ront előre s a végtelig felfokozza életiramát. Te magadra uszítod a vakmerő embert, aki mohón feléli a maga kis világát s ezzel gyorsítja a nagy világok életének anyagcseréjét. Mert ki tudja, hol tömörülnek össze kozmikus csillagködökké a földi élet ezernyi szerves bomlásának túlajtott lihegéséből az ürbe kilehelt, kiszóródó könnyű hidrogénatomok, amiket — ha élet nem volna — vegyi lekötöttségük bilincseiből talán csak évezredek mulva tudna kiváltani a lassú mállás?

Vagy, ha minden ezredik naprendszer életében egyetlen bolygón akad csak egy észlény is, aki valaha talál a maga tudásában biztos pontot, ahonnan elmés technikájának világokat mozdító csigásvonalával — mint Archimedes ígérte — csak egyetlen kis holdnak vagy napbolygónak pályáján is jöttányi zavart tud előidézni: már megszületett a katasztrófa magva, amely a newtoni világtények bonyolult szövetebe felszívódva, hatványozódó méreteiben megbontja a nagy rendszerek futásának bölcs rendbe kiszabott útját s rohanó napok pályáin időelőtti ütközések oka lehet; — íme, elérte célját a világeszme! Mert lángoló óriások, — örökútra induló keresztcsíneken rohanó, vággyal telt világok ha találkoznak, — ölelkezésükből rettentő, halálos fogantatás lesz; mindent felbontó pokoli

hőségben csattanva össze: a felgomolygó forró ködből lassan, évezredek mozdulatok titáni vajudásával új világok, új élet szikrája születik aztán...

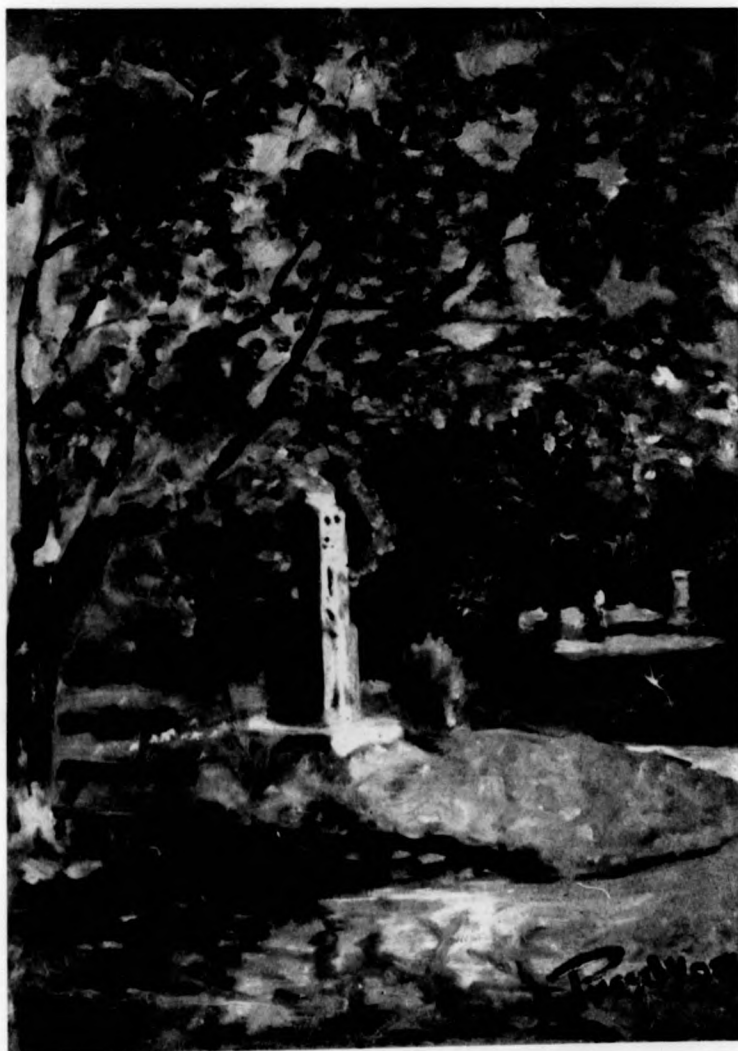
Most már csak szegényes töredékekben tudom visszaadni, széttagoltan összerakosgatni a tudatom fölé toluló gazdag élményt... — De akkor, — a meglátás szent pillanatának ihletésében egyszerre viharzott át agyamon mindennek megértése — a mérhetetlen magasságok gondolatának ezernyi új, nagy, emberintúli fogalma — kábítóan sűrű tömkelegben és mégis kristálytisztán és világosan. Mint egy ezerlapúra köszörült szikrázó gyémánt, amelynek nem külön-külön nézem színtörő síkjait, mert vakító sugárözönének teljességében egyszerre látva, — fel tudom fogni az egésznek nagyszerűségét s így együtt értem meg benne igazán a részek csodálatos összjátékát. És — vonzott tovább a nagyságok szédülete — felvillant bennem a kérdés: hol kezdődik hát az egész élet, s ha a fiatal bolygók most vajudó plasmája már csak másodlagos fejlemény, — hol, hol találok meg mindennek az elejét, ami előtt már nincsen több ok: hogy honnan, miből, mikor született a világegyetem? — Szűknek éreztem naprendszer-hazám korlátait... Fel, fel, csak tovább, más napok ismeretlen rendszerébe, hogy onnan magasabbról még mélyebben lássak bele a titkokba, — még nagyobb térben, még nagyobb idők ködét vetítsem össze a jelenbe tiszta képpé s megtudjam, amit még elme nem tudott felérni!

Megkerestem a Sírúst és rákaptam a gravitációt. Éreztem, ahogy lassan oldalt lendül a gépem, a csillagzat felé, azután mély, álomtalan álomba merültem. — Mikor kábán, zúgó aggyal fölriadtam, úgy éreztem, mintha robogó évezredek aludtam volna át. A színkép-sebességmérő egy tized oktávot mutatott. A közeledő Sirius D-vonala a nyugvóspektrum zöldje alá tolódott: másodpercenként 30.000 kilométerrel jutottam közelebb az új nap csodáihoz. Ennek a szédítő sebességnek az eléréséhez legalább tizenhárom földi óra tartama kellett, — ennyi ideje alhattam tehát. Közeledtem a naprendszer határához. Talán még egy félóra az egyre gyorsuló sebesség lendületében — és — kijutok belőle. Agyamban enyhült a nyomasztó fájdalom, kellemes zsibbadásba csendesült, — aztán egyszerre mintha ezt is kettévágták volna, tiszta csend lett és éreztem, hogy most világosságot tudok deríteni mindenre, amivel szembenézek; — éreztem, hogy felvettem újra a tiszta meglátások fonalát s önmagamból kihelyeződve az éterbe, — emberentúli gondolatok szivárványtengerén át tudok látni...

Arasznyi emberélet korlátaiba szorítva, nyolc évezred örökségéből belénk rögződött az ágaskodó féreg-logika, hogy mindennek, ami van: *kezdődni* kellett, — ami él, az született is és alkotó kéz kellett hozzá... mert hiszen semmiből nem lehet semmi...! Jó — így van ez talán földi viszonylatokban, — ahol a perpetuum mobile gondolata méltán hordozza magán a megoldhatatlan badarság bélyegét. De itt a külső régiókban, ahol a világok élete csupa örökmozgás — itt keressék ezzel a gyermek, apró mértékkel egy végtelen nagy út határköveit? Hiszen, hogy Homeros mély fenségét megértsem, ahhoz is előbb meg kell tanulnom klasszikus nyelvét... el kell dobnom magamtól a szűk emberi látás sárbarántó nyűgének hályogát, hogy

KATONAI HÁLÓTEREM
GULDEN GYÖRGY akadémikus akvarellje után

*RÉSZLET
A LUDOVIKA PARKJÁBÓL*
PRESZLY GÉZA akadémikus
olajfestménye után

belenézhessek a határtalannak határaiba, az öröklét kezdetébe, hogy kilépve alacsony emberi létem realitásának börtönéből, valami mindent átfogó transzcendens szellemiségbe átlényegülve, megérthessem a megérthetlent.

Zuhantam felfelé, a szédítő gondolat magasságának ragyogó eszmei ködébe. Érzékeim felmondták az engedelmisséget, nem hallottam a csendet, szemeim nem tudták felfogni még a sötétség érzetét sem. Ajkam nem nyílt hangra, amikor nagyszerű elragadtatásban sikoltani akartam — és nem éreztem, hogy vagyok. Kijutottam naprendszer-hazámból... túl voltam az emberen... Csak az agyam élt, lüktető, lázas, túlcsigázott akarással létezett egész valóm helyett s minden testiségtől elszakadva, tisztán közeledett az Eszme felé. Lassan pattantak szét a titkok kapcsai és diadallal rohantam előre a megismerés felé... Azután elértem az utolsó egyenlethez. — Ragyogva égett bennem a tétel, leegyszerűsített józan számok kérelhetetlen igazságának törébe szorítva a Nagy Ismeretlen... most már az enyém marad! Csak kifejtem még az egyszerű számvetést — és megfogom a megfoghatatlant!

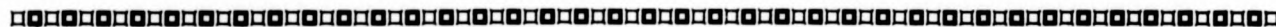
Agyamba sajgott már a ferde kereszt az utolsó jellel: X egyenlő... — és akkor életosztónom utolsó vergődése fülembé ordította, — hogy meg kell halnom!

Kevés egy ember idegrendszere a Mindenhez... Egy pillanatra tétovázva lebegtem a lét és nemlét között... Egy lépés már csak és enyém a titok... De ha tovább merészkelem érte és befogodom szétfeszült agyamba: — megöl! Megöl, — mint embert, mert az nem bírja el a titok halálos nagyságát, — de örök életet ad, mint a felsőbb szellemiség körébe átlendült lénynek, ha *megértem* — s valóm éteri köddé foszolva, talán örök pályát talál a magamévá tett végtelen határai között...

És ekkor állati vadsággal támadt fel bennem a maradni akaró ember és utolsó erőmmel ráfordítottam a nehézkedés szabályzó karját — a Földre.

Még órákig zuhantam tovább előre gépem tömegének vak tehetetlenségével, de éreztem már, amint egyre lassul őrjítő futásom... Aztán egy pillanatra megálltam az űrben — minden ízében megreszketett vashajóm szűk kis világa... és utána megindultam hátra, le — a Föld felé... a Földre, haza, haza embernek lenni csak és semmi másnak, élni és uralkodni nyomorult porszemnyi létem királyi én-birodalmán — élni, élni, ölelni és szeretni!

És körülöttem, távol az időtlen messzeségben fájdalmas, vágysírató sikolyba fúlva tombolta tovább örök táncát a világok szerelme...

GRÓF HALLER ALFRÉD AKADÉMIKUS VERSEIBŐL

JEGENYÉK ALATT

*Nézd ezt a képet!
Be különös, be szép:
Aranyruhában síró jegenyék.*

*Nézd azt a csodát ott az ég alatt:
Rózsaszín tűzben haldoklik a nap.
Susog a szél,
S arany hajadra hullt egy aranylevél.*

*Föllángol minden.
— Őszi sugarak, bíbor sugarak, —
Járunk csendben, szerelmesen
A jegenyék alatt.*

*Mesélsz... hallgatom.
Csudaszép mese:
Fekete varjú, arany jegenye...*

*Nézd ezt a képet!
Be különös, be szép:
Aranyruhában síró jegenyék.*

FUTUNK A FÉNYHEZ

*A temetők a Napisten leányai.
Fényről álmodik minden holt,
Mikor jön ezüstveretes szellemkocsiján
A teli hold.*

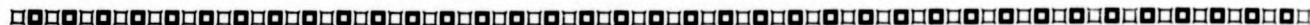
*Tokaj, a Tisza mind temetők:
Ott hantoltak el száz mítoszt, évet.
Házai felett köd borong,
S int a város, panaszol, izen
A télnek.*

*Bámul, rámered a Kopasz,
Ma csendvitéz, valaha kráter.
Lent tél felé zajlik a Tisza vize
Zengő füzek között
És harsonázik a gond-Bábel.*

*Ma még előnt a sápadás,
De jövőbe nézünk, ragyogásba,
A holt vulkán feltörhet a napra!
Mert fényről álmodik minden holt,
Ha jön ezüstveretes szellemszekerén
A teli hold.*

E fejlécek Martinovics Béla akadémikus rajzai

NAPLÓTÖREDÉK

Gróf Haller Alfréd akadémikustól

Szeretem a magányt, a csendet. Mikor a holdvilág ezüstre festi a lombokat és felsír a bagoly korhadozó odupalotájában, akkor vállamra vetem puskámat és bekalandozom az erdő. Nálam a puskaszimbólum, engem nem a vadászvágy visz a csaláiba, az égbetörő fenyő-titánok alá, hanem a szerelem. Szerelmes vagyok az erdőbe.

Holdvilágnál járom az utamat, halkan suhanok fától-fához, mint a sötét árnyak, melyeket felidéz, elűntet az összetörődött, sötét felhők között bujdosó hold. A fatörzsek szürke, rejtelmes világa tele van titokzatossággal. Ott vagyok a vadon mélyén, hallgatom a szíve dobogását, feltárulnak előttem rejtett szépségei; mesél az erdő. Gyűjtöm a holdvilágos, ködös éjszakák csodáit, csokorba kötözöm és odaborítom őket Diana oltárára.

Elfog a szédülés, amikor belépek az óriás-fenyők birodalmába. Körülölel a mulandóság, a hervadás, a lüktető, lázas élet a legtarkább összevisszaságban. Rámborúl a magány varázsa és én rohanok a sötét utakon, a zúgó patak fehértajtékos, fekete szikladarabjain keresztül, a fakoloszusok lombjai alatt, ahova már nem hallatszik be a tarka csorda kolompólása, a málnaszedő lányok éneke, s ahol lopva suhan tova a rengeteg elfojtott lehellete, a riadozó kósza szél.

Rendezgetem emlékeimet, sorra elém állnak, mint a csattos imakönyvek leprésett ibolyái. Kezembe veszek egy megfakult virágot és kíváncsi visszatekintéssel nézem, hogy mit írt rá a multam?

... Esteledett. Sárgás-vörös fényt szórt rám a nap a vándorfelhők szakadozott foszlányai közül. Végig csókolt a tavaszi szél, az erdő üzenete. Megindultam. Keményen szóritottam magamhoz kis fegyveremet, a szemem fénylett, dobogó szívemben ezer ismeretlen, új érzés kelt életre. Ébredezett bennem az ősember és ellenállhatatlan erővel húzott valami a vadon felé, a magányba.

Beléptem az erdőbe. A fák alatt szellő futott végig, megremegtek a levelek és susogtak-meséltek halkan.

Gyengéd mozdulatokkal háritottam félre az utamba boruló galyakat, tétova, lágy lépteimet felölelte a süpedező mohaszőnyeg. Bent voltam a százados, mohos oldalú tölgyek alatt. Körülvett a titokzatosság és megjelent előttem a tisztás képe misztikus homályba burkoltan. Álomittasan folytattam útam, dobogó szívvel siettem a találkára. Képzeletben már hallottam a szép, barnaruhás madarak jelzéseit, fülemben csengett suttagó szavuk, amint lágyan, suhogó szárnyecsapásokkal úsznak a szerelemtől mámoros, langyos tavaszi levegőben.

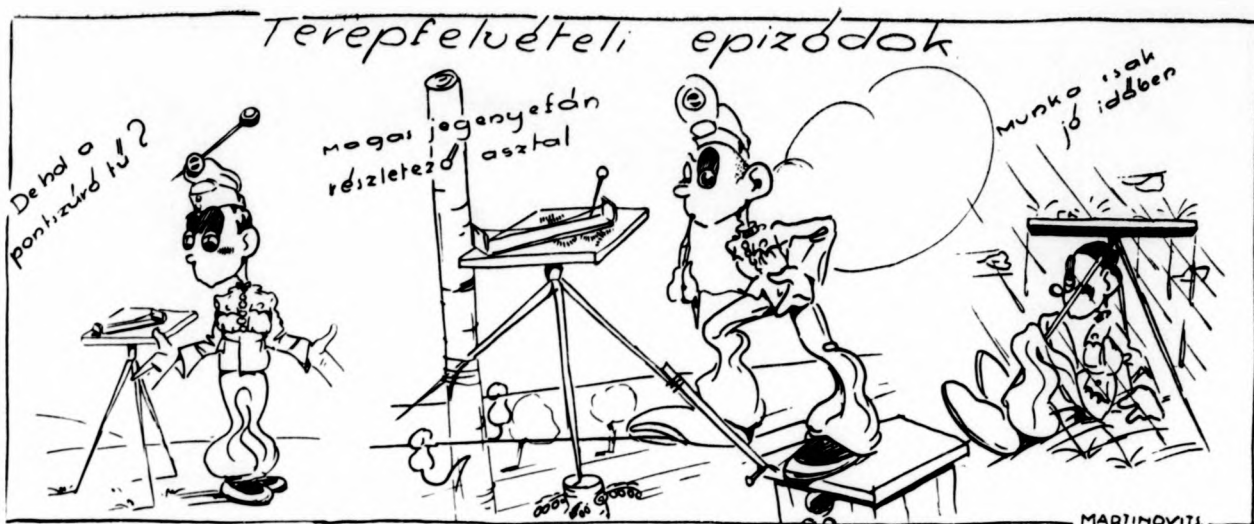
Kiértem a tisztásra. Körülnéztem és egyszerre kedves kép állt elém: az esti szellő esőkjaitól hajladozó fűben fehér ruhás leány térdelt. Virágok dőltek rá minden oldalról és szeliden simogatták körül karcsu alakját.

Az első csók varázsa támadt fel lelkemben. Együtt szedtük a virágot, az alkonyat a feje felett lebegett és mint királynői koszorú rásímúlt aranyszőke hajára a haldokló nap egy vörös-véres, révedező sugara. A szerelmes szalonkák nesztelen suhantak tova felettünk, néha utánuk néztem, míg beleveszték a barna alkonyatba.

A kakukfüves pázsiton a vadvirágokat kötöztük tarka bokrétaiba. Pillantásom a puskára esett. Acélesöve kékesen, szemrehányóan csillogott... Hanem azért a leány mellett maradtam és csendesen ölébe hajtottam a fejem. Árnyék lebbent el felettünk, egy pillanatra felfigyeltem, felemelkedtem. Csak egy elkésett szalonka szállt a rigófészkes Runek felé szép találkozására...

A poeta legyőzte a vadászt. A leány nagy fehérsége betakart keblemben minden embervágyat. Azóta fehér szeretem s ezért szeretem az erdőt, vér nélkül. Csak ritkán dördül bele a csendbe fegyverem és dörren rá vissza fájó riadással a visszhang.

Járom a vadont, mert szeretem a reggelek fátylas ködében úszó lombokat, a millió falevél susogását, a völgybelátó messzeségeket s a viharokat, melyek az erdő felett zúgnak el. Az én otthonom a rengeteg elrejtett mélye, ahol nincs por, zaj, lárma, csak mérhetetlen, jóleső csend...

„MENNYBŐL AZ ANGYAL...”

Irtá: *Bocsor Elemér* akadémikus

A szoba árnyai összesűrűsödtek s fekete kendőjükkal betakarták a síró öregasszonyt. Kint zúgott a decemberi szél, nagy hőtömegeket görgött gyors kocsiában s közben pajkosan sivított be a kéményeken.

— Uram Isten, — sóhajtott halkan — micsoda itéletidő! Szegény fiam, szegény te, milyen sorsra is kerültél, erdők vadja lettél... Aszott szeméből két könnyesepp gördült alá, oda a rózsafüzérre, mit fáradt két keze morzsolgatott. — Uram Jézus bocsáss meg neki, ma Karácsony este lesz.

Két koppanás az ajtón, az öregasszony neszel, megint kettő, a csendőrök jönnek! Óh, Szűz Mária — s lassan csoszogott az ajtóhoz.

— Ki az? — reszketett bele a hangja a széljárta estbe.

— Nyissa ki anyám, én vagyok. — Villám járta át az öreg tagokat, keze gyors mozdulattal rántotta le a reteszt, azután ráomlott a fia hólepte vállára s csókolta a hidegtől mart, szélszaggatta arcát.

— Fiam, édes fiam, hazajöttél, éhes vagy, fáradt vagy? Szegény gyermekem, ülj le, egyél, nesze — s tolta eléje az ételt, kenyeret, sonkát.

A legény arcán végigvonult egy ideges rándulás. Szemében lassan kialakult az űzött vad félelme, hogy helyet adjon valami nagy megnyugvásnak.

— Anyám, csak egy pár percre kerültem haza, talán nem is eszem, majd csak a tarisznyába rakom.

— Édes egy fiam, — hát nem jobb volna, ha jelentkeznél, hiszen te nem lehetsz olyan nagyon bűnös; igaz, hogy megölted azt az erdészlegényt, de mégis... hisz az én fiam vagy, nem lehetsz rossz...

— Nem is akartam édesanyám, de a törvény mégis azt mondja: gyilkos, vadászó, megölte az

erdőkerülőt. Pedig ő lesett rám, hisz tudja kend, hogy ő is járt a Varga Julis után. Rámlótt, visszalóttam, az én golyóm jobban talált, jobban vagy talán szerencsétlenebbül. Édes anyám gyilkos lett a fia — hajtotta le fejét nehéz bánattal az anyja kezére. Ráncos, bütykös keze oly sima lett, mint a bársony, hisz a fiát simogatta, egyetlen fiát...

Egy pillanatra megszűnt a szélzúgás s a csendbe belekondult valami távoli harangszó...

— Hét óra van anyám, mennem kell. Kilenc órakor az Ördögromnál vár a Péter Gergely, majd az átvezet a határon. Valahová elbujdosom, valamelyik idegen országba... Nem akarok csendőrkéze jutni. Istenem, csak magát sajnálom, — csuklott el a hangja...

Az öregasszony szeme megint vizes lett. — Jó az Isten fiam s az Ur Jézus, aki ma születik. Neked is megbocsát, engem is megsegít.

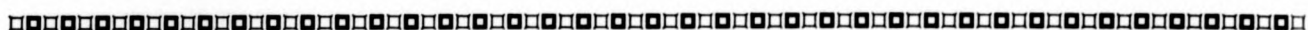
A szél megint belevágott a vad muzsikába. Sipító hangon ordította a vezetősólamot, mely dübörgés vitte a basszust s nagy tömeg havat dobott az ablakra. Az asszony összerezsent.

— Fiam, ne menj el, hisz elpusztulsz ebben az időben.

— Ez a jó, anyám, űzött vadnak való, legalább nem találják a nyomomat a csendőrök. Isten áldja meg.

Megcsókolta az anyját. Nehéz férfi szívében, mit az évek robotja már kezdett megfásítani, régi érzések ébredtek. Kis gyerek korában szerette a fejét az anyja ölébe hajtani, míg előtte térdelt a földön. Most visszatértek ezek az érzések. Lenyomta anyját a székre, odahajtotta fejét az ölébe és ott maradt sokáig. Az anyja keze áldva simította a hótól, veritéktől még mindig nedves fejét és a percek rokkáján halkan szövődtek a szálak.

Egyszer csak felrezzent, a perc varázsa megszűnt s beledobbant lelkébe a menekülés vágya.

Még egyszer megölelte az anyját, tarisznyáját a nyakába akasztotta s az ajtó felé tartott.

Az öregasszony torkából hangos buggyanással tört fel a sírás forrása s eláradt a szobában. Minden sötét szögletben sirtak az árnyak, sirt a legényfiú ágya, tulipános ládája, minden sirt az eláruló házban, hol nem maradt más, csak egy öregasszony, akit ma a bánat magához fogadott.

A legény szemén is kicsordult a könny és jéggé fagyott, mihelyt kilépett. A szél velőthasogató hideget hozott s táncoltatta nagy duhajkedvében a szürke felhők fehér leányait.

Nekifeszült a szélnek, csizmája alatt megcsikordult a hó s nagy nekibuzdulással vágott neki a hegyeknek. A szeme lassankint megszokta a hó derengését s mindig biztosabbá lettek a léperei. Ment a karácsonyi estén, egyenes céllal, nagy akarással, előtte az élet, az egész ifjúsága, mögötte a törvény és... egy jó öregasszony. Majd kihozatja, ha új életet kezd, vagy pénzt küld neki, majd ha sok pénze lesz, küld azoknak a szegény Szűcséknek is, akinek a fiát lelőtte. Ilyenformán mindent elintéz, de most csak előre, mert az éjszaka után hajnal következik.

Már jócskán megtette az utat, most le kell térni az útról az Ördögórom felé. Ott, ahol az erdő lenyúlik az útra, állt egy kereszt, valami régi kegyes ember állíttatta. A hold, mely egy pillanatra kibukkant, beüzüstözte a mohos keresztet és az Ur viharfakította képét.

A menekülő felkapta a fejét. Az ismerős kereszt mintha ma más lenne: nagyobb, fehérebb, Karácsony estén talán a kereszték is újra születnek. És ebben az ámult csodálkozásban beledöbent a lelkébe egy hang: »Mindennel leszámoltál? Hát az Isten? Aki megtiltotta az ölést, az élet elvételét, mert azt ember nem adhatja vissza.»

— Uram Jézus, — mormogta zavarodottan — rólad elfeledkeztem és most figyelmeztetsz. Bocsáss meg Uram, bocsáss meg, nézd, nem akartam.

Az eget újból elkárpitozták a fellegek és elsötétült a kereszt. Hát akkor tovább megyek.

De nehezen léptek a lábai — egyet-kettőt lépett, megint visszanezett — megint lépett, megint visszanezett, szívében nehéz keserűség gyülekezett... Most valami oktalan büszkeség fogta el. Elfordult s nagy lépésekkel vágott neki az erdőnek.

De nem ment tíz lépést sem, meghiúsult valamiben. Lehajolt, — hát egy ember! Nézi jobban... A Márton István. Ismeri. Szegény favágó, hét gyermeke van. Már dermedt.

Elővette a pálinkás üveget, szájába töltött, döngölte a kezeit, testét, dühös, nagy munkával, míg végre kezdett bele az élet visszatérni. Fáradtan nyitotta fel a szemét s csodálkozva nézte a megmentőjét. Tudsz-e járni — kérdezte a legény. — Nem, alighanem eltörött a lábam.

A legény elővette a tarisznyájából az enni-valót és felültette. Egyél. Maga is melléje ült. Gondolkozott. Mit csináljon ezzel az emberrel? Itt hagyja? Megfagy! Levigye a faluba? Ebben az időben lehetetlen, meg ha lehetséges is, elfogják a csendőrök. Oly vadul vágott bele szívébe a szabadság vágya, hogy majdnem felugrott, hogy belefusson az éjszakába. Legyűrte a vágyat. Nézte az embert. Mohón ette a sonkát.

— Mit kerestél az erdőn?

— Karácsonyfát akartam vágni a gyerekeknek, de egy árokba estem s eltörött a lábam.

A másik összerázkódott. A szerencsétlen majdnem az életét adta a gyerekeiért. Hát mi az ő élte ezéhez képest? Neki csak magának vannak céljai, kötelességei. Az anyja meg tud élni a nyugdíjából... Van-e neki joga, hogy most tovább folytassa a menekülést, azért, hogy bűnéért ne kelljen lakolni... Nem... ezt az embert nem hagyhatja itt, mert ez megfagy tehetetlenül s ez volna az igazi gyilkosság. Míg ha leviszi, egy életet ment meg, egy életet ad vissza azért az életért, amit elvett.

És már vitte az embert. Szegény csodálkozva nézte a legény dult arcát, kezéből kihullott az étel. Az pedig rohant lefelé, nagy, csodálatos akarással. A keresztre is ránézett egy pillanatra. — Jól te szem-e, Uram Jézus?

Azután le a hegyről. A szél dühös ordítással feszült neki, szemét tele szórta hóval, lábai összevissza botlottak. De futott.

Szemei előtt vörös karikák cikkáztak, már az utat sem tudta, árkokon esett keresztül, bokrok-nak szaladt neki. Tüdeje zihált, forró párája megsűrűsödött s jaj, már alig bír járni. Oly nehéz ez az ember, minden csepp vére kiált, hogy tegye le. Nem. Nyelvét véresre harapta tétova foga, amint végső erőfeszítéssel összeszorította. De már érezte, hogy nem bírja tovább. A hátán lévő ember is halkán nyögdecsejt.

— Tegyé le testvér, hisz nem birsz hazavinni.

Szóra se méltatta, csak tántorgott tovább. Csak tudná, hogy merre jár, de nem látott semmit. A szél dühösen tépte az erdők fehér szőnyegét s elvakította a szemét. De különben sem igen látott már. Mintha vasabroncs nyomná belülről a fejét, jaj, rögtön szét-pattan — minden oly sötét — piros lángok lobognak itt-ott — a szíve kiugrik a melléből...

Még egy-két lépés s elbukott. A favágó melléje esett és halkán imádkozni kezdett. Érezte, hogy itt a vég.

Valahonnan elindult a szél kocsija és hótornyot kavart az égig, mely vándorolt a szörnyű éjszakában. Mint fehér kísértet, éjfélű áloa magasodott fel. És a favágó esodálkozva nézte, hogy a legény feléje rohan és térdre esik. És mintha világítana ez a hószlop. — Miatyánk, ki a mennyekben vagy...

És a legény csak térdel és szófoslányokat hoz a szél. — »Jézusom, hát eljöttél... megbocsátasz? Ugy-e jót tettem? Életet életért.«

A favágó úgy érzi, mintha valami melegség áradna körülötte — valami megnyugtató érzés — ajkai mozognak.

— Jöjjön el a Te országod... És a csendben, mely pillanatra beállt, felhangzott a harang szava...

A legény felállt. Megvagyunk mentve, itt a falu, most harangoznak éjfélű misére. Gyengéden átfogta a favágót, hátára vette s megindult a harangszó irányába.

Mikor a kertek alá értek, a favágó már nem bírta tovább a kíváncsiságát fékezni.

— Mondd csak, mért térdeltél a forgószél előtt?

— Nem forgószél volt az — esendült fel valami sajnálkozás a hangjában — hanem a ma született Krisztus, aki megbocsátotta a vétkeimet. Most már könnyen állok az emberi ítélet elé.

A faluban emberek igyekeztek a templom felé, nagy subában, pirosas fényű lámpákkal. A templomból áradt az ének, áhitatos torkok, megtáruult szívek zengték a szent éneket: »Mennyből az angyal.«

A legény levette fejéről a kalapot s halkán maga is kezdte énekelni a mindent átfogó szeretet gyönyörű énekét. A fáradtságot már nem is érezte, ment, mint a hősök mennek a dicsőség felé, szívében felvirágozott a legszentebb emberi érzés: a szeretet fehérbimbós mesebokra.

Bezörgetett a favágóék ablakán: »Mártonné asszony, itt hozom az urát, ápolja szeretettel, ez a kis pénz pedig az orvosi költségekre. Dicsérjük a Jézust.«

Azután megindult a csendőrlaktanya felé, hogy eleget tegyen a törvénynek. A levegőben áradt az ének, diadalmas zengőn s körülötte selymes-fehéren, mint a jóság, ereszkedett a hó...

MÁR NEM TUDOM...

Irtá: Konja Ferenc akadémikus

Már nem tudom, mi, de úgy érzem,
Fáj és megtépett keservesen.
S ha lábam göröngyre tapos néha,
Lehajtom járadt, szomorú fejem.
A napsugár táncol a ják közt,
Én kis szobámban üldögélek,
És álmodom közbe' csendesen.
De néha mégis bekopogtat
Egy régi emlékem járadt árnya
S ilyenkor kezembe hajtom fejem.
A tűz pattog a kályhában
S úgy érzem: sokan vagyunk a szobában.

LAKATOS JÓZSEF AKADÉMIKUS VERSEIBŐL

KARÁCSONYI ÉNEK

Bibliás hitem a csúcsra hágott,
Zsolozsmás ajkam édig énekel;
Hajlékod, Uram, de szép, be' áldott...
Angyal csengetyüz énnekem.

Elküldött kincsek, igék színezüstjét
Most Eléd hozom...
Hozzad táguló szent kereséssel
Beléd csodálkozom.

JÓKEDVŰ KIS VERS

Ma kiszakadt lelkemből egy nóta,
(Pajkos lélek-darab.)
Olyan, mint áprilisi égen
Ha felhő szétszakad.

Künn szél füttyül a réten,
Kiséri csavargó dalom...
Be' szép így élni mostan:
Erősen és fiatalon!

ÉNEK A NAPHOZ

Napom, a szemedbe nézek,
dacos arcom a szemedben lángol.
Két szem tüzel a tükrödben Isten,
láng a tűzben elhamvad-e, mondd?
Napom! Szent égi jáklya!
Ki e világnak meleget ad,
teremts a magyar rónákon
tűzimádó új ármádiát.

Ősi hitem Te adtad nékem.
— Mikor portyázó üköm pihenni tért,
ősanyám sátrában várva
csókra vitte elébe gyermekét. —
Ez a csók a tüztől szakadt,
a fajtám homlokán ragyog,
ez óvta meg halálos vészben
a tűzimádó magyar magot.
Ezzel a csókkal indult a gyermek
apjával csatázni rég,

ezért a csókért áldalak Téged
Égi Láng, Tűzistenység!
Éttől a csóktól részeg a vérem,
ettől a csóktól sújt a karom,
ezt a csókot ápolom, őrzöm,
s egyszer — majd örököül hagyom...

HÁRFA

Halk háru csendes jószág,
Jó szívnek, szépnek való.
A hangja, mint messzi üzenet,
A messzeségből ide halló.
— Szél járt erre, csavargó szellő,
Mint lepke-szárny, ha ágat érint,
Mint lebegő, állátszó fátyol,
A hárfa testén suhant végig.
És hangok kéltek, lágyak, szépek...

Zsongása ez a melegségnek.
Mint a leány szent, első csókja;
Vérhullámok: a néma szóra.

(S ki a szívét félti, óvja...
Hárfa lesz a hangadója.)
— Az élet-pöröly munkába áll...
Ma engem, holnap téged talál.

Van egy hangszer, szívnek hívják.
Hangja: fájó, friss vagy éget...
— Piros szív: ezerhangú hárfa
Húrjait pengeti az élet.

ÖRÖM A TÉLBE

Nem tudom, milyen bortól
részeg a vérem.
A jó Istent csak arra kérem
adjon a mámorból sokat.
A hegyoldal vakító fehér,
fehér lányok suhannak felém
szikrázó szánakon.
Kibuggyan szájukból nevetés, öröm:
a boldogság vidáman felém köszön.
(Talán a Jóság fehér kezével
simogatta éjjel
fehérre a fekete világot.
Ablakra csókkolt jégvirágot.
Szívekbe megnyugrást, békét:
jobb sorsok megérkezését.)

Különös, furcsa dolog,
az élet vidáman lobog.
— Fehérnek látni mindent,
fehérnek látni a világot,
fehérnek szöni álmot,
hitet, boldogságot.

Különös, furcsa dolog
az élet vidáman lobog.
Izmos élet, üde, örül...
szédül, forog maga körül.

JELENTÉS A LEVENTEKÖR 1927—28. ÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL

A Leventekör ez évi alakuló közgyűlését 1927 október hó 10-én tartotta meg. Az akadémiaparancsnokság tanárelnökké vitéz *Marschalkó Kornél* vksz. ezredest, tanártitkárrá *Mikes László* főelőadót; vezetőtanárokká: az irodalmi osztályhoz vitéz *Rózsás József* főelőadót, a hadtudományi osztályhoz *Deseő László* vksz. századost, a képzőművészeti osztályhoz *Glock Tivadar* ny. tábornokot, a technikai osztályhoz *Horváth Gábor* századost, a tereptani osztályhoz *Potyondi Lendvay Károly* tanácsnokot és az ez évben szintén a Leventekör kebelében működő ének- és zenekarhoz *Csákberky Ernő* tanácsnokot nevezte ki.

Választás útján ifjúsági elnök lett: *Kökény László*, ifj. jegyző *Balkay Ferenc*, ifj. pénztáros *Friedenliebi Fritz Pál* akadémikus.

A kör a tanév folyamán három ünnepélyt rendezett. Az irodalmi osztály 1927 december hó 6-án délelőtt MIKLÓS-ÜNNEPET, melynek műsora volt:

1. *Pikéthy Tibor*: *Magyarok imája*. Előadta az akadémikusi énekkar. 2. *Ünnepi beszéd*. Mondta *Kökény László* akadémikus, ifj. elnök. Flotow: *Márta opera nyitánya*. Előadta az akadémikusi zenekar. 4. *Szegedy László*: *Keresztfa lett hazánk*. Szavalta *Simon László* akadémikus. 5. *Ammer József*: *Nem, nem, soha!* Előadta az akadémikusi énekkar.

A hadtudományi osztály 1928 MÁRCIUS 15-én hazafias ünnepélyt rendezett a következő műsorról: 1. *Talpra magyar!* Előadta az akadémikusi énekkar. *Ünnepi beszéd*. Mondta *Kökény László* akadémikus, ifj. elnök. 3. *Kéler*: *Csokonai-nyitány*. Előadta az akadémikusi zenekar. 4. *Klapka szerepe az 1848—49-iki szabadságharcban*. Előadta *Bessenyei Lajos* akadémikus, a hadtudományi osztály ifj. elnöke. 5. *Kiss Menyhért*: *Magyar Miatyánk*. Szavalta *Michailovits Botond* akadémikus. 6. *Szózat*. Énekelte az akadémikusi énekkar.

Az irodalmi osztály 1928 március 30-án a világháború legnagyobb magyar katonaköltőjének, Gyóni Gézának halála 10 éves évfordulója alkalmából a magyar harci szellem ébrentartására és a magyar katonakegyeletének lerovására GYÓNI-EMLÉKÜNNEPET rendezett. Az emlékünnepe műsora a következő volt:

1. *Hiszkegy*. Előadta az akadémikusi énekkar. 2. *Bocsor Elemér* aks.: *Óda Gyónihoz*. Szavalta *Simon László* akadémikus. 3. *Gyóni Géza élete és művei* vetített képekkel. Előadta *Évva Ernő* akadémikus. 4. Szavaltok Gyóni verseiből: *Ének a Gránicon*: *Michailovits Botond* akadémikus. *Ima a lengyel dombon*: *Simon László* akadémikus. *Rab vackokon*: *Michailovits Botond* akadémikus. *Levelek a kálváriáról*: *Lakatos József* akadémikus. *Boldogasszony örváltása*: *Lakatos József* akadémikus. 5. Gyóni megzenésített dalaiból: *Lányi E.*: *Lángoló vörösbén*. Énekelte *Rubis György* akadémikus. *Magda E. szds.*: *Rab magyar imája*. Énekelte *Rátky Alfréd* akadémikus. *Vlaszaty B. aks.*: *Mutasd meg álom*. Énekelte *Rubis György* akadémikus. *Lányi E.*: *Ne szomorkodj Bálint*. Énekelte *Rátky Alfréd* akadémikus. Az énekszámokat zongorán kísérte *Vlaszaty Béla* akadémikus. 6. *Gyóni mint katonaköltő*. Méltatta *Bocsor Elemér* akadémikus. 7. *Gyóni*: *Csak egy éjsza-*

kára. Szavalta *Lakatos József*. 8. *Nem, nem, soha!* Előadta az akadémikusi énekkar.

Ezek az ünnepélyeken kívül szintén a Leventekör rendezte 1927 december hó 5-én a MIKULÁS ESTÉT, mely szintén a legnagyobb sikerrel zajlott le.

A megtartott ünnepélyek, melyeken az akadémiához tartozó tisztéken, tanárokon és akadémikusokon kívül nagyszámú közsönség is megjelent, fényes tanubizonyosságát adták annak a magas erkölcsi és szellemi színvonalnak, melyen a Leventekör ifjúsága áll, és megmutatták, hogy a katonai szakképzettség mellett irodalmi, művészi rátermettségükkel a nagy nyilvánosság előtt is megállják helyüket.

Az egyes osztályok munkássága.

1. IRODALMI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: vitéz *Rózsás József* főelőadó; osztályelnök: *Lakatos József*; jegyző: *Michailovits Botond*; könyvtáros: *Horváth Dénes* akadémikus.

A tanév folyamán a vezetőtanár a »*Jelenkor filozófiai, irodalmi és művészeti problémái*«-t ismertette az osztály tagjaival. Előadásait öt részben, a következő címekkel tartotta meg: A modern kor világnézete; Oswald Spengler kultúrkritikája; Az expresszionizmus programja, témái és eszközei; Az expresszionista líra (*Franz Werfel*); Az expresszionista dráma (*Georg Kaiser*).

Az osztály tagjai által benyújtott 7 prózai munka közül kettőt dícséretes fokon, négyet egyszerűen fogadott el a kör, egyet pedig félretett. A beérkezett 17 verses munka közül hármat érdemkönyvbe írt, kilencet dícséretes fokon, négyet pedig egyszerűen fogadott el a kör, egyet félretett. Tizenkét szavaltat közül ötöt előadásra alkalmasnak, hármat egészben sikerültnek, négyet részeiben sikerültnek minősített az osztály.

Előadásokat tartottak még: *Kökény László*: *Mereskoveszkij, mint regényíró*. *Lakatos József*: *Végvári-Reményik Sándor*. *Bocsor Elemér*: *Erdős Renée*: *Br. Herzfeld Clariss* című regénye. *Robb Leó*: *A Gralmonda Wagner feldolgozásában*. *Vass Ferenc*: *Ady magyarsága, A film művészi értéke* címen. Munkásságukkal különösen kitűntek: *Lakatos József*, *Bocsor Elemér*, *Évva Ernő*, *Michailovits Botond*, *Konja Ferenc*, *gróf Haller Alfréd*, *Vass Ferenc*, *Schick László* és *Simon László* akadémikusok.

2. HADTUDOMÁNYI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: *Deseő László* vksz. százados; osztályelnök: *Bessenyei Lajos*; jegyző: *Lator Gyula*; könyvtáros: *Joós Miklós* akadémikus.

Az év folyamán a vezetőtanár előadást tartott a modern harcokokról. Továbbá előadásokat tartottak: *Bessenyei Lajos*: *Visszapillantás a tengerészeti fejlődésére, Keleti problémák, Mikor voltunk közel a győzelemhez*. *Löwenstein Jenő*: *A cseh-szlovák köztársaság kultúrája és hadserege, Iperni gáztámadás*. *Strazimir Miklós*: *Oláhország felépítése és egy ellene viselendő háború megvilágítása, A magyar történelem, A trianoni béke*. *Szurmay Tibor*: *Szerbia története a VI. századtól,*

A vörös hadsereg hadműveletei. Berényi Tibor: *A szovjetunió kialakulása és helyzete.* Tóthalmay József: *Montenegró meghódítása, Az otrantói ütközet.* Csegezy Dénes: *Törökország szabadságharca 1921—22.* Lator Gyula: *A magyar szabadságharc 1848—49.*

Az előadásokon kívül az osztály tagjai üléseiken az aktuális katonai és hadpolitikai eseményeket is ismertették.

Eredményes munkásságukkal különösen kitűntek: *Bessenyei Lajos, Strazimir Miklós, Löwenstein Jenő* és *Szurmay Tibor* akadémikusok.

3. TECHNIKAI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: *Horváth Gábor* százados; osztályelnök: *Kardos Gyula*; jegyző: *Csibertics László*; könyvtáros: *Pesthy Endre* akadémikus.

A megtartott előadások közül megemlítésre méltók: *Kardos Gyula*: *Az elektromos áramokról*, szemléltető kísérletekkel egybekötve, *A galvanoplasztikáról.* *Gerő Barna*: *A repülőgépről* vetített képekkel, *A harci gázzól.* *Bakos Mihály*: *Az elektrosztatikáról.* *Thallián József*: *A kristálydetektorról.*

A József Műgyetem elektrotechnikai és mechanikai technológiai tanszékének vendégszeretete folytán az osztály tagjainak alkalmuk nyílt arra, hogy az ott tartott igen érdekes, tanulságos, kísérletekkel egybekötött előadásokon ismereteiket bővítsék és elektromos méréseket végezzenek.

Munkásságukkal dicséretet érdemelnek: *Kardos Gyula* és *Gerő Barna* akadémikusok.

4. KÉPZŐMŰVÉSZETI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: *Glock Tivadar* ny. tábornok; osztályelnök: *Martinovits Béla*, jegyző: *Krudy Adám*, könyvtáros: *Lenhardtovits Pál* akadémikus.

Az üléseken a vezetőtanár előadásokat tartott *Az emberi test arányai, Fontosabb izomzatok az emberi fejen, koponya alkatok, Alapelvek az olaj tájképfestésnél, Olaj arcképfestés, Aquarell arcképfestés* címen.

Igen eredményesen működtek a vezetőtanár irányítása mellett: *Morva Tibor* az olaj arc- és tájképfestés, *Schablik Alfréd* és *Vatter László* pasztell tájképfestés, *Preszly Géza* az olaj arcképfestés, *Derfler Nándor*, *Gulden György* és *Meidlinger András* az aquarell tájképfestés, *Krudy Gyula* a linoleummetszés terén. Foglalkoztak a tagok még díszoklevelek tervezésével is és *Nagybányai Nagy Jenő* akadémikus szobormintázással.

5. TEREPTANI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: Potyondi *Lendvay Károly* tanács-

nok; osztályelnök: *Budanovits Béla*; jegyző: *Darnay Arzén*; könyvtáros: *Kiss Lajos* akadémikus.

Az év folyamán tartott üléseken a vezetőtanár az új magyar és a volt cs. és kir. térképészeti intézet részletes térképei közti különbségeket ismertette.

Előadásokat tartottak: *Budanovits Béla*: *Dr. Stein Aurél élete, működése, utazásai.* *Darnay Arzén*: *Térkép használata a tüzérségnél, A térképszögmérő gyakorlati alkalmazása.* *Berezky László*: *Aero-fotogrammetria.* *Kostyán Ákos* és *Klobusiczky Lajos*: *A térkép fejlődése* címen.

Az osztály tagjai rendes üléseiken kívül résztvettek a Magyar Mérnök- és Építész Egylet geodéziai szakosztályának ülésein, a Pázmány Péter Tudomány Egyetem Földrajzi Intézetének előadásán s megtekintették az állami térképészeti intézet fotogrammetriai osztályát. Munkásságukkal kitűntek: *Budanovits Béla, Darnay Arzén* és *Berezky László* akadémikusok.

6. ÉNEK- ÉS ZENEKAR.

Vezetőtanár: *Csákberky Ernő* tanácsnok; ének- karvezető *Vlaszaty Béla*; zenekarvezető *Kemény István* akadémikus.

Az ének- és zenekar a vezetőtanár irányítása mellett, a lelkes ifj. vezetők szakszerű vezetésével tevékenyen kivette a részét a közös munkából, amennyiben az összes ünnepélyeinken az ének- és zenezámokat az akadémikus ének- és zenekar szolgáltatta, mindenkor általános sikerrel.

Az elméleti tanév végén záródtak le a pályázatok, melyek elbírálása azonban csak június végén, a Leventekör záróülésén történik meg.

Amint látjuk, a Leventekör a rábízott feladatot, ha talán nem is egészben, de eredményesen teljesítette. Az irodalom, a művészetek, a tudományok különféle ágaiban a legjobb eredményeket tudjuk felmutatni, s így méltán büszkéek lehetünk a szakképzettség kibővítése és az általános műveltség emelése terén elért sikereinkre.

A célt nem tévesztettük el. A Ludovika Akadémia Leventeköre magasan lobogó zászlóval halad az akadémia ifjúsága élén, s saját példájával és eredményeivel hirdeti az önképzés nagy jelentőségét, miáltal nagy mértékben kiveszi részét abból a hatalmas oktató és nevelő munkából, melynek célja, hogy *modern műveltségű, széles látókörű, a mellett izig-vérig magyar lelkületű tiszteket, valamint saját erőikből érvényesülő jellemeket* adjon szerencsétlen, de — immár — feltámadását váró Hazánknak.

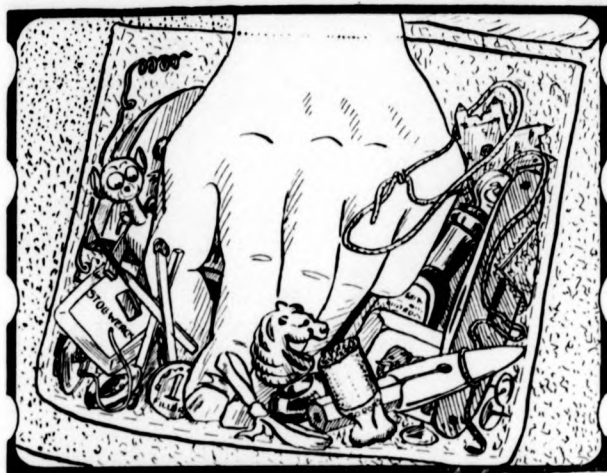
Kökény László akadémikus, ifj. elnök.

A Leventekör akadémiai vezetősége 1927/28.

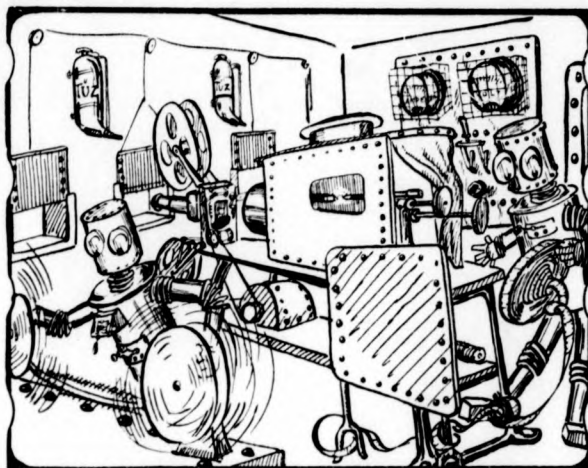
ÉVVA ERNŐ AKADÉMIKUS KARIKATURÁJA AZ „AKS-I HÁZIMOZGÓ“-RÓL

I.

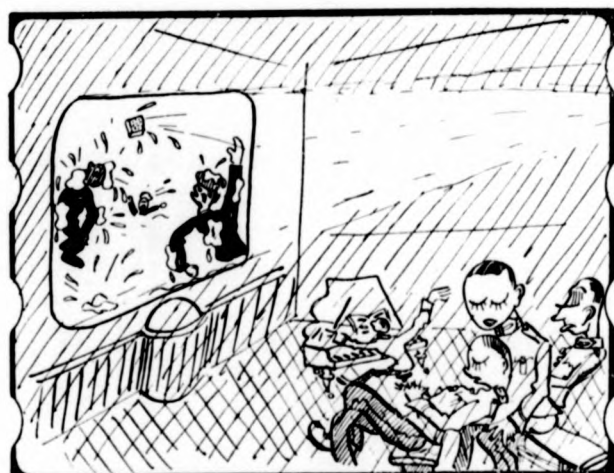
Egy aks-i zseb keresztmetszete a jegyváltáskor

II.

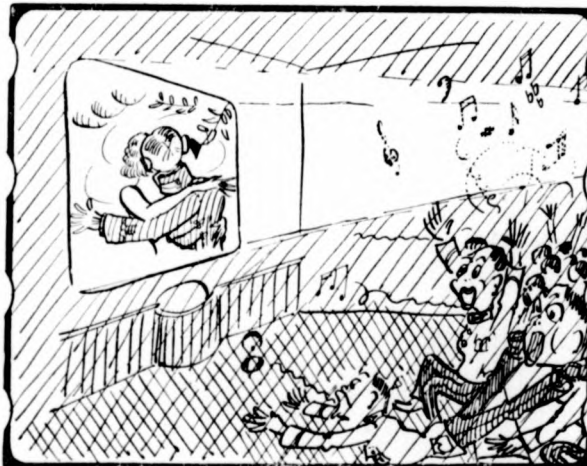
Tűzbiztonsági rendszabályok a gépházban

III.

Izgalmas jelenet a vásznon

IV.

Szerelmi jelenet hatása

Martinovics Béla akadémikus rajza

TEST-

EDZÉS

BESZÁMOLÓ A „Lase” 1928. ÉVI SPORTEDEDMÉNYEIRŐL

Még csak június van, mikor a többi főiskolai egyesületeknél az igazán komoly tréningmunka csak most kezdődik, addig nekünk — sajnos — máris be kell számolnunk az évi munkánk eredményéről.

A főiskolai bajnokságok lezajlásával (május 26.) a mi sportolásunk az akadémia sajátos viszonyainál fogva (kihelyezések, gyakorlati kiképzés stb.) ez évre befejezést nyert. A rendelkezésünkre álló tréningidő rövidségét különösen az atlétikában és egyéb szabadtéri sportokban érezzük, mert alighogy április 15-ével megkezdhattuk a rendszeres tréningmunkát, máris egyik verseny a másikat követte. Ez természetesen az eredményekre igen nagy kihatással volt, mert ma, mikor egy atléta csak rendszeres, komoly munkával és megfelelő tréningalkalommal veheti fel a reális küz-

delmet, addig a mi akadémikusaink 3, de legjobb esetben 4 heti tréning után, tehát a legminimálisabb előkészülettel kell, hogy a többi főiskolásokkal szemben a versenyt felvegyék.

Másként áll ez a többi sportágzatokban, mint vívás, úszás, evezés, torna és céllövészet. Bár ezek is befejezést nyertek a főiskolai bajnokságokkal, azonban a téli idő alatt a többi egyesületekkel egyenlő mértékben alkalmunk volt a tréningre. Ezt az alább közölt eredmények méltán igazolják is, mert míg a vívás, úszás, céllövészet, torna és evezésben eredményeink évről évre emelkedő tendenciát mutatnak, sőt a többi egyesületekkel szemben a hegemoniát is a kezünkben tartjuk, addig az atlétikában — dacára a kiváló anyagnak — a már említett, rajtunk kívül álló okoknál fogva képtelenek vagyunk a kellő tréningalkalom hiányában azt az eredményt felmutatni, amit a többi sportágzatokban.

A *házi*, illetve főiskolai bajnokságok eredményeiről a következőkben számolunk be:

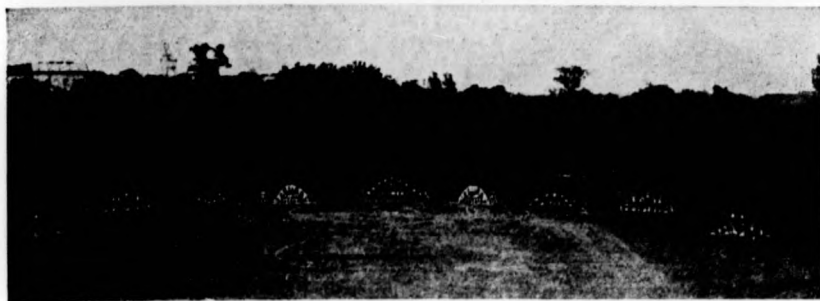
A »Hősök stafétáján» a katonai csoportban győztes ludoovikás csapat

Tüzér hajtógyakorlat az 1927. évi sportünnepélyen

**JELENETEK A LUDOVIKA AKADÉMIA 1927. ÉVI ÉVZÁRÓ
SPORTÜNNEPÉLYÉRŐL és az 1927. évi SPORTESEMÉNYEIRŐL**

Schäffer A. fényképfelvételei

Felvonulás, ülők

Szabadgyakorlatok zászlókkal

Mutatóványok zártrendben

Lovas karusszal

ATLÉTIKA.

100 m-es síkfutás :

Bajnok : Balkay Ferenc	11.7
2. Ferjentsik Ottó	11.8
3. Winkler András	12

200 m-es síkfutás :

Bajnok : Balkay Ferenc	23.6
2. Ferjentsik Ottó	23.9
3. Brokes Ferenc	24.7

400 m-es síkfutás :

Bajnok : Freyer Frigyes	55.2
2. Labancz Gyula	57
3. Kovanda Vilmos	57.2

800 m-es síkfutás :

Bajnok : Petneházy Imre	2.14.8
2. Freyer Frigyes	2.17.6
3. Kisgyörgy Lajos	2.21.1

1500 m-es síkfutás :

Bajnok : Petneházy Imre	4.41.3
2. Vass Ferenc	4.44.2
3. Kisgyörgy Lajos	4.47.7

5000 m-es síkfutás :

Bajnok : Petneházy Imre	19.47.8
2. Vass Ferenc	19.48.2
3. Jós Miklós	19.49.3

110 m-es gátfutás :

Bajnok : Heppes Aladár	18.8
2. Benyács Tihamér	19.1
3. Lechner Antal	19.3

200 m-es gátfutás :

Bajnok : Heppes Aladár	28.5
2. Benyács Tihamér	28.6
3. Kovanda Vilmos	28.8

400 m-es gátfutás :

Bajnok : Heppes Aladár	1.01.3
L. A. rekord.	
2. Kovanda Vilmos	1.05.8
3. Benyács Tihamér	1.08.7

Magasugrás :

Bajnok : Tóth Miklós	172.5 cm
2. Lechner Antal	170 »
3. Heppes Aladár	167.5 »

Távolugrás :

Bajnok : Köves Béla	6.30 m
2. Jeney Gábor	6.20 »
3. Porkoláb Ferenc	5.84 »

Hármasugrás :

Bajnok : Jeney Gábor	13.24 »
L. A. rekord.	
2. Winkler András	12.64 »
3. Heppes Aladár	12.41 »

Rúdugrás :

Bajnok : Lechner Antal	3.10 »
2. Labancz Gyula	3.00 »
3. Szigethy Árpád	2.95 »

Diszkoszdobás :

Bajnok : Zámbo Béla	34.28 »
2. Sükösd György	33.40 »
3. Porkoláb Ferenc	33.24 »

Súlydobás :

Bajnok : Porkoláb Ferenc	11.52	m
L. A. rekord.		
2. Lechner Antal	11.49	»
3. Porkoláb Gyula	11.44	»

Gerelydobás :

Bajnok : Vödrös Miklós	45.81	»
2. Würth Ferenc	44.31	»
3. Lechner Antal	43.32	»

Kézigránát dobás :

Bajnok : Würth Ferenc	59.54	»
L. A. rekord.		
2. Kayser Géza	59.13	»
3. Kántor Béla	58.20	»

100—200—400—800—1500 m.-es staféta futás :

Bajnok : a 2. szd. csapata	8.56.3
2. az 1. szd. »	9.11.2
3. a 3. szd. »	9.56

4 × 100 m-es staféta futás :

Bajnok : Műszaki szd. csapata	47.1
2. a 1. szd. »	47.1
3. a 2. szd. »	48.

Századok közötti pontverseny eredménye :

1. a 3. szd.
2. a 2. »
3. a műszaki szd.

Egyéni összpontverseny eredménye :

I. Heppes Aladár	32	pont
II. Kovanda Vilmos	32	»
III. Porkoláb Ferenc	29	»
IV. Lechner Antal	29	»
V. Petneházy Imre	26	»
VI. Benyács Tihamér	20	»

TORNA.

Csapatbajnokság korláton :

Bajnok : a 2. szd. csapata	141	pont
2. a 3. szd. »	135	»
3. a M. szd. »	134	»

Egyéni verseny korláton :

Bajnok : Kayser Géza	38	»
2. Kepp József	37.5	»
3. Tajthy Zsolt	36.5	»

Egyéni verseny nyújtón :

Bajnok : Kepp József	37	»
2. Kisfaludy P. Elemér	36.5	»
3. Kayser Géza	36	»

Egyéni verseny lovon :

Bajnok : Kepp József	34	»
2. Lechner Antal	33.5	»
3. Kayser Géza	29.5	»

Egyéni verseny gyűrűn :

Bajnok : Kepp József	37.5	»
2. Kayser Géza	37	»
3. Dedinszky Miklós	34	»

Összetett verseny :

Bajnok : Kepp József	146	»
2. Kayser Géza	141.5	»
3. Pongrácz László	119.5	»

Szer- és földtorna

Tréfas bikaoidal

Aks-i görbők ritmikus táncgyakorlatai

Mohácsi csata ; a magyar sereg felvonulása

VIVÁS.

Kard. Egyéni :

Bajnok :	Kőszeghy Attila	6	győzelem
2.	Rubis György	6	»
3.	Maár Gyula	4	»

Kard. Csapat :

Bajnok :	Üteg csapata	4	»
2.	3. szd. csapata	3	»
3.	2. szd. »	2	»

Tőr :

Bajnok :	Faller Róbert
2.	Martinovits Béla
3.	Rubis György.

USZÁS.

4 × 50 m-es gyorsstaféta :

1.	a 3. szd. csapata	2.15.6
2.	a M. »	2.20.6
3.	a 2. »	2.37.3

100 m-es hátúszás :

Bajnok :	Bitskey Aladár	1.20.8
2.	Erdélyi József	1.32.1
3.	Csete István	1.42

100 m-es oldalúszás :

Bajnok :	Kisfaludy P. Elemér	1.25.6
2.	Waginger György	1.31.3
3.	Kovács József	1.53.1

100 m-es mellúszás :

Bajnok :	Benkő Tibor	1.31.2
2.	Balassa Imre	1.35.7
3.	Bordás Tibor	1.41

100 m-es gyorsúszás :

Bajnok :	Bitskey Aladár	1.13.6
2.	Waginger György	1.33.7
3.	Priváry László	1.34.4

400 m-es gyorsúszás :

Bajnok :	Sükösd György	7.41.2
2.	Kisfaludy P. Elemér	7.51
3.	Csete István	8.37

3 × 50 m-es vegyes staféta :

Bajnok :	a 3. szd. csapata	1.53.4
2.	az 1. »	2.00.4
3.	a 2. »	2.19.3

TENNISZ.

Egyéni bajnok : Ziegler Jenő

2. Hervay Béla
3. Hadnagy Domokos

Páros bajnok : Ziegler és Pomezánszky pár

2. Hervay és Réthy pár.

MEZEI FUTÓVERSENY.

Csapatverseny :

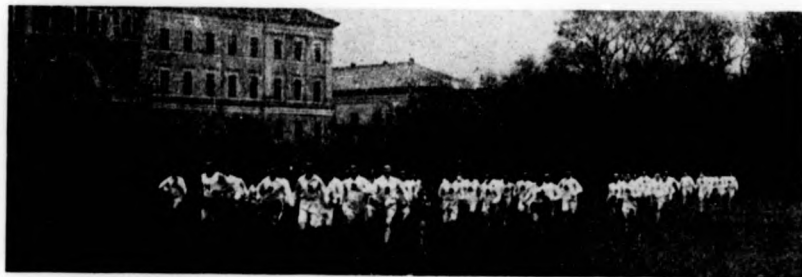
Bajnok :	a 2. szd. csapata	107 pont
2.	az 1. »	170 »
3.	a 3. »	308 »

Egyéni verseny :

Bajnok :	Vass Ferenc	7 : 41 mp
2.	Petneházy Imre	7 : 45 »
3.	Joós Miklós	7 : 52 »

Mohácsi esata ; a törökök átvonulása a harcmezőn

Mezei futóverseny startja 1928.

Az angol főisk. atléták tiszteletére a L. A. által rendezett vacsora

A ludovikások vezetnek és (negyedszer) győznek a főisk. evezőversenyen

HARCSZERŰ TORNA.

Bajnok:	az üteg csapata	[8:53 mp
2.	a 2. szd. csapata	10:20.8 »
3.	a 3. »	10:14.2 »

FOOTBALL.

Bajnok:	a 3. szd. csapata	7 pont
2.	az 1. »	5 »
3.	a 2. »	5 »

PENTATLON.

Bajnok:	Porkoláb Ferenc	22 pont
2.	Veress László	26 »
3.	Kovanda Vilmos	28 »

MODERN PENTATLON

Bajnok:	Jeney István	18 pont
2.	Monspart Gábor	20 »
3.	Platthy Árpád	21 »
4.	Petneházy Imre	26 »
5.	Szabó Jenő	33 »
6.	Dénes-Oehm Tivadar	40 »

DIJUGRATÁS.

1. Gyalogos és műszakiak részére:

1. Pál Miklós,
2. Würth Ferenc,
3. Petneházy Imre,
4. Barkász Zoltán.
5. Bárdos Dezső,
6. Heppes Aladár.

2. Lovastüzer- és vonatsapatbeliek részére:

1. Raith Antal vonat kik. rész. aks.
2. Jeney István lov. » » »
3. Purgly Tamás » » » »
4. Dienes-Oehm Tiv. » » » »
5. Hláva Frigyes tűz. » » »
6. Fülöp József lov. » » »

3. IV. éves lovas, tüzer és vonatsapatbeliek részére:

1. Szilágyi Dezső lov. kik. rész. aks.
2. vit. Szobotich Mikl. lov. » » »
3. Gyomlay József tűz. » » »
4. Ehrenberger Fer. von. » » »
5. Pályi Ferenc tűz. » » »
6. Barcza Elemér » » » »

FŐISKOLAI BAJNOKSÁGOK

Május hó 16—23-ig Debrecenben megtartott egyéni és csapat-bajnoki

CÉLLÖVŐ VERSENY.

I. Hadifegyver bajnokság:

A) Csapatversenyben:

1. LASE »A» csapata
2. LASE »B» »

B) Egyénileg:

1. Csiha Antal LASE
2. Prepeliczay István
3. Pataky László
4. Telbisz Imre
5. Mocsáry György.

Felvonulás a főiskolai atlétikai versenyekre; 1928. Pünkösöd

II. Miniatur bajnokság:

A) Csapatversenyben:

1. LASE csapata.

B) Egyénileg:

2. Prepeliczay István,
3. Pataky László,
4. Zsótér Bertalan.

III. Céllövő pisztolybajnokság:

A) Csapatversenyben:

1. LASE.

B) Egyénileg:

1. Zsótér Bertalan,
4. Bereczky László.

IV. Gyorstüzelő bajnokság:

A) Csapatversenyben:

1. LASE »A» csapata,
2. LASE »B» »

B) Egyénileg:

3. Telbisz Imre,
4. Pawlasz István,
5. Benedek Géza.

V. Ismétlőpisztoly bajnokság:

A) Csapatversenyben:

2. LASE.

B) Egyénileg:

2. Telbisz Imre,
3. Bereczky László,
5. Benedek Géza.

A legjobb főiskolai lövő: Telbisz Imre aks.

TÖRBAJNOKSÁGOK:

Csapatversenyben:

3. LASE csapata.

Egyéni versenyben:

2. Filótás Tivadar
6. Martinovits Béla

KARDBAJNOKSÁG:

Csapatversenyben:

1. LASE csapata-

Egyéni versenyben:

1. Maszlay Lajos	8 győzelem
2. Hámory Gaszton	8 »
3. Timár Gyula	6 »
4. Karácsony István	5 »

EVEZŐS BAJNOKSÁG:

1. LASE csapata.

TORNA BAJNOKSÁG:

Csapatversenyben:

1. LASE csapata 878.04

Egyéni verseny korlátán:

3. Kayser Géza

Egyéniverseny nyujtón:

2. Kayser Géza,
3. Winkler András.

Egyéniverseny gyűrűn:

2. Kayser Géza,
3. Kepp József.

ATLETIKA-BAJNOKSÁG

100 m-es síkfutás:

2. Balkay Ferenc 11.3

200 m-es síkfutás:

3. Ferjentsik Ottó 23.6

Magasugrás:

2. Lechner Antal 173 cm
3. Tóth Miklós 165 »

Rúdugrás:

2. Lechner Antal 330 cm.

USZÓBAJNOKSÁG

100 m-es gyorsúszás:

1. Bitskey Aladár 1:7.6

LASE rekord.

100 m-es hátúszás:

1. Bitskey Aladár 1:20

100 m-es mellúszás:

2. Benkő Tibor 1:32
3. Balassa Imre 1:32.6

400 m-es gyorsúszás:

1. Bitskey Aladár 6:13.2

3×100 m-es vegyes staféta:

1. LASE csapata 4:08.6

4×50 m-es gyorsstaféta:

2. LASE csapata 2:09.4

MÜUGRÁS.

1. Kisfaludy P. Elemér 40.6
3. Pruttkay János 30

HŐSÖK KEGYELETI STAFÉTÁJA.

- Katonai csoportban: (20×400 m.)
1. LASE csapata.

Egyesületünk ez évben másodszor írta ki a *modern pentaton* versenyét, melyre 3 tiszti, Plávenczky, Baky szds., Filótás fhdgy. és 12 akadémikus nevezett be. Az öt egymást követő napon lefolytatott verseny, mely piztolylövés, 300 m-es úzás, epé-vívás, 6000 m-es tereplovaglás akadályokkal és 4000 m-es síkfutásból állott, a várakozásunknak minden tekintetben megfelelő eredménnyel végződött. A tiszti kategóriában *Plávenczky Zoltán* csendőrszázados győzött, míg az akadémikusok között *Jeney István* akadémikus ragadta magához megérdemelten ezen ugyancsak akaraterőt, ügyességet, kitartási és komoly tréningmunkát megkívánó versenyben a győzelmi pálmát.

A fokozott tréningmunka következtében az előző évhez viszonyítva, kétszeres számú nevező lényegesen jobb egyéni és átlageredményéből jogosan következtethetünk arra, hogy 1—2 éven belül eme — Magyarországon a Ludovika Akadémia által kezdeményezett — versenyben nemzetközi viszonylatban is majdan a legelső helyeken végezhetünk.

Külön ki kell emelnünk egyesületünknek a főiskolai és egyéb versenyeken elért kimagasló eredményeit. Itt elsősorban fontos az 1927-ben Rómában megtartott *diák-olimpiáson* való szereplésünk: ezen versenyen a LASE részéről 7 akadémikus képviselte hazánk színeit, kik közül *Kisfaludy P. Elemér* a műugrásban (5 m-es trambulín) főiskolai világbajnoki címet nyert, míg a 3 m-es trambulínról való műugrásban mint második helyezett végzett. Rómában a 100 m-es hátúzásban *Bicskey Aladár* a második helyet, Bolognában pedig az Európa-bajnokságban szintén a második helyet vívta ki.

A f. évi április hó 7—8-án *Budapest—Cambridge* városok között megtartott főiskolai atlétikai versenyen

egyesületünk részéről *Balkay Ferenc*, *Tóth Miklós* és *Lechner Antal* akadémikusok vettek részt. Ezek közül *Tóth Miklós* a magasugrásban a második, *Lechner Antal* a rúdugrásban a harmadik és *Balkay Ferenc* a 100 m-es síkfutásban a negyedik helyen végzett.

Különös elismerést vívtak ki maguknak *evezőseink*, kiknek lelkes és minden fáradságot leküzdő munkáját a MEC által kiírt örökös rándordíjnak ez évben immár egymás követően *negyedik ízben* való elnyerése jutalmazta!

A Debrecenben megtartott főiskolai céllövő bajnokságokban *lövészeink* imponáló fölényvel biztosították ez évre is egyesületünk részére mondhatni az összes csapat- és egyéni főiskolai bajnokságokat, valamint helyezéseket. Ugyancsak dicsőséget szereztek *lövészeink* a múlt év júniusában megtartott hadsereglövőversenyen: csapatban első helyezést értek el; valamint múlt év júliusában a Debrecenben rendezett országos bajnokságban, hol hadipuskacsapatban első helyet vívtak ki, egyéniben pedig *Csiha Antal* aks. 2.) *Telbisz Imre* aks. 4. lett, míg *Zsótér Bertalan* aks. céllövő piztolyban második helyet ért el.

Úszóink és *vívóink* ez alkalommal is megismételték bravúros győzelmeiket, itt külön dicséret illeti *Bicskey Aladár* akadémikust, ki nemesak mint legjobb úszónk tűnt ki, hanem mint az úszószakosztály lelkes és odaadó munkása a többi versenyzők eredményénél is hathatósan közreműködött.

Végül büszkeséggel kell megemlékeznünk *tornászaink* ezévi kiváló szerepléséről, melyet egyéb külső versenyeken elért szép eredményeiken kívül a főiskolai tornász-csapat-bajnoki címnek a testnevelési főiskoláktól való elhódításával zártak le.

Gfeller Antal előadó

.....
A szerkesztésért felelős: viléz Rózsás József főelőadó — Kiadja: a Ludovika Akadémia Leventeköre

WODIANER F. ÉS FIAI GRAFIKAI INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT R.-T. KÖNYV- ÉS HIRLAPNYOMDÁJA
 Telefon: Automata 895—11. BUDAPEST, IV., DALMADY-UTCA 3-5-7. Felelős: KISS FERENC

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

Miután folyóiratunk csak időszakonként (egyelőre évente kétszer, június 24-re és karácsonykor) jelenik meg, előfizetés a következő módon történhet: A megrendelő vagy előre küld körünknek (cím: Budapest, Ludovika Akadémia) bizonyos jelentékenyebb összeget, miből az egyes számokat közvetlen a megrendelés után az előfizető címére megküldjük, vagy valaki csak azt a szándékát hozza a kör tudomására, hogy a folyóiratot egyszersminden-

korra megrendeli, mely esetben a szétküldés utánvétel történik. Ezenkívül egyes számokat is lehet megrendelni. Az egyes számok ára az előállítási költségek szerint 2—3 pengő közt váltakozik.

Hátralékos előfizetőinket felkérjük, hogy a számlában jelzett összeget — esetleg az új előfizetési előleggel együtt — a Leventekörhöz mielőbb küldjék be.

Új előfizetők (megrendelők) és hirdetések gyűjtését köszönettel vesszük!

A Ludovika Akadémia Leventekörének Elnöksége.

GRILL-FÉLE

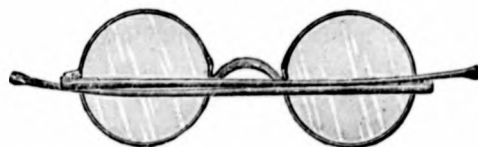
UDVARI KÖNYVKERESKEDEÉS

BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 2

KATONAI KÖNYVEKBŐL
ÉS
KATONAI TÉRKÉPEKBŐL
nagy raktárt tart

Katonai könyvtárak és a tiszti urak könyv- és térképrendeléseit előzékenyen és gyorsan intézi el

ALAPITVA 1819.

CALDERONI és TÁRSA

Budapest, IV. ker., Vörösmarty-tér 1.
(Haaspalota)

TELEFON: Automata 811-48.

Látcsövek, lorgnettek,
szemüvegek és orcsip-
tetők a legfinomabb ki-
vitelben, Zeiss-, Punk-
tál- és Ultrasin-üvegek.

Fényképezési készülékek

MACHER REZSŐ és TÁRSA

SPORTÁRUÜZLET

BUDAPEST, VI. KER., PODMANICZKY-UTCA 45

M. kir. Ludovika Akadémia szállítói

*

*Sportcikkekről
árjegyzéket bérmentve küld.*

*

Telefon T. 297-04

ID. WEINWURM ANTAL

BUDAPEST, IV.,

Kammermayer Károly-utca 5. szám

Első magyarországi fényképezési, cinkográfiai és chromo-autotypiai sokszorosító műintézet

Telefon: Automata 891-37

Alapítva: 1864.

Kitüntetve: 1885. évi Budapesti Országos Kiallítás nagy érem. Bécs 1873. Trieszt ezüst érem. Brüsszel 1899. Barcelona 1889. Páris 1901. Ezredéves Orsz. Kiallítás (1896.) milleniumi nagy érem kiváló versenyképesség, új iparág meghonosítás és kitűnő munkáért.

ÁCS A.

VOLT EZREDSZABÓ
ÉS EGYENRUHAKÉSZITŐ

*

M. KIR. TESTÖRSÉG
ÉS A LUDOVIKA AKADÉMIA
SZÁLLÍTÓJA

*

BUDAPEST
VIII., ÜLLŐI-ÚT 48

TELEFON: J. 314-12

WODIANER

F. ÉS FIAI R.-T. - ALAPÍTÁSI ÉV: 1846.
BUDAPEST, IV., DALMADY-U. 3-5-7. (VÁROSHÁZ-TÉR)

KÖNYV	UJSÁG
NAPTÁR	RÖPIRAT
LEXIKON	KÖRLEVÉL
FOLYÓIRAT	RÉSZVÉNY
DÍSZMUNKA	ÁRJEGYZÉK
LEVÉLPAPÍR	KATALÓGUS
SZÁLLITÓKÖNYV	RENDELŐKÖNYV
SZINES MŰLAP	ÜZLETI KÖNYV
ÉRTÉKPAPÍR	SZAKKÖNYV
MEGHIVÓ	TANKÖNYV
NÉVJEGY	BORITÉK
JEGYZÉK	SZÁMLA
PLAKÁT	MŰSOR

FEKETE, SZINES ÉS TÖBBSZINŰ KIVITELBEN

X

KÖNYVNYOMDA - MŰNYOMDA - HIRLAPNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET - TÖMÖNTŐDE - BETŰÖNTŐDE
SZEDŐGÉPEK - GYORSSAJTÓK - KÖRFORGÓGÉPEK

TELEFON: AUTOMATA 895-11

KÖVESD VIKTOR

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
NAGY ÓRAJAVITÓ MŰHELYE

Budapest, IX., Üllői-ut 107.

A m. kir. államvasutak fűtő-
házi alkalmazottainak stb.
szállítója és órajavitója

A Ludovika Akadémiához tartozó
összes havidijasok, hasonállásuak
és családtagjaik részére, továbbá
az altisztek, akadémikusok és az
Akadémiában alkalmazott polgári
alkalmazottak részére órát és ék-
szert 4-5 havi részletre minden-
kori árakkal szemben olcsóbban ad

ALAPITTATOTT: 1896

JAVÍTÁSOK 2 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT!

Ő kir. fensége
József fő-
herceg udvari
fényképésze.

A budapesti
helyőrségnek
1900. év óta
fényképésze.

SCHÄFFER Á.

fényképészeti műterme
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖR 7

51

Készít
kitűnő arc-
kép-felvételeket a
legegyszerűbbektől a leg-
modernebb kivitelig. Felvételek a
műteremben úgy nappali, mint villany-
világítás mellett. Specialista katonai és sport-
felvételekben. Vállal házon kívüli felvételeket nappali,
villany- és magnézium-fény mellett. A budapesti
1. honvéd vegyesandár-parancsnok-
ság által engedélyezett fényké-
pész. Az orsz. Vitézi Főszék-
tartóság, a „Lase”
stb. stb. fény-
képésze

KITŰNŐ MUNKA! OLCSÓ ÁRAK!

DOSTÁL VINCE

HENTESÁRUGVÁR
A M. KIR. LUDOVIKA
AKADÉMIA SZÁLLÍTÓJA

BUDAPEST,
VIII. KER., JÁZMIN-UTCA 24.

TELEFONSZÁM: J. 456 - 34

TEXTIL KEDVEZMÉNYES VÁSÁRLÁSA
VITÉZ ÁRONFFY

Unterreiner - Textilben

I., Szent János-tér 1 sz. alatt
férfi-, női- és egyenruhaszövetek beérkeztek.
Külön egyenruhaakció

Fehérnemüakció általános megelégedésre tovább tart

Méretkre: fehér ing . 7:40 P árban rövid alsónadrág . . . 4:20 P árban
hosszu alsónadrág . . 6:80 P árban hálóging 8:60 P árban

Zefir- és poupliningek szintén készítettnek. Tiszteknek
és altiszteknek készpénzfizetésnél 5% külön kedvezmény

Telefon: Aut. 533—40.

WEISZ ALFRÉD ÉS TÁRSA

Olaj-, festék-, illatszer
és háztartási cikkek nagy
raktára

BUDAPEST, IX., TÜZOLTÓ-U. 46

KUNSTÄDTER HIRLAPELŐFIZETÉSI IRODÁJA

BUDAPEST VII., KERTÉSZ-UTCA 37

ALAPITATTOTT:
1891.

Elfogad előfizetéseket a világ
összes napilapjaira, politikai és
szépirodalmi folyóiratokra, tu-
dományos és ipari szaklapokra
eredeti kiadóhivatali árban

TELEFON: T.
156-69.

Meinl kávé

STÜHMER

**KÖZKEDVELT GYÁRTMÁNYAI ÉVTI-
ZEDEK ÓTA A LEGKEDVELTEBBEK!
MINDENÜTT KAPHATÓK!**

PÁLPUSZTA-SAJT

Pikáns, teljes zsirtartalmu sajt
Éttermekben nélkülözhetetlen

CASINO-SAJT

Francia trapista módra készült félkemény sajt
fenti gyártmányaink magas zsirtartalmát békebeli védjegyeinkkel garantáljuk

„DERBY” SAJT-ÉS VAJTERMELŐ RT.
BUDAPEST, VIII., TÖMŐ-U. 33/a. TELEFON: J. 361 - 10

STANZEL JÓZSEF

A M. Kir. Ludovika Akadémia és
a M. Kir. Testőrségek házi szállítója

Budapest. Főüzem: IX., Bokréta-u.
31. sz. Telefonszám: József 32-86.

Fióküzem: IX. kerület, Tüzoltó-utca
78. Telefonszám: József 338-38.

VILLANYERŐRE BERENDEZETT
SÜTEMÉNY- ÉS KENYÉRSÜTŐ ÜZEME

SPORTÉRMEK

és plakettek: sportszobrok és egyéb disztárgyak
(szobros állóórák, tintatartók stb.)

DISZOKLEVELEK DISZFELIRATOK
Zománc- és fémjelvények, katonai rendjelek

(frakkon hordható kicsinyítettek is)
BÉLYEGZŐK. PECSÉTNYOMÓK. VÉSÉSEK.

MORZSÁNYI-nál

Budapest, IV. kerület, Eskü-ut 5. szám
(Klotild-palota, Erzsébet-hidnál)

KISS ENDRE

VÁSZONÁRU ÉS FEHÉRNEMŰ
NAGYKERESKEDŐ

V., GRÓF TISZA ISTVÁN-UTCA 16

TELEFON: AUTOMATA 802-21

LAPUNK ELŐFIZETŐINEK NAGYBANI ÁR
A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM
LUDOVICA AKADÉMIA STB. SZÁLLÍTÓJA
A HONVÉDSÉG TISZTI ÉS ALTISZTI KARÁNAK
NAGYBANI ÁR.

CSÁSZ. ÉS KIR.

UDVARI SZÁLL.

MELEG GÁBOR

BŐRÖNDÖS ÉS FINOM BŐRÁRU-GYÁRTÓ

BUDAPEST,

IV., VÁCI-UTCA 31
TELEFON: TERÉZ 234-47

VIII., RÁKÓCZI-ÚT 11
TELEFON: JÓZSEF 420-87

KLEIN JENŐ

BŐR- ÉS CIPÉSZKELLÉKEK RAKTÁRA

BUDAPEST

IX., KERÜLET, ÜLLŐI-UT 81

A NEMZETI
HADSEREG TISZT-
URAI ÉS HOZZÁTARTO-
ZÓI KEDVEZMÉNYES ÁRON
RÉSZLETFIZETÉSRE BESZEREZHETIK
CIPŐ- ÉS CSIZMAANYAGSZŰK-
SÉGLETEIKET. A LUDO-
VIKA AKADÉMIA
SZÁLLÍTÓJA

TELEFON: J. 333-61 TELEFON: J. 333-61

SZIKORA

ANTAL

VI, Párisi-u.
9

TELEFON

A M. Kir. Honvéd Ludovika Akadémia szállítója. Cipőkellékek, cipő ápolási szerek és sportcipőkhöz külföldi felszerelési áruk kaphatók

*

EREDETI ANGOL FUTBALL-STOPLI

LUDVIG ÉS TÁRSAI

ÉREMVERŐ-MŰINTÉZET
ÉS BRONZMŰÁRUGYÁR

BUDAPEST, VIII., ÓRIÁS-UTCA 44.

KÉSZÍT:

SPORTÉRMEKET — PLAKETTEKET
DIJAKAT — BRONZ-, EZÜST- ÉS
ARANYBÓL, ZOMÁNCOZOTT JELVÉ-
NYEKET, ZÁSZLÓSZÖGEKET, MIN-
DENNEMŰ VÉSÉSEKET, ÖNTÖTT
ÉS SAJTOLT

TÖMEGMUNKÁKAT

MINDENKOR TÖKÉLETES MŰVÉSZI
KIVITELBEN ÉS JUTÁNYOS ÁRAK
MELLETT

A LASE

MASz, MLSz, MEFHOSz, KISOSz ÉS
AZ ÖSSZES NAGY EGYESÜLETEK
SZÁLLÍTÓJA

OTTENREITER KÁROLY

keztű, nadrágtartó, bőráru és
vívókeztű gyára

A m. kir. honv. Ludovika Akadémia szállítója

Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 3. sz.
(Az udvarban)

Alapítalott 1861

Kitüntetve: Millénumi kiállításon állami ezüst érem.
Kézműipari tárlaton ezüst koszoru és állami díszoklevél

Gyártmányai:

Glacé-, szarvasbőr-, nappa-keztűk, lovagló- és autó-
keztűk, szarvasbőr-lovaglónadrág, bőr-
mellények, autó- és repülő-
sapkák, nadrágtartók
és vívókeztűk

elsősorban kivitelben, jutányos árban

A honvédség tisztikara és hasonló-
állásúak részére 10% kedvezmény

STEFANITS JÁNOS

ANGOL LOVAGLÓCSIZMA-
SPECIALISTA

Férfi- és női angol lovaglócsizmák,
ugyszintén tisztí és vadászcipők a
legjobb kivitelben és leg-
olcsóbb árban meg-
rendelhetők

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 85.

ALAPÍTÁSI ÉV: 1823

BERGER ÉS WIRTH

KŐ- ÉS KÖNYVNYOMDAI FESTÉKGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, IX., MÁRTON-U. 19

TELEFON: 306-35-4 CSEKKSZÁMLA: 2223
Távirati cím: BERG-WIRTH.

Elsőrendű festékek kő-
és könyvnyomáshoz, off-
set-, mély-, autotypiai,
fény- stb. eljárásokhoz

★

SAJÁT HENGERONTÖDÉJE

A kő- és könyvnyomdáknál
használatos összes utensíliák,
gépek a legjutányosabban

JÁNOSY ALBERT

MŰASZTALOS, LAKBERENDEZŐ

Budapest, VIII., Magdolna-utca 21-23. sz.

Vállal minden e szakmába vágó új
és javítási munkát. Katonai egyének-
nek kedvező fizetési feltételek mel-
lett is 10⁰ „-os engedményt biztosít

TRIBON RUHÁZATI Rt.

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 14

Elnök: v. békési Csanády Frigyes ny. gyal. tábornok v. b. t. t., a felsőház tagja

Alelnök: nyirjesi Létay Gyula ny. altábornagy

★

A honvédelmi tárcához tartozó összes tiszték és altiszték,
valamint azok családtagjai névre szóló utalványra 8 havi
részletfizetésre készpénzáron a következő cikket kaphatják:

ujjonnan rendszeresített egyenruhaszövetet, női és férfiszöveteket, bélésárukat, selymet,
vásznat, chiffont, zefireket és egyéb vászonárukat, női és férfifehéreneműeket, abroszokat,
kötött- és szövöttárukat, keztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függönykelméket kötött
gyermekgarnitúrákat, új gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket és paplanokat, mindennemű
mosókelméket, valamint diszpárnákat.

A vásárlásnál nem fizetendő semmi

Az első részlet csak a vásárlást követő hó 1-én fizetendő.

A vásárláshoz szükséges utalványok, úgy Budapesten, mint
vidéken az összes gazdasági hivataloknál állanak b. vásárlóink rendelkezésére.

SZÉNÁSY BÉLA

m. kir. udvari szállító papíráruháza

BUDAPEST

IV. ker., Ferenciek-tere 9. szám.

→ Állandó nagy raktár
töltőtollakban, írónokban,
levélpapírokban stb. ←

Gyártelep: IV. ker., Molnár-utca 35. szám.

Cipő, harisnya és bőrdíszműáru

legolcsóbb bevásárlási forrása a

NO
//
CIPOKERESKEDELMI RT.

M BUDAPEST,
V. KER., ERZSÉBET-TÉR 13
A TELEFON: 800-25. SZÁM

Tiszt- és akadémikus uraknak

a készpénzár mellett is **6** havi kedvezmény

WODIANER F. ÉS FIAI GRAFIKAI INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT R.-T. KÖNYV- ÉS HIRLAPNYOMDÁJA.
Telefon: T. 275-25

BUDAPEST, IV., DALMADY-U. 3-5-7.

Felolós: Kiss Ferenc